

Jaarverslag 2024

Inhoudsopgave

1. JAARVERSLAG OP HOOFDLIJNEN.....	3
1.1 Inleiding.....	3
1.2 Doelstellingen en financieel resultaat op hoofdlijnen	4
1.3 Brede welvaart en de SDG's.....	11
2. PROGRAMMAVERANTWOORDING.....	13
2.1 Woningbouw	13
2.2 Werk en economie	19
2.3 Samenredzaam.....	25
2.4 Vitaal Platteland	36
2.5 Duurzaam	42
2.6 Leefbare steden en kernen	49
2.7 Financiën en dienstverlening	60
3. SPECIFIEKE PARAGRAFEN	66
3.1 Lokale heffingen.....	66
3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	69
3.3 Onderhoud kapitaalgoederen	79
3.4 Financiering.....	84
3.5 Bedrijfsvoering.....	89
3.6 Verbonden partijen	95
3.7 Uitvoering grondbeleid 2024	108
4. VERKLARING ENSIA.....	110

1. Jaarverslag op hoofdlijnen

1.1 Inleiding

In dit jaarverslag blikken we terug op het jaar 2024. We geven een overzicht van de realisatie van de plannen en doelstellingen die we hebben vastgelegd in onze begroting 2024-2027. Een begroting gebaseerd op ons coalitieakkoord "Duurzaam Doorbouwen", waarbij we ons de taak gesteld om bij te dragen aan de brede welvaart in onze gemeente. Daarom besteden we in dit verslag ook aandacht aan onze bijdrage aan de Sustainable Development Goals (SDG's).

We hebben ons volop ingezet om het aantal (betaalbare) koop- en sociale huurwoningen in alle kernen van Steenwijkerland te vergroten. De bestemmingsplannen voor zowel de Gouden Engel als de Kalverstraat in Steenwijk zijn onherroepelijk geworden. Er zijn in bijna alle kernen plannen in voorbereiding óf er wordt gebouwd, bijvoorbeeld in Oldemarkt, Heetveld, Blokzijl, Sint Jansklooster, Kuinre en Blankenham. In Scheerwolde is de bouw van vier starterswoningen van start gegaan. In Ossenzijl loopt een project voor de realisatie van vier sociale huurwoningen.

Bij werk en economie ligt de nadruk op het voorkomen van mismatches op de arbeidsmarkt en het versterken van werkgelegenheid binnen de gemeente. We zijn trots dat de Regionale Praktijk Academie (RPA) de stap heeft gezet naar zelfstandigheid met een stabiele instroom, financiering, uitbreiding van sectoren en een effectief gestructureerd besturingsmodel. In samenwerking met lokale ondernemers hebben we onze economische koers uitgezet met concrete doelstellingen in een uitvoeringsagenda. Deze koers sluit aan bij het "aanpakkers"-karakter van onze gemeente, waarin veel familiebedrijven en een sterk midden- en kleinbedrijf de ruggengraat vormen.

Binnen het sociaal domein hebben we ons het afgelopen jaar ingezet voor het voorkomen van (ernstige) geldzorgen. Vanaf 1 januari 2024 voeren we het minimabeleid weer volledig in eigen beheer uit. Het Geldloket heeft zich verder ontwikkeld en onze eigen aanpak met het "sociaal incasseren" is erg succesvol en krijgt hier ook landelijk waardering voor. We zijn daarnaast positief over de vooruitgang van de "Beweging van nul" rondom huiselijk geweld. Ook zijn we er goed in geslaagd om psychisch kwetsbare inwoners het afgelopen jaar te ondersteunen in hun streven naar zelfstandig wonen.

Duurzaamheid draait voor ons vooral om het vergroten van bewustwording en het stimuleren van zowel inwoners als organisaties om hun steentje bij te dragen aan een schonere wereld met een lagere CO2-voetafdruk. De bewustwording is verder gegroeid door initiatieven zoals de tuinsubsidie, communicatiecampagnes. Daarbij is de isolatiesubsidie voor woningeigenaren in werking getreden. In 2024 hebben 357 inwoners deze subsidie aangevraagd. Dit jaar hebben we ook gewerkt aan het ontwikkelen van een educatiepakket rondom klimaatadaptatie voor scholen.

Voortgang hebben we ook kunnen maken om de door ons gewenste grote projecten te kunnen realiseren. Zo heeft de raad voor de realisatie van de randweg Blokzijl € 8,4 mln. beschikbaar gesteld. Deze ontwikkeling vervult de langverwachte wens de kern van Blokzijl veiliger en leefbaarder te maken. We hebben grote stappen gezet richting de bouw van de Unilocatie voor voortgezet onderwijs. Inmiddels heeft dit tot definitieve besluitvorming in 2025 geleid.

Afgelopen jaar hebben we, in nauw overleg met inwoners, veel aandacht besteed aan het opwaarderen van de openbare ruimte. Daarnaast zijn de voorgenomen onderhoudsplannen uitgevoerd en zijn de plannen voor 2025 in kaart gebracht. Verder is de leefbaarheid in de steden en kernen versterkt door initiatieven gericht op het verduurzamen van accommodaties.

Financieel hebben we een positief rekeningsaldo van ruim € 6,4 mln. gerealiseerd. Een deel van dit resultaat is te danken aan de aanzienlijk hoger uitgevallen uitkeringen vanuit het Rijk. Dit zijn positieve signalen over de stand van onze financiën. Tegelijkertijd zijn er zorgen en hebben we krachtige en duidelijke keuzes gemaakt. Gelet op de voorziene tekorten in de nabije toekomst veroorzaakt door de lagere bijdragen vanuit het Rijk hebben we maatregelen genomen om onze financiën op orde te houden. Zowel scherper begroten, bezuinigen en lastenverzwaring vormden onderdeel van dit pakket aan maatregelen.

Terugkijkend op het jaar 2024 zien we dat veel van onze plannen uit ons coalitieakkoord qua uitvoering op koers liggen. Met volop energie en vertrouwen gaan we aan de slag om deze lijn door te zetten in het laatste volledige jaar van onze bestuursperiode.

Het college van burgemeester en wethouders van Steenwijkerland

1.2 Doelstellingen en financieel resultaat op hoofdlijnen

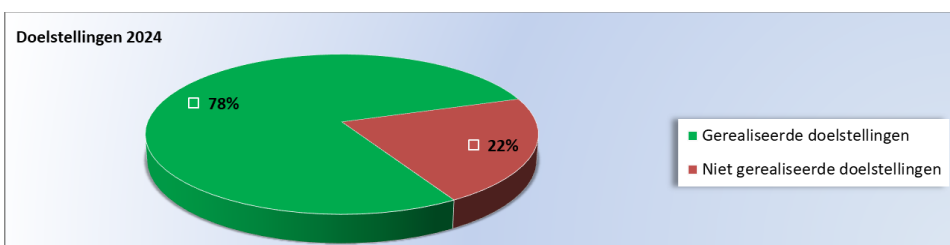
In de programmabegroting 2024-2027 zijn 111 beoogde acties en doelstellingen opgenomen. In hoofdstuk 2 van het jaarverslag wordt een toelichting gegeven op de doelstellingen die wel of niet behaald zijn. Financieel gezien is 2024 begonnen met een positief begrotingssaldo van bijna € 0,8 mln.

De uiteindelijke resultaten zijn als volgt:

Acties en doelstellingen

De voortgang van deze acties en doelstellingen is gerapporteerd in de betreffende programma's. Het totaal aantal gerealiseerde doelstellingen bedraagt ongeveer 80% (in 2023 was dit 75%). Dit is hoger dan de voorspelling in de najaarsnota, waarin werd aangegeven dat 71% van de doelstellingen op schema lag om gehaald te worden.

❖ Totaal gerealiseerde doelstellingen

Financieel

Het jaar sluiten we af met een positief rekeningssaldo van ruim € 6,4 mln. In de onderstaande tabel geven wij een overzicht van de financiële ontwikkelingen gedurende het jaar 2024, zowel in totaal als per programma. Een opvallend aspect is het sterk wisselende karakter van de Rijksmiddelen en de BUIG-uitkering. Deze uitkeringen zijn respectievelijk met € 3,6 en bijna € 2,0 mln. gestegen, wat een aanzienlijke impact heeft op de inkomsten van de gemeente. U heeft hierover al informatie ontvangen in de informatienota's, maar vooral de stijging van de september- en decembercirculaires is groot. Het is echter belangrijk om te vermelden dat, in tegenstelling tot de gemeente, het Rijk werkt op basis van het kasstelsel, waarbij het moment van overmaken leidend is in plaats van de periode waarop de uitkering betrekking heeft.

Het totaaloverzicht van de budgetafwijkingen en bijstellingen is weergegeven in de tabel op de volgende pagina.

bedragen x € 1.000

Analyse resultaat jaarrekening (> € 20.000)	PPN	NJN	Jaarrekening	Totaal
Saldo begroting				
Saldo begroting 2024	761			761
Raadsbesluiten voorafgaand aan de PPN				
Paardenbak Blankenham	- 6			- 6
De Meenthe	- 625		552	- 73
Belastingverordeningen	14			14
Bruggelden	5			5
Rente woningbouwlocatie Tuk	- 58			- 58
Subtotaal resultaat	92		552	644
1. Woningbouw				
Wonen en Bouwen	- 78	-	275	198
Ruimtelijke ontwikkeling: Bestemmingsplannen	- 95	- 26	53	- 68
Beheer overige gebouwen en gronden: verkoop OG	-	- 90	-	- 90
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-	-	- 28	- 28
2. Werk en economie				
Economische ontwikkeling	- 125	-	61	- 64
Beheer overige gebouwen en gronden: Grondzaken	32	-	649	681
Economische promotie: Toerisme (VMR)	40	-	-	40
Fysieke bedrijfsinfrastructuur: eenm. Kst. Tukseweg 107	- 671	-	195	- 476
Ruimte en leefomgeving: Sanering Tukseweg 107	-	-	- 86	- 86
3. Samenredzaam				
Inkomensregelingen: BUIG budget	1.391	- 500	-	891
Inkomensregelingen: Participatiewet	- 320	- 175	-	- 495
WSW en beschut werk	- 250	-	- 215	- 465
Inkomensregelingen: Minimabeleid	- 100	-	237	137
Onderwijs en leerlingzaken	50	-	-	50
Jeugdzorg / WMO	- 869	34	- 680	- 1.515
Arbeidsparticipatie: Inburgering	- 108	- 80	25	- 163
Beschermd wonen	-	1.400	-	1.400
Samenkracht en burgerparticipatie	-	-	23	23
Volksgezondheid	-	-	84	84
4. Vitaal platteland				
Economische promotie	-	-	- 53	- 53
5. Duurzaam				
Economische promotie: Afval evenementen	-	-	- 69	- 69
Afval	-	-	22	22
Milieubeheer	-	-	65	65
Milieubeheer: Omgevingsdienst IJsselland	- 115	- 58	-	- 173
Milieu (handhaving)	- 250	-	-	- 250
Milieubeheer: Uitvoering klimaatakkoord.	-	-	336	336
Milieubeheer: Zon op dag energiecoöperaties	-	-	121	121

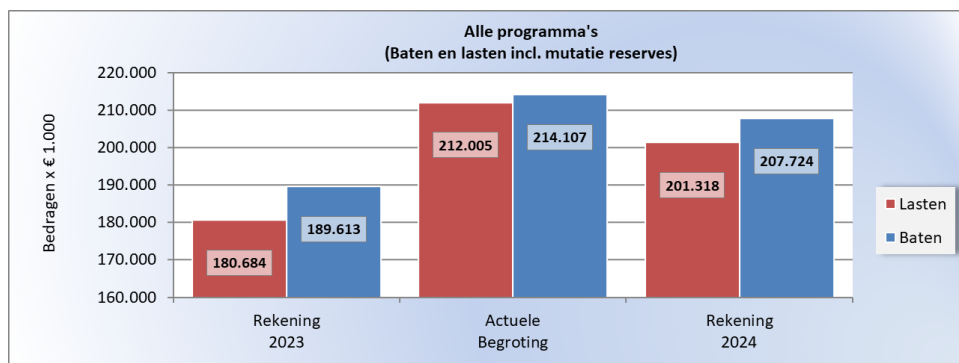
bedragen x € 1.000

Analyse resultaat jaarrekening (> € 20.000)	PPN	NJN	Jaarrekening	Totaal
6. Leefbare steden en kernen				
Beheer overige gebouwen en gronden: MV	- 470	-	- 13	- 483
Openbaar groen	- 35	-	-	- 35
Economische havens en waterwegen: Exoten	- 66	-	24	- 42
Economische havens en waterwegen	-	-	11	11
Economische ontwikkeling: Loswal	- 45	-	-	- 45
Verkeer en vervoer	-	-	- 555	- 555
Verkeer en vervoer: Openbare verlichting	52	-	98	150
Verkeer en vervoer: Bruggen	- 124	-	-	- 124
Parkeren	-	-	- 20	- 20
Openbaar vervoer	-	-	- 27	- 27
Onderwijshuisvesting	- 446	-	- 55	- 501
Onderwijshuisvesting: IHP	156	-	-	156
Sportaccommodatie: Zwembaden	- 39	-	60	21
Sportbeleid en activering	-	-	48	48
Musea	-	-	- 43	- 43
Cultureel erfgoed: monumenten	-	-	51	51
Media: openbare bibliotheek	-	-	70	70
Ruimte en Leefomgeving: Mobiliteitshub	-	- 50	50	-
Openbaar groen en (openlucht) recr.	-	-	47	47
Openbaar groen en (openlucht) recr: speeltoestellen	-	208	31	239
Samenkracht en burgerparticipatie	-	-	147	147
Begraafplaatsen	-	-	124	124
Wonen en bouwen: stads- en dorpsvernieuwing	-	-	21	21
Crisisbeheersing en brandweer: Omgevingsdienst	-	21	-	21
7. Financiën en dienstverlening				
Algemene uitkering (circulaires)	1.303	550	1.782	3.635
Bestuur: B & W	-	-	- 315	- 315
Burgerzaken	-	-	46	46
Beheer overige Geb. en grond.: Huisartsen Giethoorn	-	-	- 38	- 38
Treasury: Rente	750	120	86	956
Treasury: Dividend	- 109	212	-	103
Economische promotie: Forensen-/toeristenbelasting	-	-	40	40
OZB / overige bealstingen	-	-	119	119
Overhead: Huisvesting / communicatie	- 86	-	26	- 60
Overhead: Bedrijfsvoering	203	498	610	1.311
Overige baten en lasten (onvoorzien)	-	-	336	336
Afschrijvingen	-	424	-	424
Overige kleine afwijkingen < € 20.000	- 23	- 32	- 26	- 80
Subtotaal resultaat PPN / NJN / Jaarrekening	- 446	2.457	3.751	6.405
Totaal resultaat jaarrekening (cumulatief)	- 354	2.103	6.405	

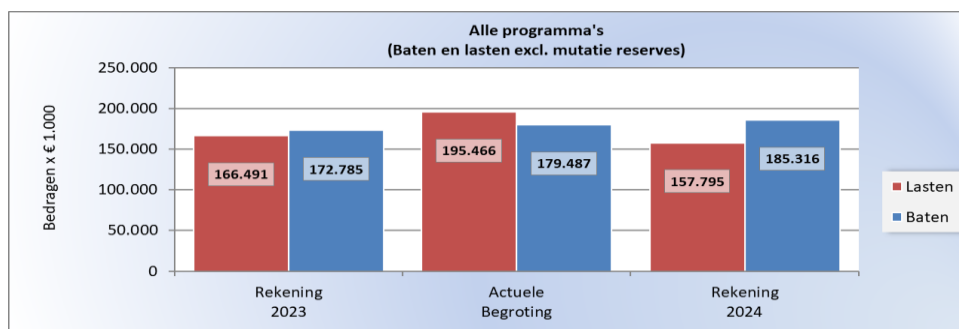
In de jaarrekening staat per programma een gedetailleerde toelichting op de verschillen.

Saldo van de rekening

Onze begroting en rekening kent 7 (bestuurs)programma's. De mutaties van en naar de reserves maken volledig deel uit van de rekening 2024. Ook de investeringen die ten laste van de reserves zijn uitgevoerd, worden hierin meegenomen. Dit geeft het resultaat van het jaar weer. Het saldo van de baten en lasten (inclusief mutaties van en naar reserve) bedraagt ruim € 6,4 mln. positief.

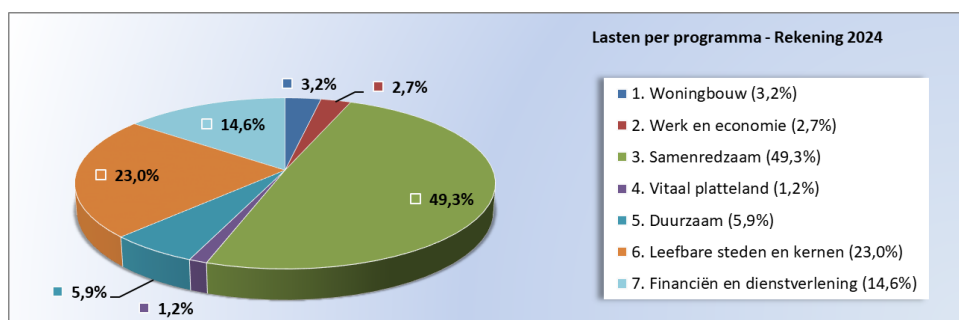

In de bovenstaande tabel zijn de veranderingen in de reserves meegenomen. Als we deze buiten beschouwing laten, krijgen we een duidelijker beeld van de invloed op onze reservepositie. Onze reserves nemen af doordat we verschillende investeringen uit de reserves betalen, maar het resultaat van 2024 wordt weer toegevoegd aan de reserves. Uiteindelijk zijn de inkomsten ruim € 6,4 mln. hoger dan de uitgaven. Dit komt overeen met de verhoging van de omvang van onze reservepositie eind 2024.

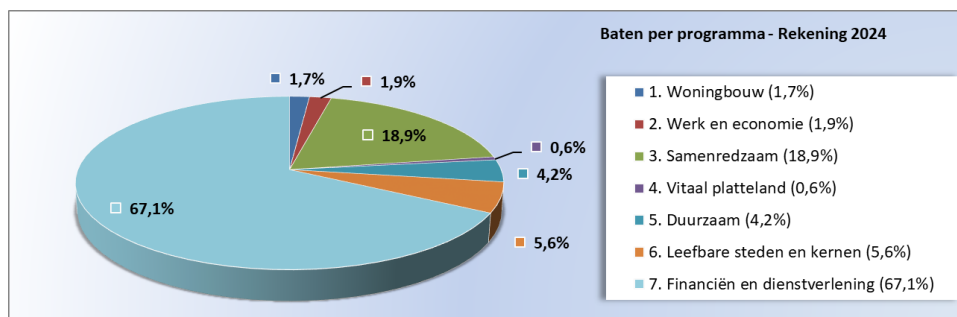
Aandeel van de lasten per programma

De begroting is opgebouwd uit de zeven bestuursprogramma's vanuit het collegeprogramma 2022-2026 "Duurzaam doorbouwen". De verdeling van de bestedingen per programma is in het onderstaande cirkeldiagram weergegeven.

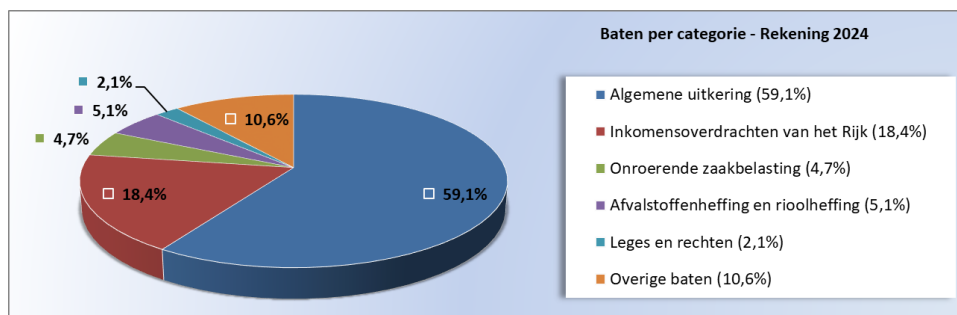

Aandeel van de baten per programma

Het grootste deel van onze inkomsten komt uit het programma Financiën en Dienstverlening. In dit programma zijn de lokale belastingen (zoals de onroerendezaakbelasting, toeristenbelasting) en de Algemene uitkering opgenomen.

De lokale heffingen maken onderdeel uit van het programma "Financiën en Dienstverlening". Het aandeel van deze heffingen in de inkomsten van dit programma staat hieronder weergegeven. Duidelijk is dat de gemeente veel meer afhankelijk is van de Algemene uitkering (categorie overige baten) dan van de lokale heffingen.

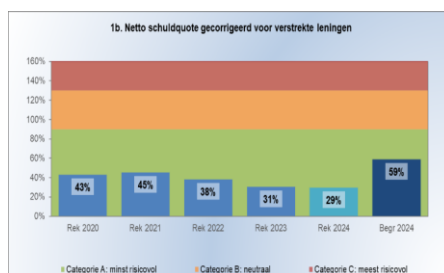
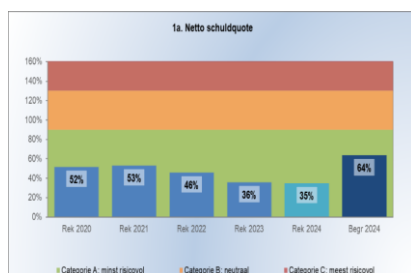

Kengetallen

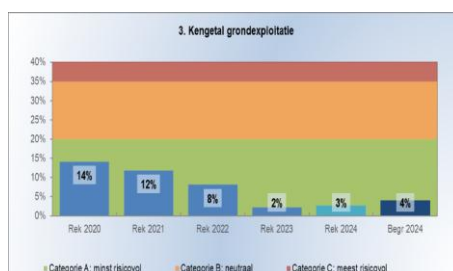
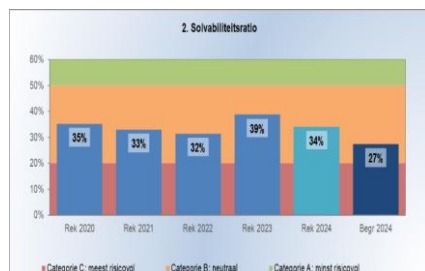
Het Rijk gebruikt drie categorieën om de financiële positie te beoordelen: categorie A (groen), B (oranje) en C (rood). Categorie C is het risicovolst, terwijl categorie A het minst risicovol is. Deze kengetallen hebben betrekking op:

1. Netto schuldquote & netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen
2. Solvabiliteit
3. Grondexploitatie
4. Structurele exploitatieruimte
5. Belastingcapaciteit

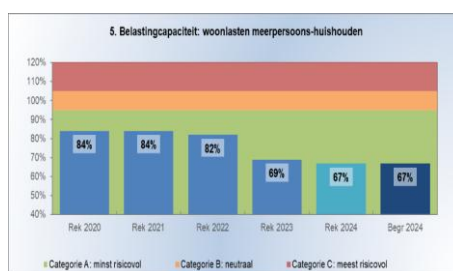
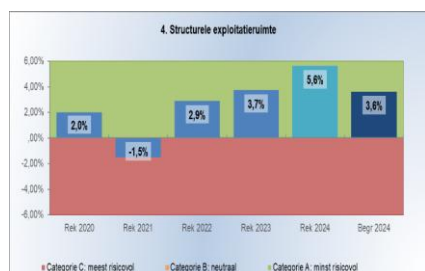
Onze (historische) kengetallen:

De totale omvang van de nog te realiseren investeringen en bijbehorende kredieten bedraagt bijna € 41 mln. Dit is lager opgenomen in de begroting op basis van het bestedingsplan, wat resulteert in een aanzienlijk lagere schuldquote.

De hogere solvabiliteit wordt voornamelijk veroorzaakt door niet-gerealiseerde investeringen en het positieve resultaat op de rekening. Het kengetal grondexploitatie geeft aan dat de boekwaarde zeer laag is in vergelijking met de kernwaarde van 20%.

De structurele exploitatieruimte wordt berekend door de structurele baten te vergelijken met de structurele lasten. Eind 2024 is deze ruimte positief. Het is echter belangrijk op te merken dat dit kengetal gebaseerd is op het jaar 2024 en geen inzicht geeft in de exploitatieruimte voor de komende jaren. Met het "ravijnjaar" in zicht, zal deze structurele exploitatieruimte bij ongewijzigd beleid of zonder compensatie van het Rijk negatief worden.

De belastingcapaciteit geeft aan hoeveel procent van de belastingopbrengsten wordt benut en hoeveel ruimte er is om dit percentage gelijk te trekken met het landelijke gemiddelde. Deze ruimte moet verplicht worden benut als de gemeente onder toezicht wordt gesteld.

Weerstandsratio

Naast bovenstaande kengetallen hebben we nog een "eigen" kengetal opgenomen. Dit betreft de weerstandsratio.

De weerstandsratio is een hulpmiddel waarmee de beschikbare weerstandscapaciteit wordt vergeleken met de benodigde capaciteit, in relatie tot de risico's die we lopen. Het geeft inzicht in het vermogen van de gemeente om financiële tegenvallers op te vangen. We hebben vastgelegd dat de signaalwaarde minimaal 1,0 moet zijn. Eind 2024 is de ratio met 3,7 voldoende om eenmalige tegenvallers op te vangen. De weerstandsratio is afgenomen ten opzichte van de ratio in de programmabegroting 2024-2027. Bij de vaststelling van

de nota 'Reserves en Voorzieningen 2023' is de omvang van de reserve vaste buffer verlaagd (van 15% naar 10% van de OZB en Algemene uitkering). De risicoscan die in de begroting 2024-2027 is opgenomen, is geactualiseerd. Dit verklaart de daling van de ratio.

Algemene opmerking bij de kengetallen:

Bij een stabiele exploitatiebegroting zullen de hierboven genoemde kengetallen zich normaal ontwikkelen. Omdat gemeenten, net als in 2022 en 2023, ook in 2024 extra taken hebben uitgevoerd (zoals de energiecompensatie en de opvang van Oekraïense vluchtelingen), worden de kengetallen voor grondexploitatie, netto schuldquote en netto schuldquote momenteel te positief weergegeven. Door de sterke toename van de lasten, die op termijn weer zullen afnemen, ontstaat er een vertekend beeld.

Verder verwijzen we naar de databank van de provincie Overijssel voor informatie over de kengetallen van alle gemeenten in onze provincie. De databank is te vinden op [Databank provincie Overijssel](#). Ook kunt u deze gegevens van de programmabegroting 2024 op de site van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) bij de houdbaarheidstest gemeentefinanciën versie 2024 raadplegen.

Dit jaarverslag kijkt terug op het jaar 2024. Veel projecten zijn afgerond of worden momenteel afgerond. In bijlage 6 van de jaarrekening is een overzicht te vinden van de afgeronde projecten. In bijlage 7 staan de nog beschikbare kredieten per eind 2024, die € 40,7 mln. bedragen (tegenover € 41,7 mln. eind 2023).

1.3 Brede welvaart en de SDG's

In het coalitieakkoord hebben we beschreven dat we willen werken aan het vergroten van de brede welvaart. Met elkaar hebben we de uitdaging om te werken aan een duurzaam, welvarend Steenwijkerland voor de huidige en toekomstige generaties. Daarvoor gebruiken wij ook de 17 werelddoelen: de Sustainable Development Goals (SDG's). Hier lichten we enkele succesvolle SDG-resultaten toe uit het afgelopen jaar. Voor meer informatie over de voortgang van indicatoren binnen deze SDG's willen we u ook verwijzen naar www.waarstaatjegemeente.nl, waar per SDG diverse cijfers voor gemeenten beschikbaar zijn.

1 GEEN ARMOEDE 	In onze gemeente heeft 2,0% van de inwoners de afgelopen jaren een besteedbaar inkomen onder het sociaal minimum. Landelijk ligt dit op 3,2%. Een mooi resultaat bij deze SDG is het project met het "sociaal incasseren". Sociaal incasseren betekent echt een ander incasso beleid; persoonlijk contact, duidelijkheid en maatwerk, zodat verdere schulden worden voorkomen. De resultaten zijn zeer positief. Het aantal gemeentelijke incassooverzoeken naar de deurwaarder is in de periode 2021-2024 met 75% afgenomen.
2 GEEN HONGER 	Afgelopen jaar is het eerste voedselbos(je) aangelegd bij kindcentrum Het Kompas in Steenwijk. Ook in Steenwijkerwold (Immanuelschool) is inmiddels zo'n bosje aangelegd. Een voedselbosje is een kleine, natuurlijke omgeving op of rondom schoolpleinen en buitenschoolse opvanglocaties. Kinderen leren hier hoe voedsel groeit en ontdekken welke vruchten, bladeren en bloemen eetbaar zijn. Naast de educatieve waarde draagt het bosje bij aan de biodiversiteit.
3 GOEDE GEZONDHEID EN WELZIJN 	Het gezondheidsbeleid in de gemeente is uitgerold, nadat we samen met inwoners en zorgorganisaties hebben gekeken naar wat er echt toe doet. In overleg met huisartsen is gestart met Welzijn op Recept; in plaats van bij psychosociale klachten medicijnen voor te schrijven, verwijst de arts mensen door naar een welzijnscoach. Ook wordt breder gekeken naar eenzaamheid, en de verbinding gemaakt tussen huisartsen en Sociaal Werk De Kop, omdat fysieke klachten soms ergens anders vandaan komen.
4 KWALITEITS- ONDERWIJS 	Nu het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs is vastgesteld, hebben we als gemeente en partners maximaal ingezet op samenwerking. Dit met als doel in zoveel mogelijk kernen met onderwijsaanbod één gebouw te realiseren voor meerdere schooldisciplines. Die ontwikkeling zien we op meer plekken vorm krijgen, zoals in Sint Jansklooster, Vollenhove en Blokzijl. Het afgelopen jaar heeft verder volop in het teken gestaan van de voorbereidingen voor de definitieve besluitvorming voor de bouw van de unilocatie in Steenwijk.
5 GENDER- GELUKKIGHEID 	Wij steunen de Stichting Regenboog Steenwijkerland met subsidie. Deze stichting komt op voor de belangen en positie van LHBTIQ+ inwoners. De stichting wil vooruitgang boeken in verbinding en emancipatie, zichtbaarheid en sociale erkenning van LHBTIQ+ inwoners. Voor de vierde keer is afgelopen jaar het Regenboogfestival door deze stichting georganiseerd.
6 SCHONN WATER EN SANITAIR 	Het project afkoppelen van regenwater van het riool in de wijk Oostwijken is in uitvoering gegaan om ook deze wijk klimaatadaptiever in te richten. Voor afkoppelen en infiltratie van regenwater hebben we voor andere projecten ook subsidie van het rijk ontvangen. Dit betreft o.a. de herinrichting van de stationsomgeving, de aanpak van wateroverlast Tramlaan (Steenwijk) en de herinrichting van het Steenwijkerdiep.
7 BETAALBAAR EN DUURZAAM ENERGIE 	In onze gemeente was in 2022 ruim 11 % van de energie hernieuwbaar. Dat is 6,5%-punt meer ten opzichte van 2016, maar het ligt nog wel ruim 3%-punt onder het gemiddelde in Nederland. Voor het compenseren van de energierekeningen bij inwoners is afgelopen jaar € 1,2 mln. besteed. Afgelopen jaar is de isolatiesubsidie voor woningeigenaren in werking gegaan. Deze subsidie bedraagt maximaal € 1.800 per aanvraag. In 2024 hebben 357 inwoners deze subsidie aangevraagd. Daarnaast hebben ruim 20 organisaties gebruik gemaakt van de subsidieregeling Energiefonds Maatschappelijke organisaties.
8 EERLIJK WERK EN ECONOMISCHE GROEI 	In onze gemeente was 3,1% van de inwoners werkloos. Dat is 0,6% minder dan het gemiddelde in Nederland. Mooie resultaten bij deze SDG zijn onder meer de Regionale Praktijk Academie (RPA), die zich heeft ontwikkeld tot volwaardige opleiding in procestechniek, bouw, installatietechniek en horeca. Ook het, voor de derde maal georganiseerde, werkfestival was wederom een succes. Het is een dynamisch evenement waar op een gezellige, energieke en creatieve manier bedrijven in contact komen met nieuwe medewerkers.
9 INDUSTRIE, INNOVATIE EN INFRASTRUCTUUR 	In 2024 is in samenwerking met de ondernemers(verenigingen) de economische koers voor Steenwijkerland vastgesteld. Met deze en andere thema's die voor al onze bedrijfssectoren belangrijk zijn, maar die óók al zijn vertaald in een uitvoeringsagenda met concrete resultaatafspraken. Onze inzet op het aanjagen en faciliteren van initiatieven heeft effect. We komen steeds makkelijker in contact met innovatieve ondernemers of instellingen, wat leidt tot aansprekende initiatieven, bijvoorbeeld maaisel onder het veen.

10 ONGELIJKHEID VERMINDEREN 	Er wordt veel gebruik gemaakt van de starterslening die we bieden. In 2024 hebben we ruim 30 startersleningen kunnen verstrekken. Het is een extra financiële steun in de rug waarmee de gemeente een eerste koophuis voor veel jonge woningzoekenden mogelijk maakt, die niet genoeg kunnen lenen bij een bank. We merken dat deze regeling een zeer welkome handreiking is voor veel jongeren met een sociale of economische binding met de gemeente.
11 DUURZAME STEDEN EN GEMEENSCHAPPEN 	We zijn in veel verschillende kernen bezig met onder meer betaalbare starterswoningen (koop en sociale huur). Er zijn plannen in voorbereiding óf er wordt gebouwd, bijvoorbeeld in Oldemarkt, Heetveld, Blokzijl, Kuinre, Sint Jansklooster, in Blankenham en er volgen meer kernen. Voor het fijn wonen in onze kernen hebben we onder andere geld beschikbaar voor inwonersinitiatieven. Afgelopen jaar hebben we extra aandacht aan het succes van deze regeling gegeven via onder meer een magazine.
12 VERANTWOORDE CONSUMPTIE EN PRODUCTIE 	In de gemeente wordt intensief samengewerkt aan een vitaal platteland onder het mom van "lokale regie, met steun van de provincie". De Baarlingerpolder is een van de landelijke koplopersprojecten in dit gebied. Deze groep boeren werkt samen aan toekomstbestendige landbouw, met behoud van leefbaarheid en verbetering van de natuur- en waterkwaliteit.
13 KLIMAATACIE 	Het gemiddeld gasverbruik in de gemeente per woning ligt op 1.000 m3 (2023). Dit ligt boven het landelijk gemiddelde van 820 m3. In het afgelopen jaar is er 177 keer gebruik gemaakt van de "witgoedwissel", waarbij energieslurpende apparaten zoals koelkasten en wasmachines worden vervangen voor zuinige machines. Voor ons eigen vastgoed is gewerkt aan een dashboard energie maatschappelijk vastgoed. Aan de hand van een uitgebreid onderzoek en analyse is een planning opgesteld van verduurzamingsmaatregelen.
14 LEVEN IN HET WATER 	Met de campagne 'exoten uit de sloten' roepen we iedereen op om mee te helpen met het bestrijden van invasieve, exotische waterplanten. In ons gebied komen waterplanten voor die niet van nature thuishoren in Nederland. Deze invasieve exoten groeien hard en vormen een bedreiging voor de recreatievaart en de waternatuur. Het water groeit dicht, waardoor oorspronkelijke planten en dieren verdwijnen. Ook lopen de schroeven van boten vast en zijn vaarwegen moeilijker bevaarbaar, met economische schade tot gevolg.
15 LEVEN OP HET LAND 	Voor scholen heeft de gemeente dit jaar gewerkt aan het maken van een educatiepakket rondom klimaatadaptatie, in samenwerking met IVN. Dit pakket wordt de komende jaren uitgerold op alle basisscholen in Steenwijkerland. In 2024 is onder andere een start gemaakt met de klimaatadaptatieve maatregelen rondom het stationsgebied in Steenwijk. De uitvoering hiervan staat gepland voor 2025.
16 VREDE, VEILIGHEID EN STERKE PUBLIEKE DIENTEN 	Afgelopen jaar was de waardering voor onze dienstverlening wederom erg goed. Gemiddeld kregen wij een 8,3 van onze inwoners. Verder onderzoeken wij hoe we de dienstverlening nog beter kunnen laten aansluiten bij de behoefte. Zo hebben we in 2024 onderzocht welke stappen we kunnen zetten om omnichannel dienstverlening (gericht op het samenspel van kanalen in plaats van kanalen afzonderlijk te optimaliseren) mogelijk te maken.
17 PARTNERSCHAP OM DOELSTELLINGEN TE BEREIKEN 	We ondersteunen en werken veel samen met allerlei organisaties om de verschillende SDG's te behalen, zoals onze plaatselijk belang verenigingen en wooncorporaties. Een mooi nieuw samenwerkingsvoorbeeld is dat we nu aangesloten zijn bij Kamers met Aandacht. Bij dit project krijgen kwetsbare jongeren tijdelijk onderdak én steun bij mensen thuis die een kamer over hebben. Daarnaast zijn we een samenwerking gestart met een jeugdzorgorganisatie waar 8 jongeren tijdelijk kunnen wonen omdat het thuis even niet gaat.

2. Programmaverantwoording

2.1 Woningbouw

De focus lag op het bouwen van meer woningen, zodat onze huidige en nieuwe inwoners een passende woning kunnen krijgen en kunnen houden. Ook de komende jaren zal de focus hierop liggen. Het gaat om zowel koop- als (sociale) huurwoningen. Voor sociale huurwoningen werken we nauw samen met woningbouwcorporaties en hebben hiermee prestatieafspraken gemaakt. Bij het opstellen van woningbouwplannen houden we rekening met de kwaliteit van de openbare ruimte, klimaatbestendigheid en natuur inclusief bouwen. Ook zetten we de reserve Volkshuisvesting waar nodig in voor de realisatie van sociale woningbouw.

AMBITIES WONINGBOUW:	GLOBAL GOALS (o.a.)
- 1.735 woningen erbij tot 2031, waarvan 2/3 voor 2027. - 30% van de nieuwbouwwoningen is een sociale huur of koopwoning. - Stimuleren van lokale initiatieven. - Benutten van kansen om voor de bovenregionale woonbehoefte te bouwen.	

Om de 1.735 woningen te bouwen conform de Woonagenda moet het tempo omhoog. We zorgen dat lokale woningbouwinitiatieven gestimuleerd worden. De kennis, ervaring en passie die onze inwoners hebben om hun (eigen) woningen te realiseren, combineren we met de ervaring en professionele kennis van de gemeente en andere bouwende partijen. Daar hebben we daar extra aanjaagcapaciteit op ingezet en dat werpt zijn vruchten af.

Hoewel we zelf geen woningen bouwen, maken we dit voor inwoners en andere initiatiefnemers zo makkelijk mogelijk. Dit doen we door zoveel mogelijk de belemmeringen weg te nemen. We maken gebruik van kansen die ontstaan door vrijkomende agrarische gebouwen. We zetten bestaande én nieuwe instrumenten en maatregelen gericht in voor onze lokale woningvraag. Daarmee zorgen we er niet alleen voor dat de woningen voldoen aan de vraag van onze inwoners, maar ook dat woningbouwplannen rekening houden met natuur, sociale inclusie, veiligheid, klimaatmaatregelen en energiebesparing.

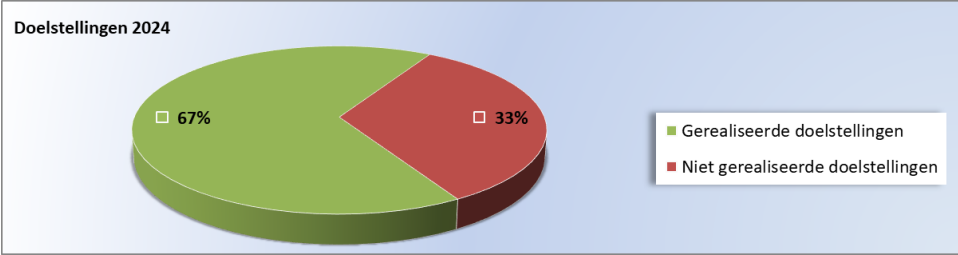
Dit alles doen we tegen een achtergrond van een groot woningtekort, stijgende grondstof- en bouwrijzen, stijgende rente, stikstof- en PFAS-problematiek en een krappe arbeidsmarkt. Daarnaast zien we dat het aantal woningen bij woningcorporaties dat beschikbaar komt voor verhuur terugloopt, terwijl de taakstelling statushouders steeds toeneemt. Al deze ontwikkelingen brengen de nodige uitdagingen met zich mee en zijn van invloed op het kunnen behalen van het resultaat.

❖ Trends en ontwikkelingen

Onderstaand geven we de belangrijkste trends en ontwikkelingen die positief dan wel negatief hebben bijgedragen aan de beoogde resultaten. Dit betreffen zowel zelf tot stand gebrachte als niet-beïnvloedbare zaken waar de gemeente mee is geconfronteerd.

- ▲ De bestuurlijke focus/aandacht vanuit het Rijk en provincie.
- ▲ De krapte op de woningmarkt, waardoor extra subsidiestromen (bijvoorbeeld Overijsselse bouwbrigade) en innovatieve oplossingen ontstaan, of flexibiliteit in regelgeving
- ▲ Inzet op prefab woningbouwproducten.
- ▲ (Innovatieve) Initiatieven vanuit inwoners en/of de markt.
- ▲ Gewijzigd standpunten kabinet t.a.v. wonen (taakstelling, spreidingswet)
- ▼ Capaciteitstekorten (dit betreft zowel mensen als (bouw)materialen en adviseurs).
- ▼ Financierbaarheid van woningen.
- ▼ Stikstof mede naar aanleiding van een recente uitspraak van de Raad van State waarvan de implicaties op woningbouw op dit moment niet helemaal duidelijk zijn.
- ▼ PFAS.

- ▼ Huisvesting statushouders (toenemende taakstelling – onvoldoende mutaties).
- ▼ Huisvesting ontheemden vraagt extra personele inzet.
- ▼ 'Bodem- en watersturend' bij ruimtelijke planvorming beperkt mogelijkheden om te bouwen.
- ▼ Doorlooptijd van beroepsprocedures bij de Raad van State.
- ▼ Gewijzigd kabinetsbeleid t.a.v. wonen leidt tot onduidelijkheid/zorgt voor afwachtende houding.

Voldoende woningen voor onze inwoners				
Voor 2027 is 2/3 van de benodigde 1.735 woningen tot 2031 gerealiseerd				
Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald	
We realiseren in 2024 voor 230 woningen harde plancapaciteit	230	Er is voor 191 woningen harde plancapaciteit gerealiseerd. Dit zijn plannen in o.a. Steenwijk (Komputkwartier, Gouden Engel, Kalverstraat, Oyershoeve), Kallenkote, Heetveld, Kuinre, Oldemarkt en Giethoorn. In diverse kernen zijn plannen in ontwikkeling. Voor Steenwijk-Zuidoost hebben we WBI-subsidie (Woningbouwimpuls) gekregen om de bodemsanering mee te financieren. Hiermee kunnen ook voor dit bestemmingsplan richting vaststelling. Het gaat om 240 woningen. Tegelijkertijd heeft de realisatie van harde plancapaciteit continu aandacht en kosten de benodigde onderzoeken en het opstellen van de omgevingsplannen de nodige aandacht en tijd. Eveneens zijn we afhankelijk van marktpartijen bij locaties die niet in ons bezit zijn. Het actief betrekken van de omgeving bij het maken van plannen moet zorgvuldig en kost tijd. Ook leiden investeringen aan de voorzijde niet automatisch tot sneller resultaat. Daarnaast zorgt de doorlooptijd van procedures bij de Raad van State voor aanzienlijke vertragingen.	✗	
We zetten gericht actief grondbeleid in op basis van de woonbehoefte en daar waar geen gronden in bezit zijn.		Daar waar kansen zich voordoen verwerven we actief gronden. Denk daarbij aan het voormalig tuincentrum in Tuk. Daar waar marktpartijen posities hebben maken we vooraf afspraken over de ontwikkelrichting, zoals bij Steenwijk-Zuidoost en Oppen Swolle in Vollenhove. Ook zijn er gesprekken gestart in Ossenzijl. In 2024 hebben we ons Grondprijzenbeleid herijkt en de Grondprijzenbrief 2025 vastgesteld. Het uitgangspunt voor het bepalen van de grondprijzen is de marktwaarde.	●	
We stellen een beleidslijn op voor de invulling van vrijkomende agrarische bebouwing, in samenspraak met de provincie		De concept-beleidslijn is in 2024 opgesteld. Deze is in december met de gemeenteraad besproken. Het beleidskader dat de provincie opstelt is vertraagd. Het concept beleid moet nog worden afgestemd met omliggende gemeenten en nog ter inzage worden gelegd. Dit vraagt extra inspanning, maar levert tijdswinst	✗	

		op aan de achterkant omdat plannen, die passen binnen het beleidskader, niet meer aan de provincie hoeven worden voorgelegd. Vaststelling van het beleid is in 2025.	
--	--	--	--

'Woningbouw in alle kernen'

Wat ik zelf geweldig vind is dat er veel gebeurt op gebied van woningbouw. We zijn gemeentebreed in veel verschillende kernen bezig met onder meer betaalbare starterswoningen (koop en sociale huur) waaraan lokaal grote behoefte is: er zijn plannen in voorbereiding of er wordt gebouwd. Bijvoorbeeld in Oldemarkt, Heetveld, Blokzijl, Kuinre, Sint Jansklooster, in Blankenham, en er volgen meer kernen. Want we willen voldoen aan onze opgave om tot 2031 in totaal 1735 nieuwe woningen in Steenwijkerland te bouwen. In de Woonagenda hebben we ons bovendien verplicht om daar nog eens 1000 tot 1500 woningen rondom het intercystation aan toe te voegen.

Melvin Smit

❖ Ontwikkeling doelstellingen

We delen twee keer per jaar de stand van zaken Woningbouw met de raad, de plaatselijke belangen en de deelnemers van het wooncongres. In veel kernen zijn we bezig met de (voorbereiding) van plannen. We werken hard aan plannen met een woningaanbod dat vooral is gericht op starters en senioren. Daarnaast zijn we zijn gestart met de voorbereidingen voor de actualisatie van het woningmarktonderzoek voor de herijking van de Woonagenda. Eind december is er een uitspraak gedaan door de Raad van State over stikstof (intern salderen). Dit kan tot vertraging van woningbouwplannen leiden. We hebben dit jaar als vervolg van het wooncongres een bijeenkomst met makelaars gehad. Daarnaast gaan we in 2025 weer een woonbijeenkomst organiseren.

'Starterslening zeer welkom'

Er wordt opvallend veel gebruik gemaakt van de starterslening die Steenwijkerland biedt, mede omdat de voorwaarden zijn versoepeld en er is in 2024 ook meer geld beschikbaar voor gesteld. De lening bedraagt maximaal € 40.000 bij de aankoop van een (bestaande of nieuwe) woning die maximaal € 325.000 kost. Het is een extra financiële steun in de rug waarmee we een eerste koophuis voor veel jonge woningzoekenden mogelijk maken, die niet genoeg kunnen lenen bij een bank. We merken dat deze regeling een zeer welkome handreiking is voor veel jongeren met een sociale of economische binding met de gemeente. Ik vind het mooi dat we deze groep actief kunnen helpen die eerste stap te maken in hun wooncarrière.

Melvin Smit

Voldoende passende en betaalbare woningen

Tenminste 30% van de nieuwbouwwoningen is een sociale huur- of koopwoning

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
We voeren samen met de woningcorporaties de jaarschijf 2024 van de Prestatieafspraken Steenwijkerland 2023-2027 uit.		In Sint Jansklooster en Blokzijl bouwt Wetland Wonen zowel sociale huur als starterskoop-woningen. Voor deze projecten hebben we Startbouwimpuls-gelden vanuit het Rijk ontvangen. In het najaar van 2024 is de bouw van beide projecten gestart. Daarnaast zijn de bestemmingsplannen voor de Gouden Engel en Kalverstraat onherroepelijk geworden. We zijn gestart met de voorbereiding voor Oldemarkt en Steenwijkerwold.	●
We voeren de Rijkstaakstelling voor huisvesting van statushouders uit		We hebben extra maatregelen genomen om de taakstelling voor de huisvesting van statushouders van 2024 te halen, inclusief de achterstand die we in 2023 hebben opgelopen. De maatregelen zijn opgenomen in het addendum dat op 12 juli is getekend. Het pakket aan maatregelen is zowel fysiek als sociaal. Dankzij al onze inspanningen hebben we een groot deel van de taakstelling (inclusief achterstand) gehaald. In totaal hebben we voor 121 statushouders een woning gevonden. Onze taakstelling was 131 (inclusief de achterstand uit 2023).	✗

We realiseren huisvesting voor speciale doelgroepen zoals standplaatsen voor de huisvesting van woonwagenbewoners		We hebben drie tijdelijke woonwagenstandplaatsen aan de Verlaatseweg gerealiseerd. Daarnaast is onderzoek gedaan naar de behoefte aan woonwagenstandplaatsen. In december is het concept opgeleverd. Hiermee hebben we een actueel beeld van de vraag en het aanbod (koop en huur). Dit levert input voor het beleid. We zijn ook bezig met het zoeken naar mogelijkheden voor structurele uitbreiding. In het eerste kwartaal van 2024 heeft Regio West-Overijssel als eerste de Regionale Woonzorgvisie, die als basis dient voor afsprakenkader ouderenhuisvesting West Overijssel, ondertekend. Deze woonzorgvisie is de basis voor de lokale woonzorgvisie, die de gemeente op moet stellen voor 1 januari 2026. Hiermee zijn we ondertussen gestart.	●
---	--	---	---

'Betaalbaar wonen in Zuidoost'

Voor ons staat voorop dat we meer betaalbare woningen willen realiseren voor de inwoners van Steenwijkerland. Een belangrijke impuls is de in 2024 verkregen rijkssubsidie van 1,3 mln. uit de regeling Woningbouwimpuls (WBI). Dat geld is bedoeld voor de sanering van PFAS-verontreinigde grond in het toekomstige woningbouwplan Steenwijk Zuidoost. We kunnen nu verder met het bestemmingsplan om de bouw van de gewenste 240 woningen (waaronder 70 sociale huur) mogelijk te maken.

Melvin Smit

❖ Ontwikkeling doelstellingen

De regionale woonzorgvisie vormt ook het vertrekpunt voor de te maken fair share afspraken voor de huisvesting en spreiding van doelgroepen. We hebben het onderzoek van RIGO om te kijken of we kunnen komen tot een regionale urgentieverordening afgerond. Het vervolg is het maken van een modelverordening. Als gemeente blijven we aandacht vragen voor de couleur lokale, dat de urgentieregeling begrijpelijk is voor de inwoners en werkbaar voor de corporaties.

We hebben de verordening starterslening aangepast. Hierdoor hebben meer starters op de woningmarkt de mogelijkheid om er gebruik van te maken.

Faciliteren van eigen inwoners initiatieven in de kernen

Het realiseren van eigen woningbouwinitiatieven voor en door eigen inwoners

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
We faciliteren (collectieve) wooninitiatieven van eigen inwoners, zodat onder andere starters en ouderen in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen. Hiervoor stellen we richtlijnen op om Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) mogelijk te maken.		- De bouw van 4 starterswoningen in Scheerwolde is gestart. Dit is een CPO-initiatief. - In Ossenzijl is de Stichting Woonwens Ossenzijl opgericht. Zij willen 4 sociale huurwoningen realiseren. In mei is een inloopavond georganiseerd voor omwonenden en in november is het plan toegelicht bij de Algemene ledenvergadering van Plaatselijk Belang Ossenzijl. Het voorstel is in januari 2025 voorgelegd aan de Raad, die het als publieke taak heeft aangemerkt. - In Heetveld is een inwonersinitiatief van ouderen gestart met de sloop van voormalig basisschool de Opstap.	●
We willen minimaal twee wooninitiatieven stimuleren en waar nodig financieel ondersteunen.	2	We stimuleren en ondersteunen het initiatief in Ossenzijl. In Scheerwolde zijn in het verleden afspraken gemaakt om de doelgroep starters uit Scheerwolde kans te bieden om in hun eigen dorp te blijven wonen. De kavels zijn in 2024 verkocht.	●

We stellen een huisvestingsverordening op om huurwoningen, nieuwbouwwoningen en bestaande woningen beschikbaar te maken voor groepen die er anders niet tussen komen. En dat inwoners de kans krijgen om te blijven wonen in de kern/gemeente waar ze zijn opgegroeid. De aangenomen nieuwe huisvestingswet stemt hiermee overeen.		De nieuwe huisvestingswet is in werking. Kadaster brengt voor ons in beeld hoeveel woningen in Steenwijkerland er worden verkocht aan inwoners uit Steenwijkerland en hoeveel worden verkocht aan mensen uit andere gemeenten (oplevering medio 2025). Hiermee kunnen we aantonen of er al dan niet sprake van schaarste is. Zijn er groepen woningzoekenden die door schaarste extra problemen ondervinden bij het vinden van een betaalbare koopwoning? Dan kunnen we een huisvestingsverordening inzetten om bijvoorbeeld nieuwbouw koopwoningen met voorrang toe te wijzen.	X
--	--	---	---

Inspelen op woonbehoefte

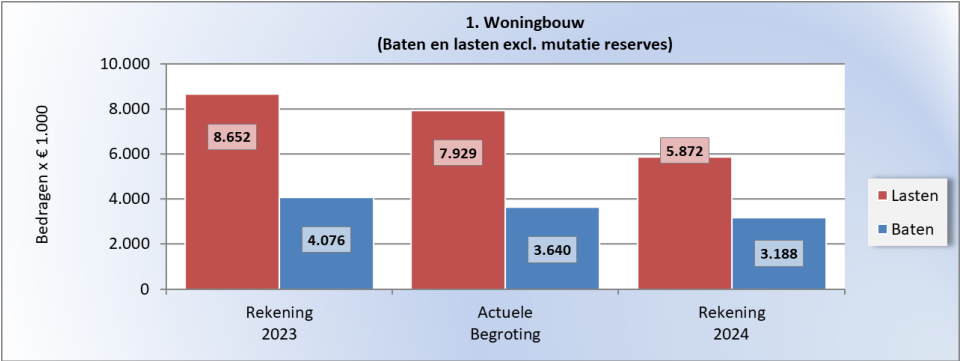
In 2024 zijn de voorbereidingen gestart voor de bouw van vier nieuwe starterswoningen in Scheerwolde, via Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO). Dat betekent dat je als nieuwe eigenaren "samen aan de schop staat", door gezamenlijk een stuk grond aan te kopen en daarop in eigen beheer te bouwen. Het is een steeds populairdere vorm van bouwen voor starters die goed aansluit op de persoonlijke woonwensen van toekomstige bewoners. Als gemeente spelen we natuurlijk ook in op de behoefte aan betaalbare woningen; daarom is bijvoorbeeld het bestemmingsplan Kornputkwartier aangepast, van oorspronkelijk 67 grote kavels naar 116 kleinere kavels.

Melvin Smit

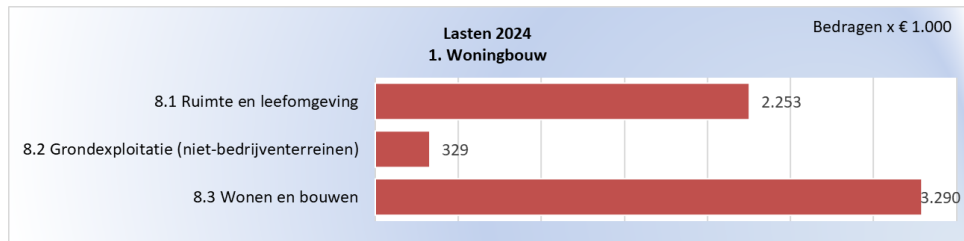
❖ Ontwikkeling doelstellingen

We zijn in bijna alle kernen in gesprek over woningbouwinitiatieven. De plaatselijke belangen/dorpsbelangen betrekken we in een vroeg stadium. De initiatieven zijn altijd zoveel mogelijk voor en in sommige gevallen ook door eigen inwoners. Inwonersinitiatieven juichen we toe en faciliteren we waar mogelijk. Zo ook in Ossenzijl. Hier is door de werkgroep Wonen hard gewerkt aan het financieel haalbaar krijgen van vier tijdelijke huurwoningen in het dorp voor starters. Hierdoor krijgt de jeugd uit het dorp de mogelijkheid om in eigen omgeving te blijven wonen.

Overzicht baten en lasten programma Woningbouw

Waaraan is het geld besteed?

2.2 Werk en economie

Als gemeente willen we een positieve bijdrage leveren aan het vestigingsklimaat voor ondernemers. We faciliteren de ontwikkeling van talent om onze lokale economie van meer geschoolde medewerkers te kunnen voorzien. In 2023 hebben in de Economische Agenda Steenwijkerland in co-creatie met ondernemers en andere belanghebbenden verschillende thema's een plek gekregen. Dit is een mooie basis waar we op voort hebben geborduurd. Tevens hadden we oog voor de ruimtebehoefte van ondernemers en keken we naar het faciliteren van mogelijkheden voor uit- en inbreiding van het huidige aanbod van bedrijventerreinen. Dit alles viel samen met de behoefte om onze dienstverlening aan bedrijven te vergroten en flexibel in te spelen op initiatieven van ondernemers.

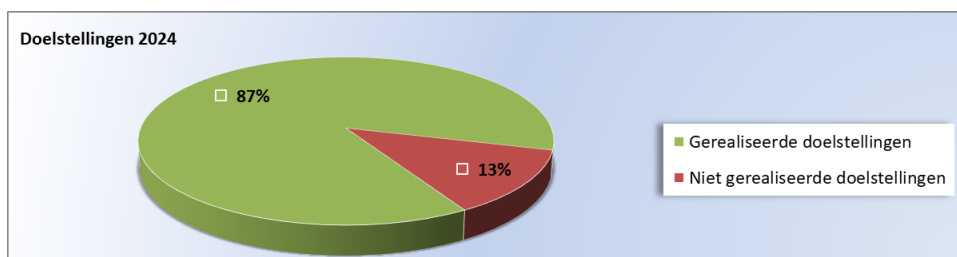
AMBITIES WERK EN ECONOMIE:	GLOBAL GOALS (o.a.)
- Initiatieven faciliteren die de mismatch op de arbeidsmarkt tegengaan. - Versterken van de werkgelegenheid. - Ruimte voor ondernemersinitiatieven. - Een optimale dienstverlening. - Voorzien in de (duurzame) ruimtebehoefte van bedrijven.	

Bij het faciliteren van initiatieven die de mismatch op de arbeidsmarkt tegengaan gaat het om lokale initiatieven om talent (incl. Baangarantie) een vak te leren. Het versterken van de werkgelegenheid doen we door aanjagen, stimuleren, informeren en uitvoeren. Met een MKB-vriendelijke dienstverlening dragen we bij aan de brede verbetering van het vestigingsklimaat en economische groei. Tot slot zetten we vol in om duurzaam en circulair ondernemen. In onze gemeente hebben we een aantal bedrijven die hierin vooroplopen, maar er is nog een wereld te winnen. Daarom willen we ondernemers stimuleren om in samenwerking daarin stappen te zetten

❖ Trends en ontwikkelingen

Onderstaand geven we de belangrijkste trends en ontwikkelingen die positief dan wel negatief hebben bijgedragen aan de beoogde resultaten. Dit betreffen zowel zelf tot stand gebrachte als niet-beïnvloedbare zaken waar de gemeente mee is geconfronteerd.

- ▲ Grotere bewustwording onder ondernemers over verduurzaming en klimaat adaptieve ingrepen;
- ▲ Goede samenwerking met het georganiseerd bedrijfsleven;
- ▲ Aandacht voor brede welvaart;
- ▲ Bedrijfsovername: Jonge ondernemers staan op en nemen bedrijven over;
- ▲ Effecten AI: werk verandert zowel positief als negatief;
- ▼ Structurele tekorten arbeidsmarkt;
- ▼ Digitalisering en innovatie nog onvoldoende;
- ▼ Projecten in de uitvoering bij bedrijven stagneren, wegens stikstof, effecten zichtbaar in hele keten;
- ▼ Effecten AI, zowel positief als negatief;
- ▼ Netcongestie. Problematiek van overvol energienetwerk wordt steeds meer zichtbaar.

Versterken en behoud van de werkgelegenheid door opleiden gekwalificeerd personeel en mismatch arbeidsmarkt tegengaan

Economische sectoren die van belang zijn voor onze economie, hebben voldoende arbeidspotentieel beschikbaar.

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend
De Regionale Praktijk Academie (RPA) werkt in 2024 toe naar een zelfstandige entiteit met voldoende instroom, financiering, uitbouw van het aantal sectoren en een werkend governance-model.		Er is een toename van de instroom bereikt. De RPA ontwikkelt zich snel. Het is inmiddels een stabiele organisatie, met een goed werkend bestuur, backoffice en praktijkcoaches. Inmiddels hebben de eerste leerlingen een diploma ontvangen. Er is interesse om aan te haken en deel te nemen. Zo is de bouwsector aangesloten via Bouwmensen (een opleidingsbedrijf voor de bouw in Ruinen). Een verkenning voor infrastructuur loopt momenteel. Ook omliggende gemeenten zijn geïnteresseerd in samenwerking en aansluiting. Het horeca college bevindt zich in de oprichtingsfase. Er is hierbij een samenwerking gestart met de NWG en het onderwijs om de instroom voor het horeca college te stimuleren. De aangevraagde Regiodeal is goedgekeurd, in afwachting op de kassier (4 ton vanuit Rijk).	●
Tijdens de week van de ondernemers organiseren we samen met de organisatie een derde editie van het "Werkfestival Steenwijkerland"		Het werkfestival 2024 was succesvol. Met 1.250 bezoekers was het de drukste editie. Er zijn 30 vacatures ingevuld. Er zijn ook 2 speeddates georganiseerd, in Steenwijk en Vollenhove, die de gehele dag door zijn bezocht door geïnteresseerden.	●

'Passievolle inzet praktijkacademie'

We kampen met structurele tekorten op de arbeidsmarkt en ondernemers besloten om zelf aan de slag te gaan en leerlingen "in eigen huis" op te leiden. Het resultaat was de Regionale Praktijk Academie (RPA), die zich nu heeft ontwikkeld tot volwaardige opleiding in procestechniek, bouw, installatietechniek, horeca en – in ontwikkeling – infra. Ik vind dit een prachtvoorbeeld van een project dóór en vóór ondernemers, een project dat we als gemeente graag ondersteunen en mogelijk maken; dankzij hun passievolle inzet kan de RPA nu op eigen benen staan en zelfs een eigen locatie starten, in het Steenwijks stationsgebouw.

Miriam Slomp-Dekkers

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Dankzij de inzet van ondernemers en ondersteund en gefaciliteerd door de gemeente zijn er grote stappen gezet in de ontwikkeling van het RPA, zowel de organisatie, het curriculum en het aantal leerlingen. Het Horeca college is hierin ondergebracht. Trots te constateren dat deze leerlijn is gestart, na de moeilijke opstartperiode in 2020 vanwege corona. In 2024 is de weg naar verzelfstandiging ingeslagen van het RPA. De arbeidsmarkt en met name de krapte is in alle sectoren voelbaar. In de uitwerking van de economische agenda gaan we na welke inzet/rol vanuit de gemeente nodig is.

Verbetering externe en interne dienstverlening aan ondernemers

Verhoging tevredenheid dienstverlening aan ondernemers en meer ruimte voor ondernemersinitiatieven.

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend
Uitvoering 'Economische Agenda Steenwijkerland'.		De economische koers is door de gemeenteraad vastgesteld. Per thema's zijn activiteiten benoemd die op jaarschijf zijn gezet en worden uitgevoerd door gemeente en onze externe partners, waaronder de BCS. Belangrijk thema is het verbeteren van de zichtbaarheid en herkenbaarheid bij ondernemers. Het grote aantal bedrijfsbezoek, de aanwezigheid in gemeente en regio bij bijeenkomsten en de georganiseerd week van de economie heeft daaraan bijgedragen. Er is een goede samenwerking, zowel intern (met bijvoorbeeld vergunningen, toezicht en handhaving) als extern. De formatie is op orde en goed ingewerkt.	●
Het team Economie doet in 2024 minimaal 150 bedrijfsbezoeken. Aan de hand van die bezoeken worden de top 3 knelpunten in beeld gebracht waar ondernemers tegenaan lopen en daar volgen acties op.	150 bedrijfsbezoeken.	Er zijn in totaal 207 bedrijfsbezoeken afgelegd. Waardevolle gesprekken. Dit heeft geleid tot onderstaande top 3 knelpunten. - Tekort aan uitbreidingsruimte; - Arbeidsmarkt: vergrijzing en structurele tekorten; - Netcongestie: ondernemers ervaren capaciteitsproblemen van het elektriciteitsnetwerk. De knelpunten worden in 2025 opgepakt. Tevens komen er veel informatieve vragen rondom vergunningsverlening. De organisatie streeft ernaar elke vraag of te beantwoorden of goed in de Regio (bijv. Kennispoort) door te verwijzen.	●
We organiseren een brede bijeenkomst voor 'nieuwe ondernemers' waarin we ze kennis laten maken met de kansen en mogelijkheden die ondernemen in Steenwijkerland biedt.		Er is een aantal bijeenkomsten georganiseerd, zoals de startersbijeenkomst in week van ondernemer. We heten nieuwe ondernemers, vanuit rode beleid, welkom met een informatiepakket Gestart is met een digitale nieuwsbrief voor ondernemers. Deze verschijnt 4x per jaar en ondernemers kunnen zich hiervoor inschrijven.	●

'Gemeente en BCS samen sterk'

De Business Club Steenwijkerland (BCS) is de belangrijke schakel tussen de gemeente en onze lokale ondernemers. Ook in 2024 hebben we met elkaar prestatieafspraken gemaakt. We werken intensief samen op allerlei gebieden; van veilige bedrijventerreinen (Steenwijk, Vollenhove, Blokzijl en Oldemarkt behouden hun Keurmerk Veilig Ondernemen), subsidietrajecten en cybercrime. De samenwerking tussen gemeente en BCS is uniek voor deze regio, mede dankzij actief accountmanagement. Ondernemers worden ontzorgd bij zaken waar ze in hun bedrijfsvoering niet aan toe komen, zoals circulair ondernemen.

Miriam Slomp-Dekkers

❖ Ontwikkeling doelstellingen

We zorgen voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat o.a. door de samenwerking met politie, brandweer en ondernemers onder de noemer KVO (Keurmerk Veilig Ondernemen). Overlast, criminaliteit wordt aangepakt en het onderhoud en beheer verbeterd. De afspraken hierover worden vastgelegd in een convenant. Deelname is vrijwillig, maar niet vrijblijvend. Het brengt voor partijen verplichtingen met zich mee. Trots zijn we dan ook dat de terreinen het Keurmerk de komende drie jaar mogen behouden. Samenwerking is hierbij de sleutel tot succes.

Voldoende ruimtelijke mogelijkheden voor bedrijven

Voldoende mogelijkheden voor bedrijven om uit te breiden en bestaande ruimte te intensiveren.

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend
		Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	
Nadat in 2023 de nieuwe bestuurlijke afspraken in Overijssel kansen bieden voor uitbreiding van bedrijventerreinen stellen we in 2024 een concreet stappenplan op voor deze uitbreiding.		Voor het nieuwe bedrijventerrein in Vollenhove is een projectopdracht met stappenplan opgesteld. Er is inrichtingsschets gemaakt met varianten en gesprekken gevoerd met bewoners en ondernemers. De in de bestuurlijke afspraken genoemde uitbreidingsruimte in Steenwijk/Tuk is opgenomen in het afwegingskader wonen/werken. Deze is door de gemeenteraad richtinggevend vastgesteld. Tevens is in het afwegingskader een regionaal terrein opgenomen (corridor A32 samen met Meppel) vanuit de Ruimtelijk Economische Bouwsteen 2040 (REB2040) Regio Zwolle.	●
We faciliteren het bedrijfsleven bij de pilot om op bedrijventerrein Groot Verlaat een verkenning te doen voor het verduurzamen en circulair maken van het bedrijventerrein en ook bij de uitvoering.		Er is een provinciale subsidie toekomstbestendige bedrijventerreinen toegekend. Drie bedrijven op Groot Verlaat hebben gebruik gemaakt van de subsidie en hun terrein verduurzaamd. Begin 2025 wordt deze regeling wederom opgezet. Het gebruik en vraag naar stroom (inclusief piekbelasting) is in kaart gebracht. Deze analyse is ter voorbereiding op een te realiseren energy hub.	●

‘Koers voor aanpakkers’

We staan voor grote economische uitdagingen zoals de energietransitie, innovatie, maar ook ruimte; daar is vorig jaar vooruitgang geboekt. In Vollenhove is grond aangekocht voor een extra bedrijventerrein en er zijn twee zoekgebieden vastgesteld (Steenwijk/Tuk en langs de A32). In 2024 is in samenwerking met de ondernemers(verenigingen) de economische koers voor Steenwijkerland vastgesteld. Met deze en andere thema’s die voor al onze bedrijfssectoren belangrijk zijn, maar die óók al zijn vertaald in een uitvoeringsagenda met concrete resultaatafspraken. We zorgen dus dat de opgaven echt worden gerealiseerd. Het is een koers voor “aanpakkers”, die aansluit bij het DNA van onze gemeente, met veel familiebedrijven en een stevig midden- en kleinbedrijf.

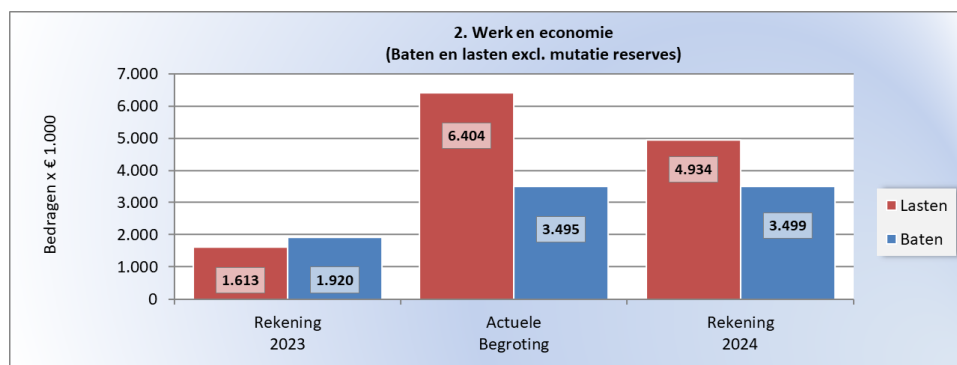
Miriam Slomp-Dekkers

Duurzame bedrijven			
Zoveel mogelijk bedrijven hebben een 'groen-verdienmodel'.			
Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend
Faciliteren en aanjagen van het opstellen van een actie-agenda voor circulaire projecten voor een of meerdere bedrijfssectoren		Duurzaamheid is een belangrijk thema in de door de raad in 2024 vastgestelde economische koers. Vooruitlopend op een actie agenda zijn in samenwerking met de BCS al een aantal activiteiten opgestart. Zo zijn voor het bedrijfsleven zogenaamde cirko tracs aangeboden. Bedrijven kunnen zo kennis maken met circulaire ontwerpprincipes en business modellen. Ze kunnen dit dan vertalen naar concrete plannen voor hun eigen producten en diensten. De uit te voeren onderzoek 0 meting duurzaamheid, als basis en onderlegger voor de actie-agenda is vertraagd. Dit wordt alsnog in 2025 opgepakt.	✗

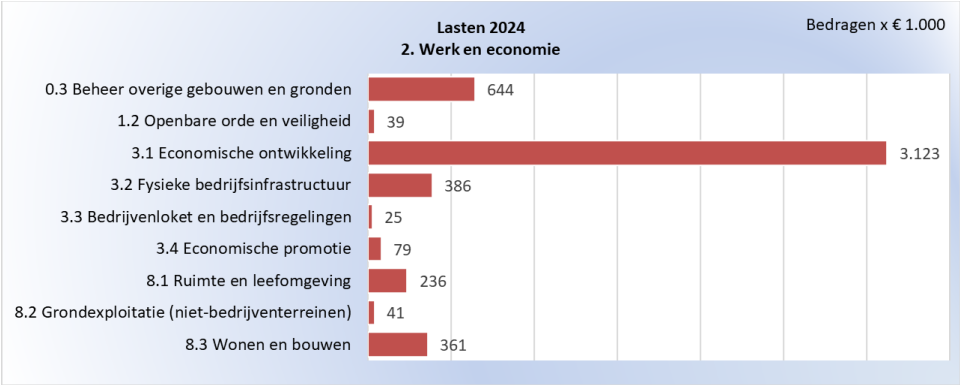
❖ Ontwikkeling doelstellingen

Belangrijk is het om de bedrijventerreinen toekomstbestendig te maken. Ingespeeld op de toekomstige ontwikkelingen en uitdagingen. Bijvoorbeeld klimaat adaptief, energieneutraal, groen, circulair maar ook veilig en sociaal. Dat kunnen we niet alleen en hebben daar de support nodig van de gebruikers van de terreinen, de ondernemers. Samen met de BCS werken we aan dit bewustzijn en helpen de ondernemers met deze transitie. Met zichtbare resultaten door bijvoorbeeld de inzet van een provinciale subsidie of concrete uitvoeringsplannen.

Overzicht baten en lasten programma Werkt en economie

Waaraan is het geld besteed?

2.3 Samenredzaam

Samenredzaam heeft zich wederom gericht op onze gemeentelijke verantwoordelijkheid in het welbevinden en veerkracht van onze inwoners. Vooral voor wie dat (al dan niet tijdelijk) niet vanzelfsprekend is. Of het nu gaat over ondersteuning, werk, gezondheid, basisvaardigheden, meedoen, rondkomen, opgroeien, wonen of leefomgeving. Het is onze taak om te zorgen dat mensen in een kwetsbare positie op ons kunnen rekenen. Daarbij moeten we oog hebben en houden voor de mogelijkheden en onmogelijkheden van mensen en daarbij de menselijke maat niet uit het oog verliezen. Stijgende kosten in levensonderhoud, woningschaarste, personeelstekorten en toenemende complexiteit bij mentale problematiek zijn eerder gesignaleerde trends die nog steeds aanwezig zijn. Dit brengt onzekerheden voor inwoners met zich mee. Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat er, na verkiezingen, landelijk andere beleidskeuzes gemaakt worden. Dit totaal aan onzekerheden kon gevolgen hebben op de realisatie van de programmabegroting 2024.

In dit bestuursprogramma werkten we via zes opgaven aan de Brede Welvaart en veel van de 17 SDG's. Vanuit deze opgaven zijn onze ambities onder meer:

- Voorkomen (ernstige) geldzorgen.
- Kinderen kunnen veilig thuis opgroeien (beweging van nul).
- Voorkomen overbelasting van mantelzorgers.
- Psychisch kwetsbare inwoners kunnen zelfstandig wonen.

In het verleden ontving u gedurende het jaar periodiek een aparte monitor over het Sociaal Domein. Belanghebbende informatie integreren we nu in de reguliere planning & controldocumenten. In dat kader vindt u aan het eind van de verantwoording van dit bestuursprogramma 2 aparte pagina's over het cijfermatig beeld.

AMBITIES SAMENREDZAAM:-	GLOBAL GOALS (o.a.)
- Voorkomen (ernstige) geldzorgen. - Kinderen kunnen veilig thuis opgroeien (beweging van nul). - Voorkomen overbelasting van mantelzorgers. - Psychisch kwetsbare inwoners kunnen zelfstandig wonen.	

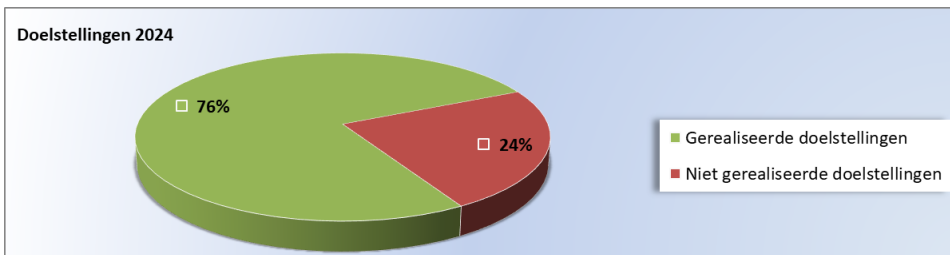
❖ Trends en ontwikkelingen

De afgelopen jaren heeft het Rijk steeds meer taken of verplichtingen bij gemeenten gelegd. De gemeenten spelen een belangrijke rol in gezondheid, welzijn en bestaanszekerheid van inwoners. In het licht van ontwikkelingen als krapte op de arbeidsmarkt, vergrijzing, houdbaarheid van de zorg, kansenongelijkheid, financiële onzekerheid of overbelasting en mentale druk, heeft het Rijk een aantal grote programma's ingezet. Zo geven we met veel partijen vorm aan ambities vanuit het Integraal Zorgakkoord, de hervormingsagenda Jeugd, de Participatiewet in balans, Basisdienstverlening Schuldhulpverlening en Toekomstbestendige Wmo, om een aantal te noemen.

- ▲ Meer taken betekent meer kansen. De extra taken die de gemeente in het sociaal domein krijgt toebedeeld maken het mogelijk ondersteuning aan onze inwoners passender vorm te geven. Voor meer informatie wordt verwezen naar de najaarsnota 2024 en de perspectiefnota 2024-2027.
- ▲ We hebben met veel partijen samengewerkt, zowel regionaal als lokaal, op een groot aantal thema's. Alle maatschappelijke partijen zien de urgentie van de veranderingen en hebben daardoor een grote bereidheid is tot samenwerking. Een van de concrete resultaten van samenwerking is de Taalschool die in augustus 2024 in Meppel is gestart. Dit is een samenwerkingsverband tussen verschillende scholen en verschillende gemeenten. Samen verzorgen zij het taalonderwijs aan jonge nieuwkomers uit de verschillende gemeenten. Ook de vormgeving van de ketenaanpakken zoals Kansrijke Start is een concreet resultaat van onze samenwerking.
- ▼ Duurzaamheid beschikbare middelen. Op veel beleidsterreinen bestaat onduidelijkheid over (de toekomst van) beschikbare rijksmiddelen, bijvoorbeeld op het gebied van de jeugdzorg, waarbij het niet helder is of de geplande bezuinigingen voor 2026

gehandhaafd blijven - en gezondheid, of en hoe de financiering van GALA en IZA middelen na 2026 eruit gaat zien. Onzekerheid hierover heeft een vertragende werking op besluitvorming over en uitvoering van taken.

- ▼ Uitstel wetten en regelgeving. De invoering van nieuwe wet- en regelgeving waar we ons op voorbereiden, wordt regelmatig uitgesteld. Dit geldt voor de Participatiewet in Balans en de invoering van de inkomensafhankelijke bijdrage Wmo (nu 2027). Dit heeft effecten voor inwoners, maar op langere termijn ook voor de gemeentefinanciën voor zover het gaat om uitstel van wetten met een preventief karakter. Dit kan zich vertalen in hogere uitgaven voor maatwerkvoorzieningen. Bovendien is uitstel inefficiënt, het levert niets op, maar legt wel beslag op tijd.
- ▼ Krapte op de arbeidsmarkt. Dit heeft nu al gevolgen voor de beschikbaarheid van bv de huisartsenzorg, GGZ zorg en andere vormen van ondersteuning en zorg. Ook geeft dit risico's voor het verloop van het personeel en daardoor discontinuïteit in onze dienstverlening en beleidsontwikkeling.
- ▼ Grenzen aan samenwerking. Omdat de gewenste veranderingen op het gebied van ondersteuning, zorg, preventie of wonen afstemming en inzet vragen van telkens dezelfde partijen is dit een uitdaging. Beschikbare tijd en inzet zijn een bepalende factor voor succes.
- ▼ Vertrouwen in de overheid. Het vertrouwen in overheidsinstanties is laag en we merken dat aan het gebruik van regelingen en toeslagen. Het bereiken van huishoudens die nog geen gebruik maken van inkomensregelingen is bijvoorbeeld erg moeilijk en daar hebben we last van het wantrouwen. Dit probleem speelt landelijk.
- ▼ Schuldhulpverlening - Het aantal aanmeldingen voor schuldhulpverlening (5%) en het aantal inwoners in een traject voor schuldhulpverlening (6%) is gestegen. Het aantal ontvangen vroeg-signalen is met 56% gestegen ten opzichte van 2023. De verwachting is dat deze trend zich voortzet en dat het aantal inwoners met een hulpvraag blijft toenemen. Daarom zetten we in op preventie door middel van vroeg-signalering van schulden, verdere uitbreiding van begeleiding naar zelfredzaamheid binnen schuldhulpverleningstrajecten en verbetering van basisvaardigheden.
- ▼ Nieuwkomers. De komst van arbeidsmigranten en Oekraïense ontheemden in Steenwijkerland heeft ook in 2024 geleid tot een grotere vraag naar verschillende voorzieningen waaronder huisartsenzorg, voorschoolse educatie en ondersteuning bij het versterken van basisvaardigheden, voornamelijk de Nederlandse taal. Deze trend zet zich mogelijk door in 2025. Ook de verhoogde taakstelling statushouders heeft gevolgen voor het sociaal domein. Met name voor het participatiebudget, omdat hieruit bepaalde onderdelen van het inburgeringstraject worden betaald, die niet worden gedekt door het budget Inburgering. Voor Jeugdwet en Wmo verwachten we in de toekomst een na-ijfeffect van de komst van nieuwkomers.

Voorkomen van (ernstige) geldzorgen

Minimaal 55% van de doelgroep voor het minimabeleid maakt gebruik van de minimavoorzieningen.

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
		Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	
Het minimabeleid wordt vanaf 1 januari 2024 weer volledig door de gemeente uitgevoerd.		Het gehele minimabeleid wordt sinds 1 januari 2024 weer door de gemeente uitgevoerd. Hierdoor hoeven inwoners de bewijsstukken slechts één keer in te leveren als zij meerdere aanvragen in willen dienen.	●
Vergroten van het aantal telefonische contacten en huisbezoeken vanuit de aanpak Vroegsignalering.		Het aantal contactpogingen per melding is gestegen met 23%. Dat heeft als resultaat gehad dat het aantal inwoners dat is bereikt is gestegen met 10%. Het aantal inwoners waarvoor binnen zes maanden opnieuw een achterstand wordt doorgegeven is gedaald met 21%.	●
We vergroten bekendheid van het Geldloket Steenwijkerland bij minima, werkende armen, ondernemers en ketenpartners. Dit doen we met inzet van onze informatiemedewerker, de aanwezigheid bij markten/bijeenkomsten en in verschillende kernen.		Vanuit het Geldloket zijn er diverse markten en bijeenkomsten bezocht, presentaties gegeven in het kader van preventie en een budgetcursus voor inwoners gestart. Het Geldloket neemt deel aan de pilot 'geWOON besparen'. Er is een nieuw logo ontworpen voor meer herkenbaarheid. De Voorzieningenwijzer is 100 keer afgenomen, wat tot een gemiddeld voordeel van € 1.088 per huishouden heeft geleid. Via Datgeldtvoormij.nl zijn 206 checks afgerond met een gemiddelde besparing van € 1.257 per huishouden.	●

❖ Ontwikkeling doelstellingen

In 2023 was het streefpercentage voor het gebruikmaken van de minimavoorzieningen 50% van de doelgroep, dat is in 2024 verhoogd tot 55%. In 2024 is gebleken dat 45% van de doelgroep gebruik heeft gemaakt van één of meerdere regelingen.

Het budget minimabeleid is overschreden. Huishoudens hebben gemiddeld genomen meer gebruik gemaakt van de regelingen. We veronderstellen dat dit komt door de toename van het aantal inwoners met een hulpvraag, in combinatie met onze inspanningen om meer inwoners te bereiken. We zien echter geen toename in het aantal huishoudens dat gebruik maakt van de regelingen. Dit zou te maken kunnen hebben met wantrouwen richting de overheid, waardoor in sommige huishoudens een hoge drempel wordt ervaren om gebruik te maken van de regelingen.

'Sociaal incasseren geslaagd'

Al in 2022 zijn we ermee gestart, maar in 2024 was "sociaal incasseren" in volle gang en nu is de pilot bijna afgerond. Daar krijgt Steenwijkerland landelijke waardering voor. Het is een project van de gemeente, in samenwerking met Schuldhulpverlening en de gemeentelijke deurwaarder die alleen in uiterste gevallen wordt ingeschakeld. Want niet de vordering, maar de mens staat hierin centraal. Sociaal incasseren betekent echt een ander incassobeleid; persoonlijk contact, duidelijkheid en maatwerk, zodat verdere schulden worden voorkomen. De resultaten zijn zeer positief! In 2021 gingen er nog 1232 incassooverzoeken naar de deurwaarder, in 2024 nog maar 313. We komen tot betere afspraken met elkaar. Het is voor mensen zelf prettiger – we staan niet tegenover, maar náást elkaar – en de betalingsbereidheid is groter. We groeien van wantrouwen naar vertrouwen, naar samenwerking en hulp in plaats van schulden uit de hand te laten lopen. Dat is mooi om te kunnen constateren.

Marcel Scheringa

Alle jeugdigen kunnen veilig thuis opgroeien

Het aantal uithuisplaatsingen terugbrengen van 1,6% naar het landelijk gemiddelde van 1,1% (periode 2022-2026). Minder jeugdigen maken gebruik van specialistische GGZ-Jeugdzorg

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
		Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	
Met (lokale)ketenpartners ontwikkelen we initiatieven waarbij een klimaat wordt gecreëerd waarin ouders om hulp durven te vragen als sprake is van huiselijk geweld (Beweging van Nul).		"De beweging van Nul bange ouders in de gemeente Steenwijkerland" is een sociale beweging. Inspanningen van verschillende (groepen) mensen en organisaties leiden samen tot sociale verandering gericht op transformatie. Door het streven naar dezelfde verandering ontstaat solidariteit, verspreiding en zichtbaarheid. Deze beweging is eind 2022 gestart en is in 2024 doorgegroeid. We hebben maandelijks bijeenkomsten georganiseerd met een kerngroep met relevante ketenpartners, diverse activiteiten voor meer bekendheid, en casuïstiek met ketenpartners.	●
We breiden bestaande aanpakken uit, zoals Jeugdconsulenten bij huisartsenpraktijken, Jeugdconsulenten en Schoolmaatschappelijk werk op scholen.		De bestaande aanpakken zijn gecontinueerd en versterkt. Er werken jeugdconsulenten bij 3 grote(re) huisartsenpraktijken. Ook is er een vervolg gegeven aan de pilot op drie basisscholen waarbij wordt ingezet op goede samenwerking tussen onderwijs, schoolmaatschappelijk werk, jeugdverpleegkundige en jeugdconsulent. Beoogd wordt de werkwijze in de toekomst verder uit te breiden.	●
We vergroten de rol van de gemeentelijke toegang op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling. Deze rol hebben we al voor inwoners tot 18 jaar en gaan we vanaf 2024 op een vergelijkbare wijze ook inzetten voor volwassenen. Dit doen we o.a. door het scholen van 3 extra aandachtsfunctionarissen en het actualiseren van het werkproces.		Vanaf 1 februari 2024 is de casusregie bij veiligheid casuïstiek van Steenwijkerlandse gezinnen/ huishoudens belegd bij de lokale gemeentelijke toegang (USD). De Wmo consulenten zijn bijschoold. Het proces casusregie op veiligheidsmeldingen is voor zowel Jeugd als Wmo beschreven.	●

❖ Ontwikkeling doelstellingen

In 2024 is het aantal uithuisplaatsingen gedaald naar 1,2% ten opzichte van 1,0% van het landelijke gemiddelde.

Onderwerp	2022	2023	2024
Uithuisplaatsingen 0-18 Steenwijkerland	1,6%	1,3%	1,2%
Uithuisplaatsingen 0-18 Nederland	1,2%	1,2%	1,0%

'Bijtijds ingrijpen voorkomt erger'

Als gemeente doen we mee aan het landelijke programma AVE: Aanpak Voorkoming Escalatie. Daarin verbinden we de domeinen van zorg en veiligheid aan elkaar. Dat biedt helderheid over de onderlinge samenwerking. Op deze manier kan er doelgerichter en efficiënter worden gewerkt met als doel escalatie binnen een huishouden zoveel mogelijk te.

Trijn Jongman

Voorkomen van overbelasting van mantelzorgers

Vermindering van het aandeel mantelzorgers dat zich zwaar belast voelt (2020: 12%).

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Eind 2023 is gestart met een onderzoek naar de ondersteuningsbehoefte onder mantelzorgers.		Het onderzoek is uitgevoerd.	●
We stellen in 2024 we een actieplan op dat opvolging geeft aan de resultaten van dit onderzoek.		Vanwege diverse redenen zijn de resultaten pas in Q4 2024 gekomen. Het onderzoek gaf onvoldoende concrete handvatten om op korte termijn een concreet actieplan te realiseren.	✗
Starten uitvoering actieplan ondersteuning mantelzorgers.		Dit staat gepland voor 2025	✗

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Het onderzoek onder mantelzorgers heeft, mede door de beperkte deelname, geen harde conclusies opgeleverd. Met name de vindbaarheid van informatie en de persoonlijke ondersteuning lijken aandacht te vragen. Binnen Steenwijkerland is er een actief Mantelzorgnetwerk en Sociaal Werk de Kop heeft meerdere structurele en incidentele activiteiten gericht op mantelzorgers. In 2025 wordt in een Mantelzorginformatiepunt ingericht en worden ontwikkelingen in gang gezet die gericht zijn op de al aanwezige mogelijkheden en activiteiten onder de aandacht te brengen. Ook wordt er gewerkt aan het inzetten van een app voor met name de mantelzorgers van 30-60.

Mensen met een psychische kwetsbaarheid kunnen zelfstandig wonen

Via de opbouw van beschermd-thuis formules verminderen van het gebruik van beschermd-wonen plekken met 30% (periode 2022 - 2026).

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Overheveling van de toegang tot beschermd wonen van regionale naar lokale toegang (o.a. overname GGD personeel) en doorontwikkeling lokale toegang.		Met ingang van 1 april 2024 worden beschikkingen voor beschermd en begeleid wonen afgegeven door de lokale toegang in plaats van de centrale toegang bij de GGD. Voor vragen is een regionaal expertiseteam bij de GGD beschikbaar. In 2024 is gebruik gemaakt van een regionaal expertiseteam om complexe casussen te bespreken en advies te vragen. Ook wordt de centrale wachtlijst regionaal beheerd door de centrale toegang.	●
Monitoren en opstellen evaluatie van de pilot beschermd thuis met zorgaanbieders (24-uurs beschikbaarheid van begeleiding thuis).		Met de lokale pilot willen we stimuleren dat meer mensen met een beschermd- of begeleid wonen indicatie zelfstandig kunnen wonen met passende begeleiding. Door per kwartaal met de betrokken zorgaanbieders te evalueren en casuïstiek te bespreken houden we goed zicht op het verloop van de pilot. Twee inwoners zelfstandig Beschermd Thuis gaan wonen.	●

We maken concrete afspraken met woningcorporaties over de huisvesting van mensen met een intensieve begeleidingsvraag (of uitstromen uit een instelling).		Er is gewerkt aan het concretiseren van de samenwerkingsafspraken tussen zorgaanbieders, woningcorporaties en gemeente voor wat betreft de huisvesting van mensen met een intensieve begeleidingsvraag die uitstromen uit een instelling. Met als resultaat een concept samenwerkingsovereenkomst die naar verwachting in 2025 wordt bekrachtigd.	●
---	--	---	---

❖ Ontwikkeling doelstellingen

- De overkoepelende doelstelling om het gebruik van beschermd wonen plekken in de periode 2022-2026 met 30% te verminderen lijkt ambitieus. Eind 2024 zitten we op ca. 5% van deze doelstelling. De verwachting is wel dat door versterkte samenwerking tussen de betrokken partijen de komende jaren versnelling kan optreden. Beschikbaarheid van woningen is daarbij een belangrijk aandachtspunt.
- Beschermd- en begeleid wonen worden regionaal gecontracteerd. De budgetten hiervoor worden vanuit de centrumgemeente Zwolle beheerd. Beschermd thuis is een lokaal (pilot)product, waarvoor lokaal budget wordt ingezet.
- De budgetten voor beschermd- en begeleid wonen zouden per 1 januari 2026 vanuit het Rijk direct worden uitgekeerd aan de regiegemeenten van de regio IJssel-Vecht en niet langer aan de centrumgemeente Zwolle. De verwachting is dat dit wordt uitgesteld.

'Een moderne 'hospita' biedt thuis voor jongeren'

Steenwijkerland is in 2024 aangesloten bij Kamers met Aandacht, waarbij kwetsbare jongeren tijdelijk onderdak én steun krijgen bij mensen thuis die een kamer over hebben. Een soort moderne "hospita". Daarnaast zijn we een mooie samenwerking gestart met een jeugdzorgorganisatie waar 8 jongeren tijdelijk kunnen wonen omdat het thuis even niet gaat. Ouders blijven betrokken bij hun kind en er wordt aangesloten bij de leefwereld van de jongeren. Zo blijft de jongere naar zijn eigen school gaan, behoudt hij zijn vrienden en sportclubs. Van de 8 jongeren die hier tijdelijk hebben gewoond, zijn er inmiddels een aantal dat weer thuis woont.

Trijn Jongman

Vitaal ouder worden

Toename van het percentage ouderen dat een goede gezondheid ervaart (2022: 72%).

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Uitvoering van het plan aanpak (procesplan) om te komen tot een Actieprogramma Vitaal Ouder worden (amendement inz. 'vitaal ouder worden' aangenomen op 1 november 2022).		De raad heeft in december 2024 een informatienota ontvangen over de voortgang van dit proces.	✗
Uitvoering van de plannen uit het Sport- en Beweegakkoord.		Conform de plannen zijn fittesten uitgevoerd voor ouderen, is de beweegweek voor ouderen georganiseerd en hebben ouderen deelgenomen aan het sport- en beweegaanbod van Max Vitaal.	●
Start met de uitvoering Ketenaanpak Valpreventie (GALA/IZA).		In het najaar van 2024 is gestart met twee pilots. Deze zijn succesvol afgerond en worden vervolgd in 2025.	●

‘Gezondheidsbeleid krijgt vorm’

Het Gezondheidsbeleid van de gemeente Steenwijkerland is uitgerold, nadat we samen met inwoners en zorgorganisaties hebben gekeken naar wat er echt toe doet. Zit je lekker in je vel? Heb je sociale contacten? Kun je meedoen in de samenleving? Al die dingen spelen een rol bij je gezond voelen. Het is mooi om te zien hoe dat idee meer inhoud en vorm krijgt én hoe we diverse doelgroepen bedienen. Samen met fysiotherapeuten wordt bijvoorbeeld gekeken naar valpreventie bij ouderen en in overleg met huisartsen is gestart met Welzijn op Recept; in plaats van bij psychosociale klachten medicijnen voor te schrijven, verwijst de arts mensen door naar een welzijnscoach. Ook wordt breder gekeken naar eenzaamheid, en de verbinding gemaakt tussen huisartsen en Sociaal Werk De Kop, omdat fysieke klachten soms ergens anders vandaan komen.

Trijn Jongman

❖ **Ontwikkeling doelstellingen**

De opzet en uitvoering van het actieplan Vitaal ouder worden is door personeelskrapte nog niet als separaat project gestart. Sociaal werk de Kop heeft een uitgebreid lopend activiteiten- en ondersteuningsaanbod voor ouderen. Ook lopen er al diverse andere ontwikkelingen rondom het thema ouderen binnen IZA, rondom dementie en de ontwikkeling van een woonzorg-visie. Inmiddels zijn diverse acties voor 2025 in gang gezet waaronder de werving van een projectleider. Momenteel wordt door de GGD opnieuw de vierjaarlijkse monitor Ouderen en Volwassenen uitgevoerd. Hiermee wordt ook ervaren gezondheid gemeten.

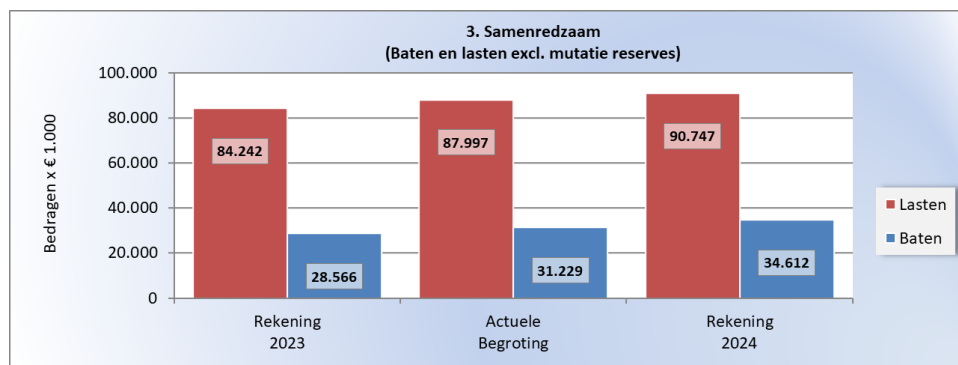
Een gezond leven makkelijker maken voor alle inwoners van de gemeente Steenwijkerland
Inwoners ervaren betere mentale gezondheid, gebruiken minder middelen en bewegen meer.

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Opstellen en uitvoeren van het lokale uitvoeringsplan gezondheid.		We hebben op dit beleidsterrein te maken gehad met personele wisselingen. Het uitvoeringsplan gezondheid is nog niet formeel vastgesteld. Zie ook de informatienota die 19 maart 2024 aan de raad gezonden is. We hebben ons geconcentreerd op de inrichting en uitvoering van de vijf ketenaanpakken én de voorbereiding van het uitvoeringsplan met inwoners en maatschappelijke organisaties.	✗
Inrichten en/of versterken van vijf ketenaanpakken met lokale en regionale afspraken		De ketenaanpak gezonde leefstijlinterventie (GLI) is ingericht en de ketenaanpak 'Kansrijke start' is verder verrijkt met de aanpak 'Nu niet zwanger'. In het najaar is een start gemaakt met de ketenaanpakken: 1. 'Kind naar gezonder gewicht'; 2. 'Welzijn op Recept' bij drie huisartsenpraktijken; 3. 'Valpreventie'. Er zijn twee pilots succesvol afgerond en worden vervolgd in 2025.	●

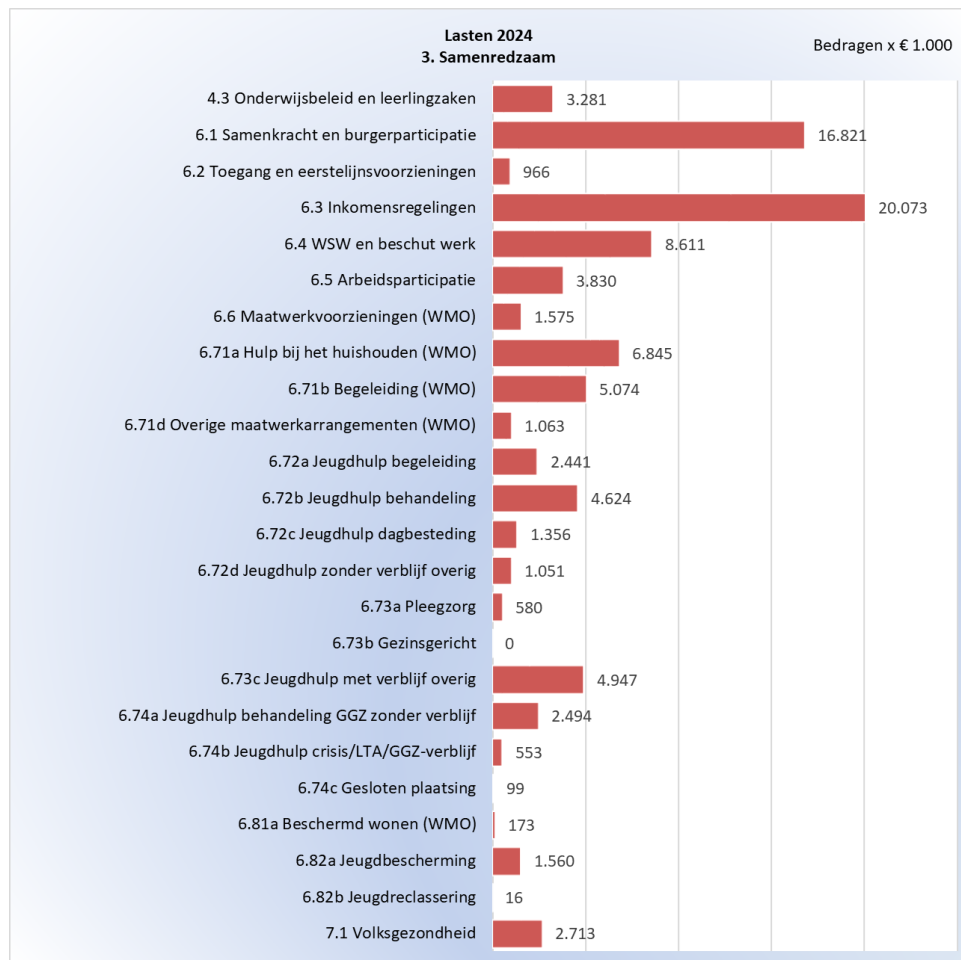
❖ **Ontwikkeling doelstellingen**

Via het Integraal Zorgakkoord (IZA) zijn we verbonden aan de regio IJssel-Vecht. Het IZA regioplan is verder geconcretiseerd en op diverse thema's is gestart met de activiteiten uit het plan. Door onzekere structurele Rijksfinanciering heeft de bestendigheid van het IZA onder druk gestaan. Dit heeft geleid tot veel bestuurlijke en ambtelijke drukte en vertraging in de uitvoering.

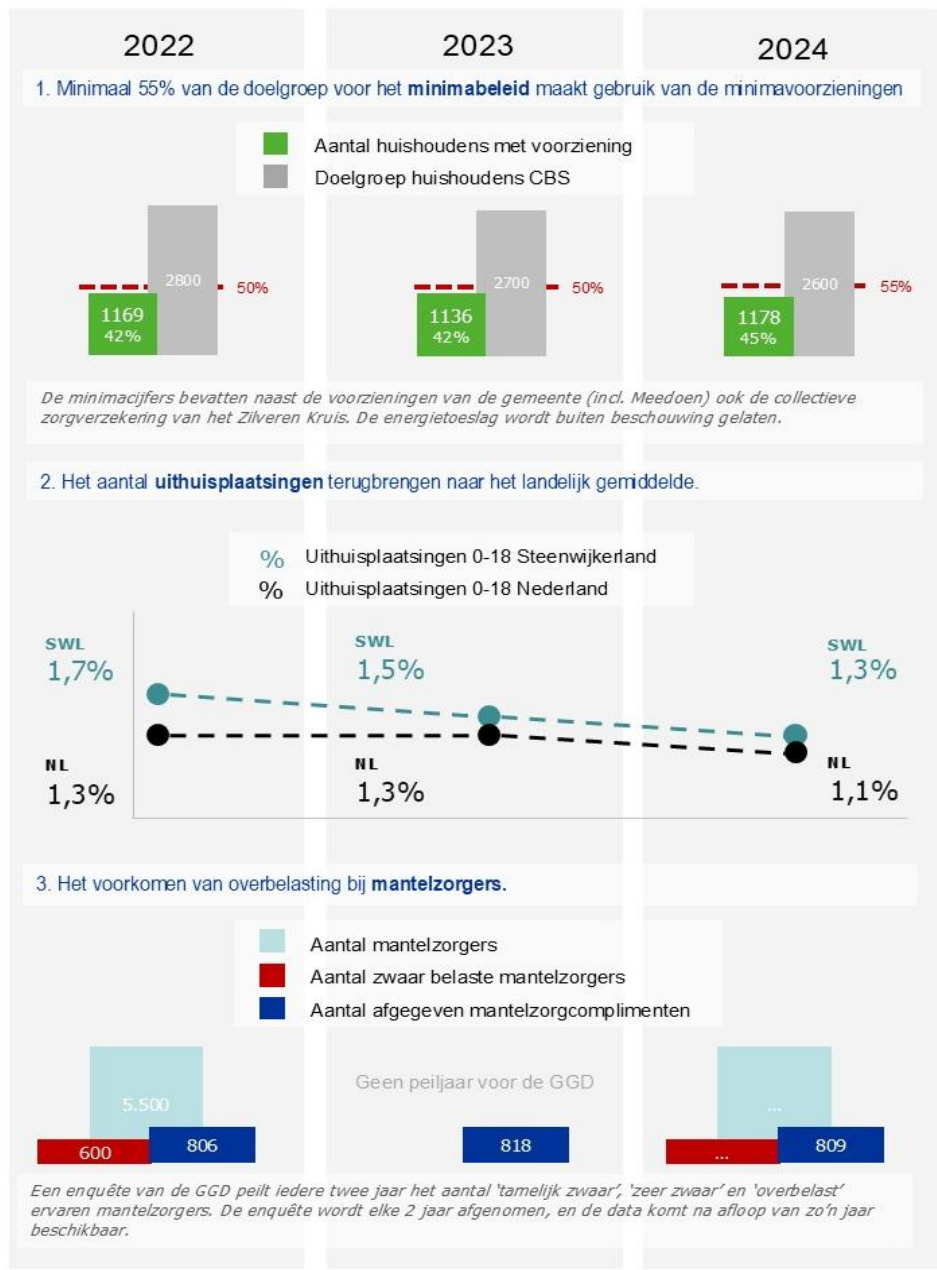
Overzicht baten en lasten programma Samenredzaam

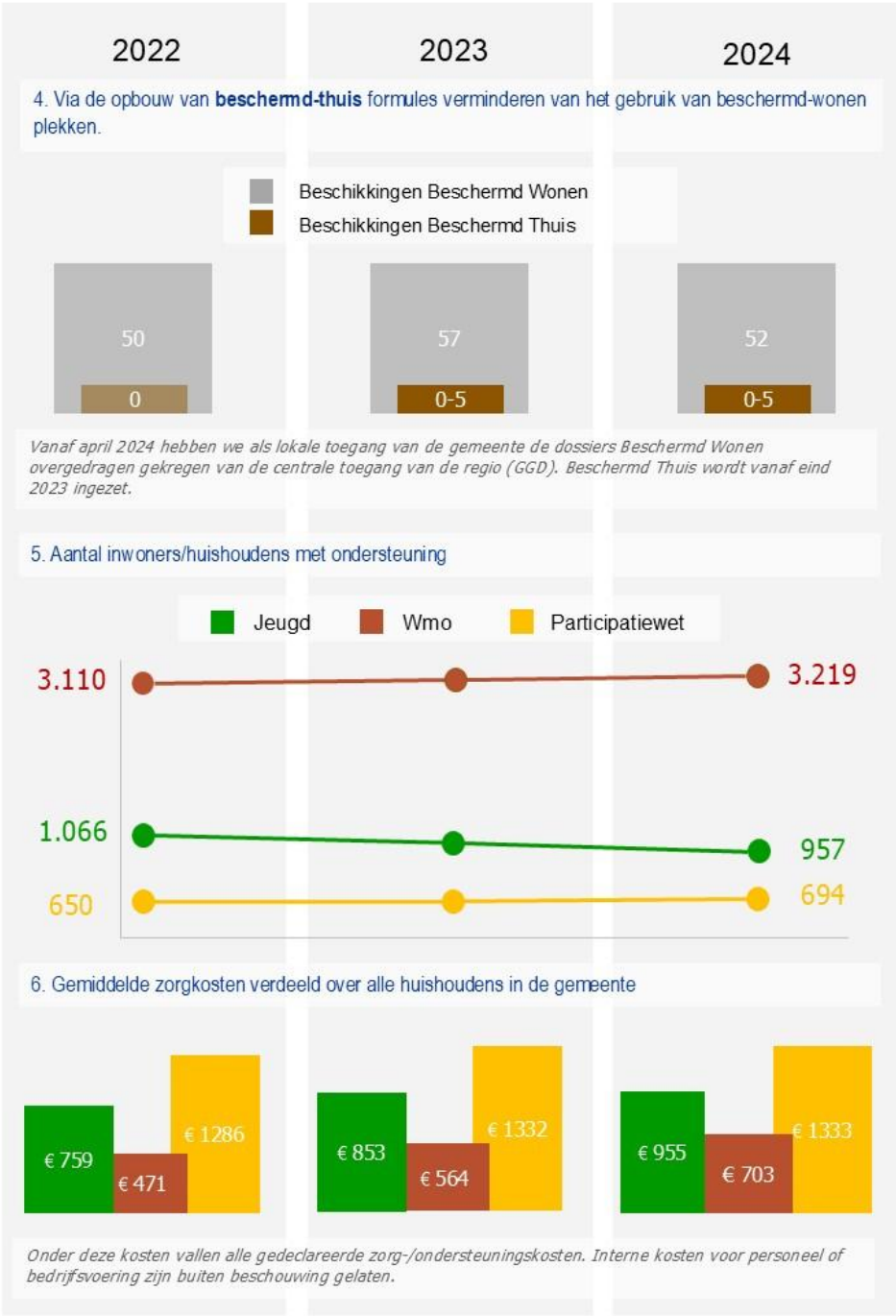

Waarom is het geld besteed?

Cijfermatig beeld Bestuursopgaven

5. Aantal inwoners/huishoudens met ondersteuning

Jeugd

Wmo

Participatiewet

2022	2023	2024
3.110		3.219
1.066		957
650		694

6. Gemiddelde zorgkosten verdeeld over alle huishoudens in de gemeente

2022	2023	2024
€ 759	€ 853	€ 955
€ 471	€ 564	€ 703
€ 1286	€ 1332	€ 1333

Onder deze kosten vallen alle gedeclareerde zorg-/ondersteuningskosten. Interne kosten voor personeel of bedrijfsvoering zijn buiten beschouwing gelaten.

2.4 Vitaal Platteland

De landelijke opgaven rondom klimaat, stikstof, natuur en water hebben grote impact op ons gebied. Met 'Vitaal platteland' gaat het om de brede welvaart in het landelijk gebied: een goede balans tussen economie, ecologie en de leefbaarheid. Samen met lokale initiatiefnemers en onze partners (o.a. de Stichting Weerribben-Wieden en de partijen die hierin vertegenwoordigd zijn) wilden we in 2024, maar ook de komende jaren meer regie op het bieden van ruimte en perspectief aan onze (agrarische) ondernemers. Dit in aanvulling op en in samenhang met de opgaven die in het bestuursprogramma Werk en Economie worden benoemd. Innovatie, gebiedsontwikkeling en regie zijn daarbij belangrijke sporen. We zien voor de gemeente een rol om, samen met de gebiedspartijen, lokale initiatieven te faciliteren en te stimuleren. Deze lokale initiatieven gaan we verbinden met de grote opgaven in het landelijk gebied. In dit kader zien we kansen voor gebiedsprocessen, innovaties en gebiedsontwikkelingen. De noodzakelijke financiering zal in onze optiek grotendeels beschikbaar moeten komen vanuit door het Rijk beschikbaar te stellen middelen.

We zien een transitieopgave. Doel is om de landelijke opgaven te koppelen aan een toekomstperspectief voor agrariërs en de versterking van de leefbaarheid en vitaliteit van het platteland (de drie sporen-aanpak). Dit alles vraagt om lokale regie. Lokaal hebben we specifieke gebiedskennis, werken we samen met gebiedspartners en kunnen we inspelen op initiatieven. De opgaven gaan gepaard met grote financiële inspanningen. Hierop goed inspelen is cruciaal, net als het daarbij maken van goede (werk-)afspraken. De doorontwikkeling van toerisme, als economisch drager van het gebied, speelt een belangrijke rol bij het realiseren van de doelen van dit bestuursprogramma.

AMBITIES VITAAL PLATTELAND:	GLOBAL GOALS (o.a.)
- Het buitengebied van Steenwijkerland neerzetten als dé proeftuin van Nederland. - Ruimte en economisch perspectief bieden aan (agrarische) ondernemers. - Gebiedsontwikkeling en randwegen Ossenzijl en Blokzijl. - Versterking toerisme als economisch drager van het gebied. - Vereenvoudiging regels voor ruimtelijke projecten.	

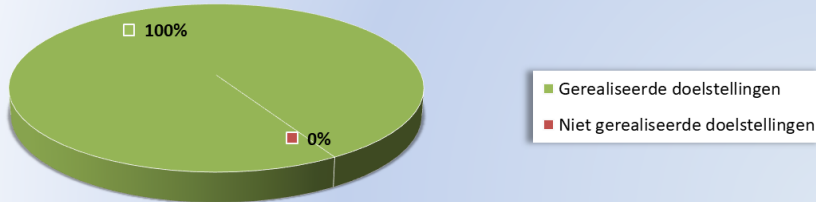
Het behoud/realiseren van balans in het kader van Vitaal Platteland gaat in de kern om brede welvaart. Er liggen bij de bovengenoemde ambities dan ook veel doelen aan ten grondslag die de verschillende Global Goals raken. Zeker ook de samenwerking met verschillende partners (Global Goal 17). Zo werken we met de Stichting Nationaal Park Weerribben-Wieden nadrukkelijk samen om de het duurzaam toerisme en recreatie in de regio te stimuleren.

❖ Trends en ontwikkelingen

Onderstaand geven we de belangrijkste trends en ontwikkelingen die positief dan wel negatief hebben bijgedragen aan de beoogde resultaten. Dit betreffen zowel zelf tot stand gebrachte als niet-beïnvloedbare zaken waar de gemeente mee is geconfronteerd.

- ▲ We hebben drie gebiedsprocessen in de gemeente waarin boeren met elkaar hun toekomstperspectief verkennen. De provincie blijft deze gebiedsprocessen ondersteunen. Het gebiedsproces Baarlingerpolder heeft de verkenning opgeleverd en wil naar realisatie.
- ▲ Onze inzet op het aanjagen en faciliteren van initiatieven heeft effect. We komen steeds makkelijker in contact met innovatieve ondernemers of instellingen, wat leidt tot aansprekende initiatieven (bijvoorbeeld: maaisel onder het veen)
- ▲ Er is in toenemende mate aandacht vanuit het rijk en provincies voor mobiliteit. Dit heeft erin geresulteerd dat 4 provincies met ons willen onderzoeken hoe ons netwerk van mobiliteitshubs verder uitgebreid kan worden. Daarnaast zijn we meegenomen in de derde tranche deelmobiliteit vanuit I en W.
- ▼ Het landelijk transitiefonds (€ 24 miljard voor gebiedsprogramma's) is in 2024 geschrapt, er is nog geen regie vanuit het Rijk op de stikstofopgave.
- ▼ De provincie Overijssel is in 2024 gestopt met de uitwerking van plannen op basis van het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG), de financiering onder de provinciale gebiedsteams is weggevallen. Gebiedspartners werken nu samen onder de titel Toekomst voor ons Platteland.

Doelstellingen 2024

Pioniers om trots op te zijn

In Steenwijkerland wordt intensief samengewerkt aan een vitaal platteland onder het mom: lokale regio, met steun van de provincie. Baarlingerpolder is een van de landelijke koploperprojecten in dit gebied. Pioniers om trots op te zijn. Deze groep boeren werkt samen aan toekomstbestendige landbouw, met behoud van leefbaarheid en verbetering van de natuur- en waterkwaliteit. Hun verkenningrapport is in 2024 opgeleverd. Ook andere gebiedsprocessen van Blokzijl en Polder Giethoorn zijn al goed op weg. De gemeente ziet hoe kansrijk hun plannen zijn en breekt daarvoor graag een lans, ook bij de provincie.

Miriam Slomp-Dekkers

Balans tussen economie, ecologie en leefbaarheid in het landelijk gebied

Het buitengebied van Steenwijkerland neerzetten als dé proeftuin van Nederland. We willen een voorbeeld zijn voor andere gebieden in Nederland die met vergelijkbare opgaven te maken hebben.

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Aanjagen, ondersteunen en begeleiden van 5 tot 10 initiatieven die bijdragen aan de drie sporen-aanpak. Een voorbeeld is commerciële rietteelt buiten Natura 2000.		We hebben zo'n 15 initiatieven ondersteund. Soms met een financiële bijdrage vanuit onze subsidieregeling, soms alleen met onze betrokkenheid, aan de keukentafel of in een projectgroep. We hebben geparticipeerd in de drie gebiedsprocessen, de zogenaamde koploperprojecten. Een aantal initiatieven rondom riet is gefinancierd met provinciale subsidie.	●
Opstellen intentieovereenkomst met gebiedspartners.		Voor de samenwerking op provinciaal, regionaal en lokaal niveau zijn samenwerkingsafspraken gemaakt.	●
Beleidskader opstellen voor ruimtelijke initiatieven in het landelijk gebied, waaronder voor vrijkomende agrarische bebouwing.		Met het opstellen van het VAB-beleid is een start gemaakt. Eind 2024 is de raad in een werkvergadering geïnformeerd.	●
Uitbreiden van het aantal hubs.		Het netwerk is met 5 hubs en 20 E-bikes uitgebreid. Voor de doorontwikkeling is een projectaanvraag in het kader van de regiodeal ingediend welke in behandeling is. Het gebruik van de E-bikes is verdrievoudigd ten opzichte van 2023, namelijk van 1744 ritten naar 5805 ritten. In 2024 zijn er 3 nieuwe gemeenten (Meppel, Zwartewaterland en Weststellingwerf) bij het netwerk aangesloten.	●

❖ Ontwikkeling doelstellingen

De ambitie om proeftuin van Nederland te worden krijgt steeds meer vorm. Met de koploperprojecten en met aansprekende initiatieven genereren we landelijk aandacht. Zo organiseren we in 2025 een expertmeeting en een symposium rondom de Baarlingerpolder, in samenwerking met het rijk en de provincie. Tegelijkertijd bevinden we ons door uitspraken van de Raad van State (november 2024) in een steeds groter wordende impasse rondom stikstof. Het Rijk zal in 2025 hierin met maatregelen moeten komen. Het is de vraag in hoeverre er ruimte blijft voor een gebiedsgerichte aanpak. Met onze gebiedspartners en onze koplopers blijven we ons inzetten op lokale regie.

'Deelfiets groot succes'

Onze deelfietsen vliegen de straat op. De blauwe e-bike is in korte tijd uitgegroeid tot een herkenbaar fenomeen in het staatbeeld van Steenwijkerland. In een jaar na de start noteren we al drie keer zoveel ritten: 1744 in 2023 en maar liefst 5805 in 2024. Ons fietsendeelplan groeit door en de gebruiker – zowel de toerist als de forens – weet de deelfiets kennelijk goed te vinden. Ook omdat het netwerk van hubs (knooppunten) sterk is uitgebreid: 5 extra in 2024, en 20 nieuwe e-bikes. Wat dat betreft heeft de deelfiets in korte tijd zijn waarde wel bewezen.

Miriam Slomp-Dekkers

Vergroten van de leefbaarheid in Ossenzijl

De realisatie van een nieuw bezoekerscentrum in 2026 (door Staatsbosbeheer) inclusief de koppeling met de ecologische verbindingszone, randweg, woningbouw en mogelijke overige ontwikkelingen in Ossenzijl.

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
		Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	
Afronden tracéverkenning.		Het tracé is bekend en door de provincie wordt hiermee rekening gehouden in de ontwikkeling van de ecologische verbindingszone.	●
Opstellen lobbyplan voor medefinanciering van de randweg Ossenzijl.		Een lobbyplan is opgesteld en op basis daarvan zoeken we medefinanciering.	●
European Wetland Center (nieuw bezoekerscentrum Ossenzijl)		De beschikking is afgegeven voor de nieuwbouw en Staatsbosbeheer is gestart met de planvoorbereiding.	●

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Het lobbytraject heeft geleid tot veelbelovende resultaten, waaronder politiek en maatschappelijke aandacht en concrete stappen. Het is zaak om deze basis verder uit te bouwen en dit om te zetten in concreet draagvlak op regionaal en landelijk niveau.

'Injectie rondweg Blokzijl'

Blokzijl kiest, ook in de concept-stadvisie die in 2024 ter tafel kwam, voor leefbaarheid. Een langgekoesterde wens kwam in vervulling. Na decennialang praten, zoeken naar oplossingen en hopen op financiële steun van provincie en Rijk, heeft het college vorig jaar het voortouw genomen om dit plan zelf te realiseren. Er wordt geld gereserveerd voor de ontsluitingsweg die de veiligheid en leefbaarheid van Blokzijl ten goede zal komen. Het geld is "gelabeld", de gemeenteraad is akkoord, nu wacht de uitvoering.

Miriam Slomp-Dekkers

Vergroten van de leefbaarheid in Blokzijl

Aanleg van een randweg.

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Mogelijkheden onderzoeken voor medefinanciering van de randweg Blokzijl.		Er zijn geen mogelijkheden tot medefinanciering gevonden. Wel zijn er onderzoeken geweest om de projectopdracht verder te brengen en is de financiering in onze begroting ingebracht.	●

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Op 12 november 2024 heeft de raad voor het project € 8,4 mln. beschikbaar gesteld. Dit budget is toereikend om het project te starten. Inmiddels is het projectplan definitief en zijn op basis van de daarin gemaakte afspraken werkzaamheden uitgezet in de vorm van onderzoek, afstemming derden e.d. De planning is er op gericht om medio 2025 een definitief ontwerp te kunnen aanleveren.

Toerisme als economisch drager van het gebied

Verhoging van het aandeel van toerisme in de werkgelegenheid (nu 12,5%, streven is dit percentage terug te krijgen op circa 14)

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Besluitvorming gemeenteraad over Visie op de gemeentelijke havens vanuit toeristisch perspectief.		De gemeenteraad is in kennis gesteld over de toekomst van de havens (informatienota).	●
Uitvoering geven toeristische activiteiten economische agenda.		Gestart is met het uitvoering geven aan de toeristische activiteiten uit de economische agenda. Hierbij wordt samengewerkt met de Stichting NP Weerribben-Wieden en de Business Club Steenwijkerland o.a. in de werkgroep Horeca & Toerisme Zo heeft bijvoorbeeld laatstgenoemde werkgroep een actieplan opgesteld met een tiental speerpunten die aansluit bij het gemeentelijk economisch en toeristisch beleid. Eén van de speerpunten in dit actieplan is het verbeteren van het imago naar inwoners van de sectoren horeca en toerisme. Concreet is dit opgepakt door jaarlijks het evenement 'Genieten om de Hoek' te organiseren. Op 12 april 2025 vindt de eerste editie plaats. Inwoners van Steenwijkerland kunnen op die dag kosteloos deelnemen aan activiteiten die door bedrijven uit de sectoren horeca en toerisme georganiseerd worden.	●

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Na een dip in de periode van Corona nam het aantal banen in de toeristisch-recreatieve sector in 2023 weer toe. Dit gold overigens ook voor het totaal aantal banen. In 2023 was het aandeel banen in de sector toerisme & recreatie 13%. Circa april zullen de cijfers van het totaal aantal banen en de banen in de toeristisch-recreatieve sector in 2024 worden gepubliceerd op de website www.lisa.nl en kan worden bekeken hoe dit percentage zich heeft ontwikkeld.

Vereenvoudiging regels voor ruimtelijke projecten

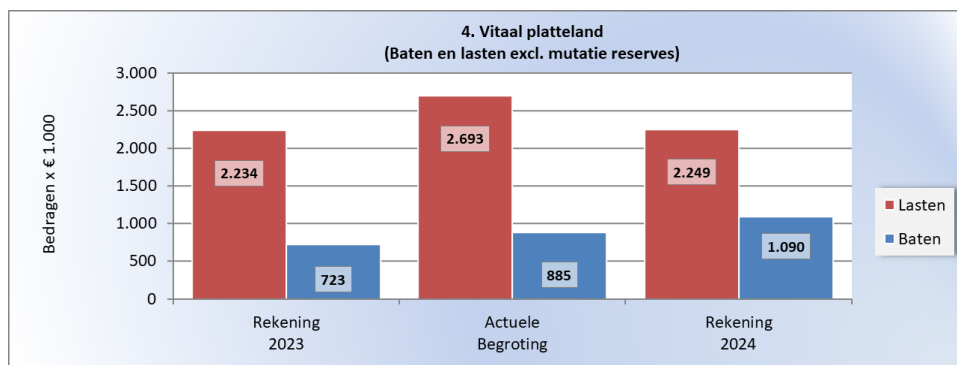
Medewerkers werken conform de nieuwe Omgevingswet

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
De werkprocessen voor de Omgevingswet worden in 2024 toegepast en waar nodig geëvalueerd en aangepast.		De werkprocessen worden toegepast en zijn geëvalueerd. De processen werken naar behoren en hoeven niet te worden aangepast. Deze actie is afgerond.	●
Het proces voor het opstellen van de omgevingsvisie is gestart. Doel is 2024 in procedure te gaan.		Het doel is behaald met het opstarten van de actualisatie van de omgevingsvisie. Streven is om de omgevingsvisie eind 2025 vast te stellen.	●
Starten opstelling omgevingsplan.		Deze actie is in 2024 gestart. Het omgevingsplan moet voor 2032 zijn afgerond.	●

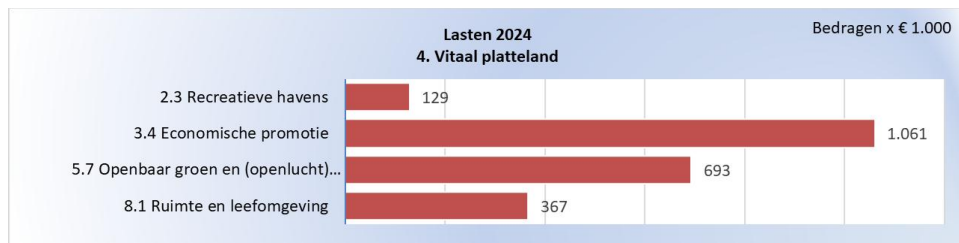
❖ Ontwikkeling doelstellingen

Verwachting is dat het opstellen van de Omgevingsvisie en de omgevingsplannen tijdig worden gerealiseerd.

Overzicht baten en lasten programma Vitaal platteland

Waaraan is het geld besteed?

2.5 Duurzaam

Via het programma Duurzaam werkten we wederom aan een klimaatneutraal Steenwijkerland. Een ambitie van alle EU-lidstaten, afgesproken in het akkoord van Parijs. In dit bestuursprogramma staan veel van de doelen uit de Global Goals centraal.

We willen in 2050 100% klimaatneutraal en volledig aardgasvrij zijn. Daarvoor is inzicht in de lokale opwek en het energieverbruik een belangrijke stap, ook voor de op te stellen lokale klimaatplannen. Om CO₂-uitstoot te reduceren versterken we de schone mobiliteit met plannen rondom deelmobiliteit en laadinfrastructuur. Belangrijk is ook hoe we omgaan met een belangrijke grondstoffenstroom: afval. We zijn en willen koploper blijven met onze prestaties qua afvalscheiding.

Als gemeente willen we minder kwetsbaar zijn voor de verandering van het klimaat en de biodiversiteit versterken. Alle ruimtelijke ontwikkelingen moeten daarom klimaatbestendig worden ingericht. Groenblauwe structuren en de gebiedseigen biodiversiteit versterken we.

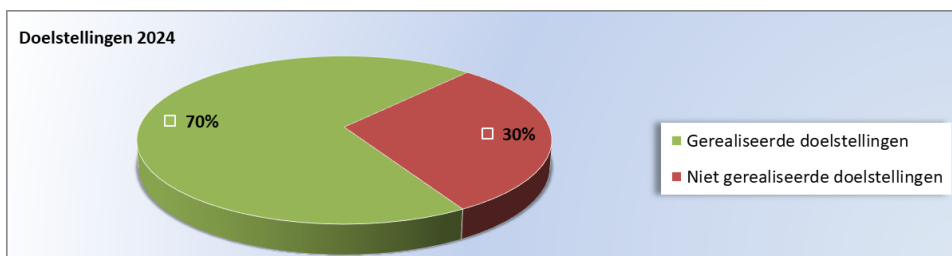
Als gemeente moeten we het goede voorbeeld geven. Dat werkt inspirerend, zowel intern als extern. Maar bovenal is binnen dit programma bewustwording van en samenwerking met onze inwoners en bedrijven essentieel. Zo wordt er veel samengewerkt met partners en maatschappelijke organisaties als Stichting Duurzaam Steenwijkerland, de provincie Overijssel, Energiezuinig & Comfortabel wonen, de ROVA en netbeheerders.

AMBITIES DUURZAAM:	GLOBAL GOALS (o.a.)
- Steenwijkerland is in 2050 klimaatneutraal en aardgasvrij. - De gemeente is een inspirerend voorbeeld in duurzaamheid. - Verminderen van de kwetsbaarheid voor klimaatverandering en versteken van de biodiversiteit. - Koploper zijn in de minste hoeveelheid restafval per inwoner. - Versterking van de schone mobiliteit.	

❖ Trends en ontwikkelingen

Onderstaand geven we de belangrijkste trends en ontwikkelingen die positief dan wel negatief hebben bijgedragen aan de beoogde resultaten. Dit betreffen zowel zelf tot stand gebrachte als niet-beïnvloedbare zaken waar de gemeente mee is geconfronteerd.

- ▲ Verschillende subsidies van het rijk bieden mogelijkheden om het verduurzamen van de woningvoorraad te versnellen.
- ▲ Netbeheerders en woningcorporaties staan open voor intensievere samenwerking om netverzwaring doeltreffend en effectief te realiseren.
- ▼ Door de grote vraag naar Soortmanagementplannen (SMP) in heel Nederland, is er momenteel bij ecologische bureaus een zeer grote vraag en beperkte capaciteit. Beschikbare middelen zijn niet toereikend. Dit leidt mogelijk tot vertraging in de isolatie-opgave.
- ▼ Netcongestie. Een overbelast stroomnet bemoeilijkt de overgang naar elektrische (warmte-) oplossingen

Steenwijkerland is klimaatneutraal in 2050

55% CO2-reductie in 2030 (ten opzichte van 1990)

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Oplevering klimaat- en duurzaamheidsplan en uitvoering hierin opgenomen acties.		De klimaat- en duurzaamheidsambities zijn als richtinggevend document vastgesteld door de raad. De opgenomen acties worden binnen verantwoordelijke afdelingen uitgevoerd.	●
Aanjagen duurzaamheidsprojecten in kernen, onder meer via de opstelling van dorps- en stadsvisies. Specifiek kunnen hier voor 2024 Blokzijl en Vollenhove worden benoemd.		De stadsvisie Vollenhove lag t/m 17 december ter inzage. Deze gaat begin 2025 naar de gemeenteraad. In oktober zijn inloopbijeenkomsten geweest om de concept stadsvisie Blokzijl met inwoners te bespreken. Na verwerking van de reacties gaat de stadsvisie in 2025 ter inzage.	●
Tenminste 3 projecten subsidiëren met nieuwe regeling voor grootschalige opwek met zonnepanelen op daken.		Er zijn nadere regels 'subsidie zon op dak door energiecoöperaties gemeente Steenwijkerland' vastgesteld. Vervolgens hebben drie energiecoöperaties (Energiecoöperatie Voorst tot Wieden, Oldemarkt en Wieden-Weerriben) subsidie verkregen. Een vierde aanvraag loopt.	●
We bepalen de huidige stand van energie-opwek, -gebruik én -besparing en hoe we dit blijven monitoren.		De grootschalige projecten worden via landelijke platformen als de RES Monitor West-Overijssel in beeld gebracht. Monitoring op CBS wijk-niveau is verzameld in de Regionale Klimaatmonitor.	●
We stellen concrete doelstellingen op die onderliggend zijn aan het klimaatplan voor biodiversiteit, energie, circulariteit, klimaatadaptatie en mobiliteit.		Doelstellingen op alle thema's zijn ondergebracht in de Klimaat- en Duurzaamheidsambities. Concrete uitvoeringsplannen worden opgesteld en uitgevoerd door verantwoordelijke afdelingen.	●

*Volgend aan het vastgestelde klimaat- en duurzaamheidsambitiesdocument, zal deze doelstelling in de programmabegroting 2025 aangepast worden naar "Steenwijkerland draagt bij aan een klimaatneutraal Nederland in 2050".

'Buurtenergie voor de toekomst'

Buurt voor buurt worden in onze gemeente de elektriciteitsnetten uitgebreid, versterkt en gemoderniseerd; dat is nodig omdat we met elkaar steeds meer energie verbruiken voor bijvoorbeeld zonnepanelen, warmtepompen en laadpalen. Om het net klaar te maken voor de toekomst zijn de gemeente en de RENDO in 2024 een vernieuwde samenwerking aangegaan.

Met deze "Buurtaanpak" wordt gekeken naar locaties voor nieuwe transformatorhuisjes en grotere grondkabels voor woningen.

In Steenwijk is al een pilot van start gegaan in de wijk Oosterveen; alle stoepen en wegen gaan hiervoor op de schop en dat geeft weliswaar overlast, maar voor het goede doel: minder vaak uitval van omvormers van zonnepanelen bijvoorbeeld. Dat zou, in het eerste deelgebied van deze wijk, nu al merkbaar moeten zijn.

Marcel Scheringa

Steenwijkerland aardgasvrij in 2050

Elk jaar is er een afname van 3% van het aardgasverbruik.

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Opzetten van zowel een isolatieprogramma voor huishoudens als voor maatschappelijke organisaties.		In september 2024 is de isolatiesubsidie voor woningeigenaren van grondgebonden koopwoningen in werking gegaan. Deze subsidie bedraagt maximaal € 1.800 per aanvraag. In 2024 hebben 357 inwoners de subsidie aangevraagd. Daarnaast hebben ruim 20 organisaties gebruik gemaakt van de subsidieregeling Energiefonds Maatschappelijke organisaties 2023 – onderdeel Duurzaamheidsfonds.	●
Samen met maatschappelijke partners activeren van kernen en wijken om te komen tot aardgasvrije kernen en wijken.		De pilot energiescans en de buurtavonden met het Buurteam rondom de Middenweg zijn afgerond. Op de buurtavonden zijn ruim 150 bewoners aanwezig geweest. De pilot heeft een vervolg gekregen in deze wijken om routekaarten op basis van woningtypen te ontwikkelen. Daarnaast werken wij samen met maatschappelijke partners aan de aanpak geWOON besparen. Met deze aanpak werken we samen om zo veel mogelijk energie te besparen in verschillende wijken en kernen doormiddel van het organiseren van 10 straatacties per jaar, het aanbrengen kleine energiebesparende maatregelen door het fixteam. Het Fixteam heeft 210 woningen verduurzaamd en 177 bewoners hebben gebruik gemaakt van de witgoedwissel. Met de netbeheerders werken we aan de Buurtaanpak voor het verzwaren van het laagspanningsnetwerk in de wijken. In samenwerking met de RENDO hebben we hier vorm aan gegeven in de pilotwijk Oosterveen. Fase 1 van deze wijk is inmiddels gereed, de bevindingen uit de pilot gaan we in 2025 verankeren in ons beleid.	●
Uitvoeren technisch onderzoek naar toekomstige warmtevraag en warmteoplossingen in tenminste 3 wijken of kernen.		Technische update op de warmtebronnen in Steenwijkerland laten uitvoeren in het kader van het provinciale traject Missie 2026. Dit levert input voor het Warmteprogramma dat in 2025 wordt opgesteld.	●

*Volgend aan het vastgestelde klimaat- en duurzaamheidsambitiëdocument, zal deze doelstelling in de programmabegroting 2025 aangepast worden naar "Steenwijkerland is aardgasvrij in 2045".

De gemeente is een inspirerend voorbeeld in duurzaamheid

Verlagen van de eigen CO2-voetafdruk

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
In 2024 is onze CO2-voetafdruk inzichtelijk en starten we met de monitoring hiervan. Deze communiceren we intern en extern.		De CO2-footprint van de eigen organisatie is berekend over het jaar 2022. Op basis hiervan is een maatregelenlijst opgesteld om deze te verlagen. Voor het gemeentelijk vastgoed is er een onderzoek gestart naar de verduurzamingsmogelijkheden en de (slimme) monitoring van het energieverbruik en opwek. Daarbij gestart met opzetten van een integrale monitoring op het gebied van duurzaamheid. Hierin worden verschillende thema's samengebracht. Zoals de eigen CO2-footprint en het manifest Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen en Inkopen (MVOI). Aanvullend daarop worden Europese richtlijnen uit de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) onderzocht en toegevoegd indien relevant.	●
Uitvoeren maatregelenlijst CO2-prestatieladder 2024.		De opgestelde maatregelen zijn ondergebracht bij de verantwoordelijke afdelingen. Verschillende acties worden doorlopend uitgevoerd. Denk hierbij aan het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed en het vervangen van het wagenpark met elektrische voertuigen.	●
In 2024 realiseren van een zonnecarport.		De zonnecarport bij sportcomplex de Waterwyck is gerealiseerd. In februari 2025 is de zonnecarport aangesloten door de netbeheerder.	●

'GeWOON besparen succes'

We zijn in 2024 flink op stoom gekomen met "GeWOON besparen". De subsidieregelingen en activiteiten om energie te besparen zijn bedoeld voor alle inwoners van Steenwijkerland. De gemeente werkt hiervoor samen met Sociaal Werk De Kop, de woningbouwcorporaties, Stichting Duurzaam Steenwijkerland en de NoordWestGroep. Het blijkt een groot succes! Zo kregen we 357 aanvragen voor de gemeentelijke isolatiesubsidie, waardoor huizen een hoger energielabel kunnen krijgen. We hebben ook een eigen "fixteam" dat op verzoek kleine, besparende maatregelen bij mensen thuis uitvoert (dat gebeurde 210 keer in 2024), denk aan het aanbrengen van radiatorfolie of tochtstrips, het vervangen van gloeilampen voor led. Ook is er 177 keer gebruik gemaakt van de "witgoedwissel"; hierbij worden energie slurpende apparaten zoals koelkasten en wasmachines vervangen voor zuinige machines.

Marcel Scheringa

Vermindering van de kwetsbaarheid voor klimaatverandering en versterken biodiversiteit

Versterking klimaatbestendigheid en geen verdere afname biodiversiteit.

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Afronden Visie op Groen en biodiversiteit.		De visie groen en biodiversiteit opgesteld. De visie laat zien welke opgaven er zijn in Steenwijkerland, en de mogelijkheden en kansen om hieraan te werken. In 2024 heeft het participatietraject plaatsgevonden en heeft het concept ter inzage gelegen voor inwoners en stakeholders. Het college wordt 2025 gevraagd de visie vast te stellen,	✗

		waarna de raad wordt geïnformeerd middels een informatienota.	
Opstellen Soortmanagementplan (SMP).		Er is een aanbesteding gehouden voor het opstellen van een SMP. Er was één inschrijver. De aanbidding van deze inschrijver lag ver boven het beschikbare budget en er was onvoldoende dekking voor de structurele lasten die de verplichte monitoring en coördinatie met zich meebrengen. In 2025 wordt er onderzocht welke structurele lasten en kaders zijn verbonden aan een SMP en hoe we hier mee verder gaan.	X
Uitvoering Lokale Uitvoeringsagenda klimaatadaptatie 2023-2027.		Er wordt actief samengewerkt, zowel intern als extern, wat heeft geresulteerd in concrete acties zoals het vergroenen van schoolpleinen en het borgen van klimaatadaptatie in de Leidraad 'Inrichting Openbare Ruimte (LIOR)' van Steenwijkerland. Daarnaast is de bewustwording onder inwoners en ondernemers gegroeid dankzij initiatieven zoals de tuinsubsidie, communicatiecampagnes en het NK Tegelwippen, waarmee al meer dan 36.000 tegels zijn vervangen door groen. Voor scholen hebben we dit jaar gewerkt aan het maken van een educatiepakket rondom klimaatadaptatie, in samenwerking met IVN, welke de komende jaren wordt uitgerold op alle basisscholen in Steenwijkerland. Er is onder andere een start gemaakt met de klimaatadaptatieve maatregelen rondom het stationsgebied in Steenwijk, de uitvoering staat gepland in 2025. Ook het project afkoppelen van regenwater van het riool in de wijk Oostwijken is in uitvoering gegaan, om ook deze wijk klimaatadaptiever in te richten.	●

'Goede deal oud papier'

'Over de invoering van de blauwe minicontainer is jarenlang lokaal veel te doen geweest, maar er zijn in 2024 gelukkig goede afspraken gemaakt met de verschillende vrijwilligersorganisaties die de papierinzameling organiseerden voor hun sportclub, school of muziekvereniging. Ze behouden nu goede inkomsten en leveren daarvoor een tegenprestatie, dat is de deal die gesloten is. Zo worden vrijwillige bijrijders geleverd die de Rova helpen; zij zetten de containers recht en zorgen dat er geen zwerpapier achterblijft. In 2024 is in een groot aantal kernen de papiercontainer in gebruik genomen, dit jaar volgt de rest van Steenwijkerland.'

Marcel Scheringa

Koploper zijn in de minste hoeveelheid restafval per inwoner

In 2025 is de hoeveelheid restafval minder dan 60 kg per inwoner per jaar (2021: 69 kg).
Daarnaast is het afvalscheidingspercentage hoger dan 90%.

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald X = niet gehaald NB = Niet bekend
Onderzoeken groente/fruitcontainers bij hoogbouwlocaties.		Vanwege capaciteitsproblemen niet uitgevoerd. Wordt gekoppeld aan het ophalen van oud papier en in 2025 onderzocht.	X
Helder maken hoe we circulariteit bij evenementen en sportclubs gaan stimuleren.		Vanwege capaciteitsproblemen niet uitgevoerd. Wordt gekoppeld aan het evenementenbeleid in 2025.	X

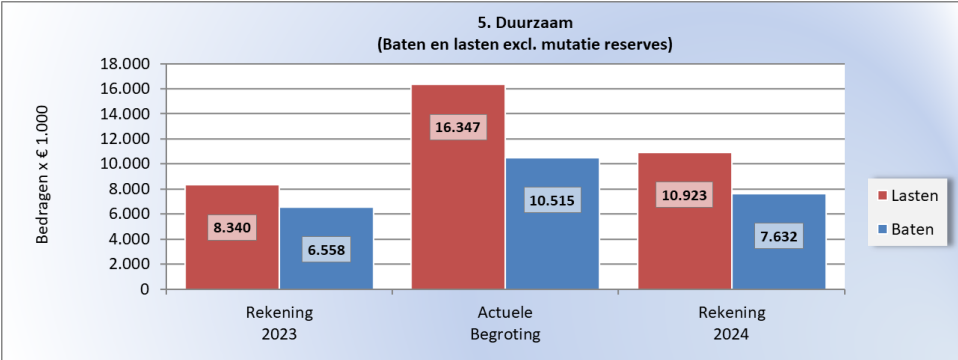
Besluiten over gemeentebrede invoering blauwe minicontainer		Op 5 gebieden na, is de blauwe minicontainer ingevoerd. In de 5 resterende gebieden werken we nog met een breng container. De blauwe minicontainers zijn uitgezet en contracten zijn afgesloten met de inzamelorganisaties. Op specifieke locaties is papierinzameling met minicontainers niet mogelijk. Denk aan de hoogbouw, woningen zonder tuin en een deel van de waterdorpen. De uitwerking van de aanpak (in 2025) op deze locaties volgt in 2025.	●
---	--	---	---

❖ Ontwikkeling doelstellingen

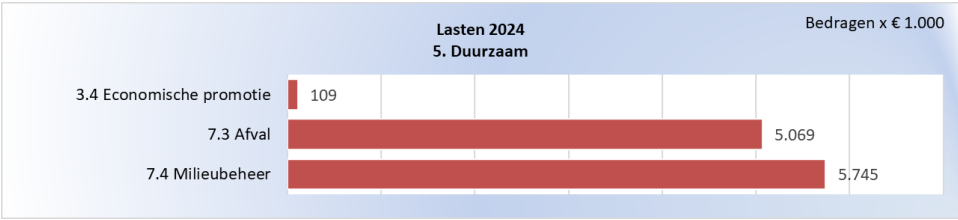
Van oudsher loopt de inzameling van oud papier via lokale organisaties met vrijwilligers van verenigingen, scholen en kerken. Het oud papier levert hen een welkome inkomstenbron op. Sinds 2024 wordt het oud papier bij de laagbouw in Steenwijk, Onna, Zuidveen en Kallenkote net als in Vollenhove met blauwe minicontainers ingezameld. Het afgelopen jaar hebben we constructief overlegd met alle papier inzamelende organisaties om ook elders over te stappen op inzameling met blauwe minicontainers. De gesprekken ging over het wel/niet invoeren, en een nieuw vorm van vergoeding.

Versterking van de schone mobiliteit			
Meer inwoners verplaatsen zich CO2-neutraal.			
Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend
Opwaardering fietsroutes Steenwijk-Giethoorn, Jonenweg en Kalenbergerpad.		We zijn samen met de bewoners gestart met het uitwerken van een plan voor de fietsroute Steenwijk-Giethoorn, Het fietspad Jonenweg is in december opgeleverd. Om het fietspad Kalenbergerpad te kunnen verbreden zijn extra onderzoeken uitgevoerd en zijn op onderdelen natuurbeschermende maatregelen aan het plan toegevoegd. Daarmee lijken de grootste hobbels genomen. Om verstoring in het broedseizoen te voorkomen staat de aanleg gepland vanaf medio september 2025.	✗
Opwaardering Oldemarktseweg in Thij (schoolfietsroute).		Door capaciteitsproblemen is later gestart met de voorbereiding van het project. Samen met de werkgroep is een eerste concept opgeleverd. Deze wordt in het voorjaar van 2025 afgerond en aanbesteed. Realisatie in 2025.	✗
Uitwerken/vaststellen stimuleringsregeling deelauto concept.		In totaal zijn er zes deelauto's in gemeente Steenwijkerland actief, met 30 deelnemers. In 2024 zijn de auto's ruim 400x gebruikt. Een aantal locaties lopen boven verwachting goed, andere vereisen bijsturing. Dit is onderzocht en een stimuleringscampagne gestart in december 2024, met vervolg in 2025.	●

Overzicht baten en lasten programma Duurzaam

Waar aan is het geld besteed?

2.6 Leefbare steden en kernen

Steenwijkerland is een prettige gemeente om in te wonen en te verblijven. Dat is onze ambitie. Daarom werkten we ook aan een gezonde, veilige en toegankelijke omgeving. Waar een gevarieerd aanbod is voor inwoners om in de vrije tijd te kunnen ontspannen en elkaar te kunnen ontmoeten. Met voorzieningen die dit mogelijk maken. Het zijn belangrijke elementen voor een sterke sociale basis in onze gemeente.

De diversiteit aan onderwerpen binnen dit bestuursprogramma is groot. Het loopt uiteen van openbare ruimte, veiligheid en duurzame mobiliteit tot aan onderwijs, sport en cultuur. Bij wat we willen bereiken staat de leefwereld van onze inwoners, de menselijke maat, centraal. We willen een gemeente zijn die naast onze inwoners staat en uitgaat van onderling vertrouwen. In de aanpak van al die verschillende onderwerpen proberen we daarom ook zoveel mogelijk de denk- en doekracht van inwoners aan te boren en te benutten. Samen met hen werken we aan een brede welvaart. Dat doen we in dit bestuursprogramma onder andere door:

- uitvoering te geven aan het fietsplan en integraal huisvestingsplan,
- sport- en cultuurclubs te ondersteunen,
- met diverse acties de weerbaarheid te vergroten tegen ondermijning en cybercriminaliteit,
- projecten uit te voeren waarmee we de openbare ruimte opwaarderen,
- evenementenbeleid te ontwikkelen,
- inwonersinitiatieven te ondersteunen en
- gebiedsvisies te ontwikkelen met bijbehorende uitvoeringsplannen.

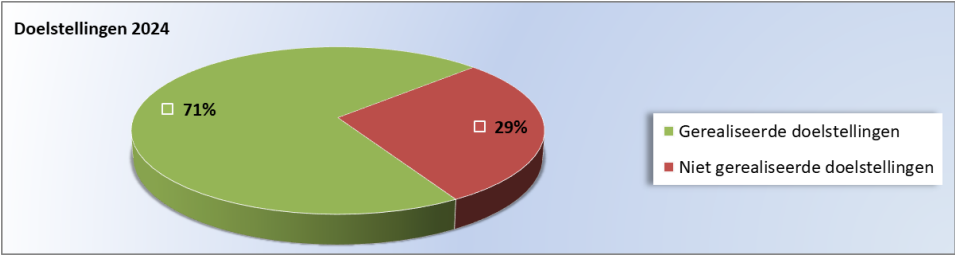
AMBITIES LEEFBARE STEDEN EN KERNEN:	GLOBAL GOALS (o.a.)
- Verbeteren van de leefomgeving. - Een veilige en stimulerende omgeving met sport- en cultuurvoorzieningen en verenigingsleven. - Goede huisvesting van het onderwijs. - Gebiedsgericht werken. - Benutten denk- en doekracht van inwoners.	

❖ Trends en ontwikkelingen

Onderstaand geven we de belangrijkste trends en ontwikkelingen die positief dan wel negatief hebben bijgedragen aan de beoogde resultaten. Dit betreffen zowel zelf tot stand gebrachte als niet-beïnvloedbare zaken waar de gemeente mee is geconfronteerd.

- ▲ We zien een toename van de samenwerkingsbereidheid in de onderwijshuisvesting. Door meer afstemming kan dit overigens tot vertraging leiden.
- ▲ Bibliotheken zijn gevraagd na te denken over toekomstige koppelkansen als het gaat om bibliotheeklocaties en onderwijs. Dit speelt met name in het buitengebied.
- ▲ Aan het thema 'Zorg en veiligheid' binnen het IVP is de term 'jeugd' toegevoegd. Daarmee geven we invulling aan de maatschappelijke zorgen die er zijn op het gebied van jeugd. We trekken vanuit openbare orde en veiligheid binnen dit thema samen op met het sociaal domein.
- ▼ We zien dat ook binnen de cultuursector de inflatie toeneemt en daarmee de exploitatiekosten stijgen, terwijl de indexatie hierin niet meegaat.
- ▼ Stijgende bouwkosten maken dat het spannend blijft of de normbedragen plus een opslag van 20% voldoende zijn voor de onderwijshuisvesting
- ▼ Het wordt steeds lastiger voor stichtingen en verenigingen om vrijwilligers te vinden. Dit kan gevolgen hebben voor het voortbestaan van activiteiten. Een alternatief is dat maatschappelijke instellingen op zoek gaan naar betaalde krachten, waarmee de kosten toenemen.
- ▼ De onrust in de wereld kan een steeds grotere impact krijgen op ons dagelijks leven. Als gemeente moeten we de belangrijkste processen kunnen voortzetten in onverwachte situaties.

- ▼ In het IHP is een planning opgenomen voor de nieuwbouw en renovatie van meerdere scholen. In de praktijk blijken dergelijke grote projecten moeilijk te plannen. Omdat alle schoolbesturen steeds meer de samenwerking opzoeken, ontstaan mooie kansen. Echter dit vergt ook meer afstemming tussen partijen om tot een goede gebouwelijke invulling te komen. Voorts zijn er omgevingsfactoren die vertragend kunnen werken in het doorlopen van (omgevings)procedures. Tenslotte kan in de toekomst de netcongestie ons parten spelen.

Opwaardering openbare ruimte

Het verhogen van de kwaliteit van de openbare ruimte en het vergroten van de tevredenheid van inwoners over de openbare ruimte (bijvoorbeeld openbaar groen, wandelpaden, wegen, fietspaden en parkeerplaatsen).

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Ophalen en uitvoeren van wensen van inwoners/plaatselijk belangenverenigingen voor opwaarderingsprojecten in de openbare ruimte 2024 en 2025, waarbij we samen met inwoners ook kijken naar slimme verbindingen met de planning van beheer en onderhoud.		Verskillende opwaarderingsprojecten zijn uitgevoerd. Zo zijn er speelplekken in Steenwijk-West en de Gagels opgewaardeerd, is de kerk op het Marktpllein in Oldemarkt aangelicht, is de loswal in Kalenberg heringericht en zijn er op diverse locaties groenstroken bloemrijk gemaakt. In Dwarsgracht is het straatbeeld bij de woonboten aangepakt. Daarnaast is een aantal opwaarderingsprojecten in voorbereiding zoals de aanpak van een aantal dorpsentrees en zijn locaties voor verbetering van voetpaden in beeld gebracht.	●
Opstellen beheer- en onderhoudsplannen 2024 en 2025.		De onderhoudsplannen zijn uitgevoerd. Die voor 2025 zijn opgesteld.	●
Uitwerking van de uitkomsten van de inventarisatie van de behoefte aan en de mogelijkheden voor meer openbare watertappunten.		De locaties voor meer openbare watertappunten zijn in beeld (Scheerwolde, Wanneperveen, Barsbeek en Jonen). Uitvoering vindt in 2025 plaats.	●

‘Kijkdagen op grafveld’

Bij de archeologische opgravingen in het Kornputkwartier in Steenwijk zijn in 2024 heel veel urnen en andere, bijzondere vondsten aangetroffen. De lokale Werkgroep Archeologie Steenwijk nam ook deel aan dit veldwerk dat werd uitgevoerd door een extern onderzoeksbureau en internationale specialisten. De bodemvondsten waren een belangrijke reden voor de gemeente om enkele “kijkdagen” te organiseren voor onze inwoners. De werkzaamheden op het grafveld, dat uit de late bronstijd of vroege ijzertijd dateert (tussen 1200 en 500 voor Christus), waren zo even toegankelijk voor iedereen en de publieke belangstelling was dan ook heel groot.

Melvin Smit

Kansen benutten die de Regionale Verstedelijkingsstrategie biedt

Uitwerking van de regionale verstedelijkingsstrategie op het gebied van woningbouw (ambitie van 1.000–1.500 woningen), klimaat, mobiliteit en economie, met bijzondere aandacht voor de integrale ontwikkeling van de Spoorzone Steenwijk.

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
		Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	
Opstellen en besluitvorming ambitiedocument Spoorzone Steenwijk.		Het ambitiedocument spoorzone Steenwijk is op 26 november 2024 door de raad vastgesteld.	●
Integreren van ambitiedocument Spoorzone Steenwijk in op te stellen omgevingsvisie.		Met de vaststelling van zowel het afwegingskader wonen en werken als het ambitiedocument spoorzone Steenwijk, worden de uitgangspunten daaruit meegenomen in de totstandkoming van de omgevingsvisie.	●
Opstellen visie Steenwijk waarin in ieder geval aandacht is voor de thema's woningbouw, bedrijventerreinen, mobiliteit en klimaat.		Vanwege het bieden van perspectief op de woningmarkt en vanuit de vraag van ontwikkelaars voor nieuwe locaties, is eerst een afwegingskader wonen en werken opgesteld. Deze wordt in 2025 aangevuld met de overige thema's – mobiliteit, klimaat – tot de visie Steenwijk. Dit inclusief een participatietraject.	✗

'Plus voor leefwereld inwoners'

In vrijwel alle kernen is in 2024 werk in uitvoering geweest en fors geïnvesteerd in groot onderhoud aan wegen (45 km), riolering (8,5 km), beschoeiing (3,5 km), voetgangers- en verkeersbruggen (28) en speelplekken (13). Naast het reguliere onderhoud van de openbare ruimte hebben we voor drie jaar € 200.000 per jaar beschikbaar gesteld voor allerlei opwaarderingprojecten, ontstaan vanuit wensen van inwoners, plaatselijke belangen en wijkverenigingen. Zo hebben we hiervan de verlichting gefinancierd van de hervormde kerk in Oldemarkt en de reconstructie van de loswal in Kalenberg. Het is echt een "plus" voor de leefomgeving en leefbaarheid van onze inwoners, met plannen die men zelf kan indienen. Daarnaast kunnen kernen nog gebruik maken van het koppengeld en is er jaarlijks € 140.000 beschikbaar voor inwonersinitiatieven. Een subsidieregeling voor "gouden ideeën". In 2024 hebben we een magazine gepresenteerd en een groot aantal van dit soort acties in de schijnwerpers gezet. Ook als inspiratie voor andere mooie initiatieven.

Melvin Smit

Verbeteren van de bereikbaarheid

Verhogen van het fietsgebruik en wandelmogelijkheden.

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
		Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	
De Oldemarktseweg in Thij wordt heringericht. De inrichting van de weg wordt aangepast naar 30 km/u om de veiligheid voor de fietsers te vergroten.		Vanwege onvoldoende capaciteit bij onze projectleiders is ervoor gekozen om dit project door te schuiven. Eind 2024 zijn we begonnen met de voorbereiding. Die wordt dit voorjaar afgerond. Uitvoering is gepland na de bouwvak. Gereed voor 1 december 2025.	✗
Het voetpad Bentepad-Laan van Toutenburgh (Vollenhove) wordt omgebouwd naar fietspad.		Dit project is gerealiseerd.	●

Uitvoering van het fietsplan na vaststelling in de gemeenteraad.		Naast de realisatie van het Bentepad, zijn we gestart met de voorbereiding van aantal andere projecten uit het fietsplan: herinrichting Oldemarkseweg Thij, verbeteren fietsverbinding Steenwijk-Giethoorn en verkenning doorfietsroute Steenwijk-Meppel. Daarnaast zijn we gestart met fietsstimuleringsacties. Elk jaar wordt via de perspectiefnota geld aangevraagd voor de projecten in het volgende jaar.	●
--	--	---	---

❖ Ontwikkeling doelstellingen

De provincie Overijssel heeft in het kader van het Regionaal Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer (UVP) subsidie toegekend voor het project Oldemarkseweg Thij.

Inwoners, ondernemers en toeristen ervaren een sociaal en fysiek veilige leefomgeving

Inwoners, ondernemers en toeristen ervaren een sociaal en fysiek veilige leefomgeving.

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
		Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	
We voeren samen met onze veiligheidspartners preventie acties uit om de weerbaarheid van onze organisatie, inwoners en ondernemers tegen ondermijnende criminaliteit te vergroten. Acties zijn onder andere de campagne Meld Misdaad Anoniem en cursussen en bijeenkomsten voor onze toezichthouders en medewerkers.		Aan de hand van het uitvoeringsplan Integrale Veiligheid 2024 zijn er acties opgesteld en uitgevoerd, waaronder acties om de weerbaarheid tegen ondermijnende criminaliteit te vergroten.	●
We voeren samen met onze veiligheidspartners preventie acties uit om de weerbaarheid van risicogroepen (jeugd, senioren en ondernemers) tegen cybercriminaliteit te vergroten. Het gaat hierbij onder andere om bijeenkomsten voor ondernemers, flyers en berichtgeving via social media.		Er zijn diverse acties uitgevoerd om de weerbaarheid tegen cybercriminaliteit te verhogen.	●

BOCK voor veilig oudjaar'
Carbid schieten is een bijzondere oudejaarstraditie in onze gemeente en daar komen we niet aan. Maar het is ook niet zonder risico door de wegschietende bal. Als gemeente proberen we dan ook actief te voorkomen dat er ongelukken gebeuren of sprake is van alcoholmisbruik. Dat doen we sinds 2024 met de campagne BOCK, de Bewust Oplettende Carbid Knaller. Het carbidschieten gebeurt op grote schaal op het platteland van Steenwijkerland, we zien dat deze feestjes steeds groter en ruiger groeien. Het is daarom van groot belang dat we blijven hameren op aandacht voor de veiligheid.

Rob Bats

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Beide actiepunten gekoppeld aan bovenstaande doelstelling worden geëvalueerd. Deze evaluatie vormt mede de basis voor de acties in 2025.

Stimulerende omgeving voor sport en bewegen

Inwoners zijn tevreden over de mogelijkheden om buiten te bewegen en te sporten (2022: 80% resp. 72%).

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Uitvoering beheer en onderhoud gemeentelijke sportvelden (waaronder renovatie MHC en bredere capaciteitsvraag Noveas in Groene Long).		De jaarlijkse onderhoudswerkzaamheden aan de sportvelden zijn uitgevoerd. De renovatie van de hockeyvelden, evenals de aanleg van een kunstgrasveld voor korfbalvereniging NOVEAS en aanvullende maatregelen voor Kwispel, zijn zoals gepland, in voorbereiding genomen. Uitvoering vindt plaats in 2025.	●
Onderzoek wensen en behoeften en toekomst beheer en onderhoud binnensportaccommodaties.		Dit onderzoek is geparkeerd, omdat behoefte hiertoe vanuit Sportservice Steenwijkerland en/of inwoners ontbreekt.	✗

❖ Ontwikkeling doelstellingen

- PLANNingenieurs ondersteunt ons bij de voorbereiding en uitvoering van de geplande maatregelen op de Groene Long. We hebben daartoe nauw overleg met de betrokken verenigingen.
- De vraag om een onderzoek naar wensen en behoeften rondom toekomstig beheer en onderhoud van de binnensportaccommodaties kwam oorspronkelijk van Sportservice Steenwijkerland. Inzake Dalzicht en De Burght is wel geïnvesteerd maar geen onderzoek uitgevoerd. Inmiddels is de onderzoeksvraag niet meer actueel en bereiken ons ook vanuit inwoners geen signalen om dit te onderzoeken. Vooralsnog is daarom besloten hier geen prioriteit aan te geven.

Voldoende veilig en kwalitatief goed sportaanbod

Verenigingen hebben voldoende bestuurskracht en kwalitatief goed (vrijwillig) kader.

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
We ondersteunen verenigingen met het inzetten van de clubkadercoach op de pilots sociale en veilige sportomgeving en arbitrage.		25 sportverenigingen hebben het beleid rondom de sociaal veilige sportclub ingericht of zijn vergesvorderd in dit beleidsproces. De clubkadercoaches hebben negen sportverenigingen ondersteund op het thema arbitrage.	●
We ondersteunen verenigingen met het inzetten van de clubkadercoach voor het vergroten van de kwaliteit van jeugdtrainers.		18 verenigingen in Steenwijkerland zijn actief met clubkadercoaching. 16 hebben dit traject afgerond, 2 zijn ermee bezig. 22 jeugdtrainers van verschillende aanbieders hebben een basiscursus afgerond.	●

❖ Ontwikkeling doelstellingen

De aanbesteding voor versterken sportklimaat heeft in het najaar 2024 plaatsgevonden en heeft een nieuwe uitvoeringspartner voor Actief Steenwijkerland opgeleverd. Dat betekent dat deze partij enerzijds tijd nodig heeft om het netwerk binnen Steenwijkerland eigen te maken. Tegelijkertijd biedt het kansen voor nieuwe energie en ervaringen.

Maatschappelijke organisaties op de been houden

Maatschappelijke organisaties hebben hun accommodaties verduurzaamd waardoor zij minder energie verbruiken en daardoor voldoende financiële mogelijkheden hebben wanneer energieprijzen stijgen.

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
		Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	
We verstrekken aan tenminste 20 organisaties een subsidie uit het Energiefonds.		We hebben ruim 20 organisaties een subsidie uit het Energiefonds verstrekt. Er zijn nog negen aanvragen in behandeling die eind van het jaar 2024 zijn ingediend.	●
We ondersteunen minimaal 10 verschillende maatschappelijke organisaties bij het verduurzamen van hun accommodatie.		We hebben 31 organisaties, die subsidie toegekend hebben gekregen, begeleid in dit proces. Hierbij is ook geïnvesteerd in het verduurzamen van Dalzicht en De Burght. De gemeentelijke regeling is per 31 december 2024 gestopt.	●
We vergroten door een campagne de bewustwording van de organisaties dat energiebesparing van belang is voor het voortbestaan van de maatschappelijke organisaties en hun activiteiten.		We zijn gestart met een grote benaderingscampagne via onze contactpersonen binnen de gemeente. Op deze manier zijn zoveel mogelijk maatschappelijke organisaties benaderd en hebben zij uitleg ontvangen over de mogelijkheden vanuit het Energiefonds. Door deze persoonlijke aanpak hebben wij zo veel mogelijk organisaties begeleiding geboden bij het verduurzamen van hun vastgoed. De regeling is eind 2024 ten einde gekomen.	●

Museum Steenwijk

Realisatie van een toonaangevend museum voor inwoners en toeristen.

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
		Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	
Opstellen haalbaarheidsplan voor Markt zuidzijde, voorzien van bibliotheek, Galerie en werkplekken voor de museum organisatie.		In september 2024 heeft de raad het haalbaarheidsplan vastgesteld. Aan de hand hiervan wordt het project verder opgepakt in 2025	●

❖ Ontwikkeling doelstellingen

- Voor het museum geldt dat het besluit deze in de Spijkervetstallen te realiseren, wordt vertaald van een schets naar een voorlopig en definitief ontwerp (november 2025).
- In november 2025 moet het haalbaarheidsplan voor de bibliotheek in de marktpanden (stad, - en kermis, - en circusmuseum) vertaald zijn naar een schets en technisch plan van eisen

Ontwikkeling naar een maatschappelijk educatieve bibliotheek

Meer inwoners hebben toegang tot de bibliotheken en nemen deel aan programma's en activiteiten voor betere taalvaardigheid en digitale vaardigheid.

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
		Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	
Opstelling en evaluatie van een nieuwe uitvoeringsovereenkomst met de bibliotheek.		De oude uitvoeringsovereenkomst is geëvalueerd. Er is nog geen nieuwe overeenkomst gesloten.	✗
Samen met Stichting Kop van Overijssel voorbereiden van een subsidieaanvraag voor de SPUK-gelden voor bibliotheekvoorzieningen van het Rijk		De SPUK-gelden zijn toegekend voor de aangevraagde locaties (Sint Jansklooster en Giethoorn).	●
In samenwerking met het Taalpunt uitvoeren van programma's voor basisvaardigheden voor de laaggeletterde doelgroep in relevante programma's van de bibliotheek.		Er zijn diverse programma's uitgevoerd die bijdragen aan de basisvaardigheden lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden.	●

❖ Ontwikkeling doelstellingen

- Er komt nieuwe zorgplichtwet bibliotheek. Deze vraagt om een meerjarenvisie bibliotheekwerk door de gemeente. In afwachting hiervan wordt nu nog geen nieuwe overeenkomst gesloten.
- Sinds 1 januari 2024 is het Taalpunt overgegaan van Sociaal Werk de Kop naar de Bibliotheek Kop van Overijssel. Kwaliteit en continuïteit van de basisdienstverlening van het Taalpunt is geborgd. Aandachtspunt is verdere inzet op specifieke ondersteuningsprogramma's om de laaggeletterde volwassenen met moedertaal Nederlands (NT1-ers) te bereiken via onder andere gezinnen en bedrijven. Veel laaggeletterde Nederlandstaligen vinden moeilijk hun weg naar ondersteuning en lopen risico op sociale uitsluiting. Door specifiek aandacht te blijven geven aan de NT1-ers, bieden we deze groep de kans om basisvaardigheden te versterken en volwaardig deel te nemen aan de samenleving.

Borging kwaliteit evenementen ('evenementen gemeente')

Evenementen in de gemeenten sluiten aan op de initiatieven en wensen van inwoners en toeristen en voldoen aan (nieuwe) wetgeving.

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
		Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	
Opstellen van een visie op evenementen, waarin opgenomen onderwerpen zoals vergunningen, duurzaamheid, afval, subsidie, facilitering met materialen, promotie en marketing.		De werkgroep evenementenbeleid werkt aan een visie waarin alle aspecten worden meegenomen. De complexiteit vraagt veel tijd en inzet van interne teams en externe betrokkenen. De visie is daarom nog niet klaar.	✗

❖ Ontwikkeling doelstellingen

In 2023 is gestart met een onderzoek naar de evenementensector. Onderzocht zijn de lokale evenementenmarkt, trends en ontwikkelingen (benchmark) en behoeften van de organisatoren én gemeente. Hierbij is de actualiteit t.a.v. duurzaamheid, circulariteit en veiligheid, in relatie tot evenementen meegenomen. Het einddoel van dit project is een geïmplementeerd evenementenbeleid in 2026. Dat beleid geeft de visie op evenementen, inclusief scope/doelgroep, de kaders en aandachtspunten per onderwerp (van vergunningverlening tot subsidievoorwaarden en van veiligheid tot duurzaamheid) helder weer. Dit alles met oog voor het werkveld en verlichten regeldruk voor deze vrijwilligersorganisaties. Waar mogelijk zullen verbeteringen in processen en deskundigheidsbevordering van het werkveld alvast worden opgepakt.

Unilocatie Voorgezet onderwijs			
Realisatie van één school voor voortgezet onderwijs (VO) in Steenwijk.			
Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Inrichten projectorganisatie.		De projectorganisatie is ingericht.	●
Ontwerpfase opstarten.		De voorselectie heeft vijf architecten opgeleverd. De volgende stap is de keuze voor een architect (en overige adviseurs).	●
Afweging financiële consequenties bij PPN 2024-2028.		De unilocatie is als stelpost meegenomen in de begroting.	●

❖ Ontwikkeling doelstellingen

In maart 2025 heeft de raad ingestemd met de taakstelling van € 2.000.000 structureel, waarmee de kapitaallasten over de financiering van de unilocatie worden gedekt.

Schoolgebouwen die functioneel, veilig, gezond, comfortabel en duurzaam zijn			
Realisatie van de plannen in het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs.			
Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Definitieve locatiekeus Sint Jansklooster en KC Friso te Steenwijk bepalen en opstarten benodigde (bestemmingsplan) procedures.		Voor Sint Jansklooster is een voorkeurslocatie vastgesteld. De ruimtelijke procedure wordt opgestart in 2025. Voor KC Friso is nog geen grondpositie verworven. In 2025 moet duidelijk worden of dit verworven kan worden.	✗
Besluit rondom renovatie of herbouw Schutsluis Blokzijl.		Er lopen verschillende zaken die samen moeten komen, om een volgende stap te kunnen zetten. Onder meer de stadsvisie, fusie scholen en onderwijshuisvesting. In 2025 verwachten we meer duidelijkheid en zal besluitvorming worden voorbereid.	✗
Besluit rondom nieuwbouw St Martinusschool (Vollenhove) eventueel samen met Voorpoort.		Er is prioriteit gelegd bij de uitvoering van de motie voor een uitgebreid locatieonderzoek. Deze studie wordt begin 2025 afgerond en vormt mede de basis voor het raadsvoorstel dat medio 2025 volgt.	✗

'Mooie stappen in onderwijs'

Nu het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs voor Steenwijkerland is vastgesteld, hebben we als gemeente en partners in 2024 maximaal ingezet op samenwerking. Met als doel in zoveel mogelijk kernen met onderwijsaanbod één gebouw te realiseren voor meerdere schooldisciplines. Die ontwikkeling zien we op meer plekken vorm krijgen, zoals in Sint Jansklooster, Vollenhove, Blokzijl. Dat verschillende schoolbesturen samenwerken onder één dak, is heel bijzonder en tot een aantal jaar geleden ondenkbaar. Dus dit zijn hele mooie stappen! Ook de vorming van een Integraal Kindcentrum (IKC) – kinderen blijven van 0 tot 12 jaar in dezelfde, vertrouwde schoolomgeving – is binnen handbereik; het eerste staat op de rol in Wanneperveen.

Trijn Jongman

Gebiedsgericht werken: leren door te doen

Vergroten tevredenheid inwoners over hun buurt, kern of gemeente.

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Uitwerken visiedocumenten Blokzijl en Vollenhove in uitvoeringsprogramma's.		Voor de toekomstvisies Blokzijl en Vollenhove zijn meerdere bijeenkomsten in de desbetreffende kernen georganiseerd. Deze hebben geleid tot een conceptvisie die aan de inwoners werd gepresenteerd. Vervolgens zijn beide conceptvisies ter inzage gelegd om vervolgens in 2025 voor besluitvorming aan de gemeenteraad voor te leggen. Samen met de betreffende Plaatselijke Belangen stellen we de komende tijd een uitvoeringsprogramma op. Door vertragingen in de afrondingen van de visiedocumenten starten we met de uitvoeringsagenda's in 2025 die we uiterlijk in 2026 afronden.	✗
We vergroten de zichtbaarheid en bereikbaarheid van het gebiedsteam, onder andere door het verspreiden van flyers, promotie op (social) media en door als gebiedsteam de kernen en wijken in te trekken.		We hebben volop meegedraaid met de gebiedsteams. Maandelijks, m.u.v. zomer- en kerstvakantie, hielden we kantoor in de kernen. Deze momenten hebben we uitgebreid met ook in de wijken aanwezig te zijn met partytent en de gebiedspartners om zo in gesprek met inwoners te komen. Inwoners kunnen bij de gebiedsteams terecht met vragen, ideeën en tips over hun woonomgeving. Ook bevordert het gebiedsteam de onderlinge samenwerking tussen de gebiedspartners. Daarnaast is een magazine uitgekomen over de vele inwonersinitiatieven. Ook hebben we deze initiatieven via de lokale media onder de aandacht gebracht. Het doel hiervan is om de vele mooie initiatieven breed uit te dragen en inwoners te inspireren om met ideeën te komen om de leefbaarheid te verbeteren.	●
Ontwikkelen Gebiedsplan Steenwijk Oost.		De gebiedsvisie Steenwijk-Oost is door het college vastgesteld.	●
Opstellen en uitvoeren uitvoeringsagenda Steenwijk Vestingstad.		De uitvoeringsagenda is in concept gereed	✗

De opgestelde visie van Steenwijk Vestingstad bood een goede basis voor de uitvoeringsagenda. Daarnaast hebben we andere stakeholders die actief zijn in de binnenstad betrokken bij deze agenda (werkgroep DNA-binnenstad, bewonersvereniging Binnen de Veste). We werken zo toe naar een integrale uitvoeringsagenda met input vanuit diverse partijen. Dit traject kost tijd.

Benutten denk- en doekracht inwoners

Verhoging van het rapportcijfer dat inwoners geven voor de manier waarop de gemeente inwoners betreft bij het maken van plannen (2021: 6,0 gemiddeld).

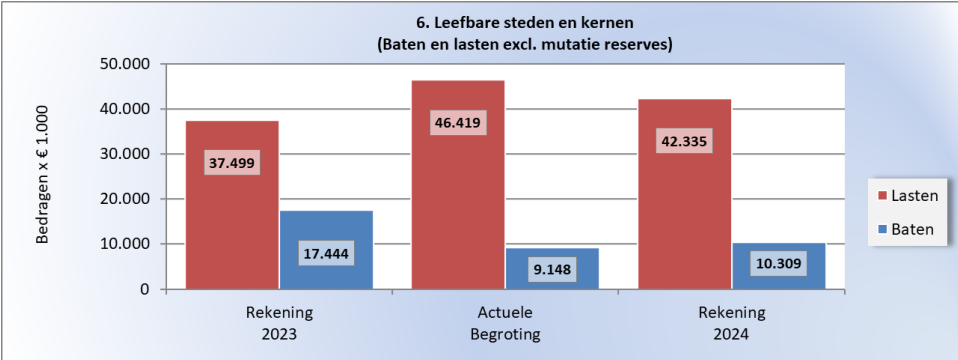
Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
We voeren minimaal 3 onderzoeken uit via het inwonerspanel en vertalen de uitkomsten in gemeentelijke plannen of beleid.		In 2024 vond een peiling plaats over de openbare ruimte, over mantelzorgondersteuning en over fietsen bij woon-werkverkeer. De uitkomsten van de peiling over de openbare ruimte worden gebruikt bij het uitwerken van de plannen hiervoor (zoals openbare verlichting (buitengebied), oplossingen voor wateroverlast en onderhoudsplannen voor wegen, voetpaden en fietspaden). De uitkomsten van de peiling over mantelzorgondersteuning helpen om de mantelzorgondersteuning te verbeteren. De uitkomsten van de peiling fietsen bij woon-werkverkeer worden gebruikt bij een plan om inwoners aan te moedigen meer te fietsen naar het werk.	●
We subsidiëren minimaal 10 inwonersinitiatieven via de regeling 'Inwonersinitiatieven zijn goud waard'.		35 initiatieven zijn ondersteund door middel van een subsidie. Dit betrof 21 Koppengeldaanvragen en 14 aanvragen voor inwonerinitiatieven.	●
We onderzoeken de mogelijkheden van digitale participatie (met bijvoorbeeld platforms als Hopplr, Citizenlab of Mett).		Er vindt een onderzoek plaats naar de mogelijkheden van een online participatieplatform voor Steenwijkerland. Een online platform maakt het voor inwoners gemakkelijker om deel te nemen aan gemeentelijke besluitvorming, ongeacht hun locatie of tijdstip. Er heeft een onderzoek plaatsgevonden onder het inwonerpanel en de verschillende aanbieders zijn geïnventariseerd. Afronding van het onderzoek vindt plaats in Q1 van 2025.	●

'We kijken nog naar elkaar om'

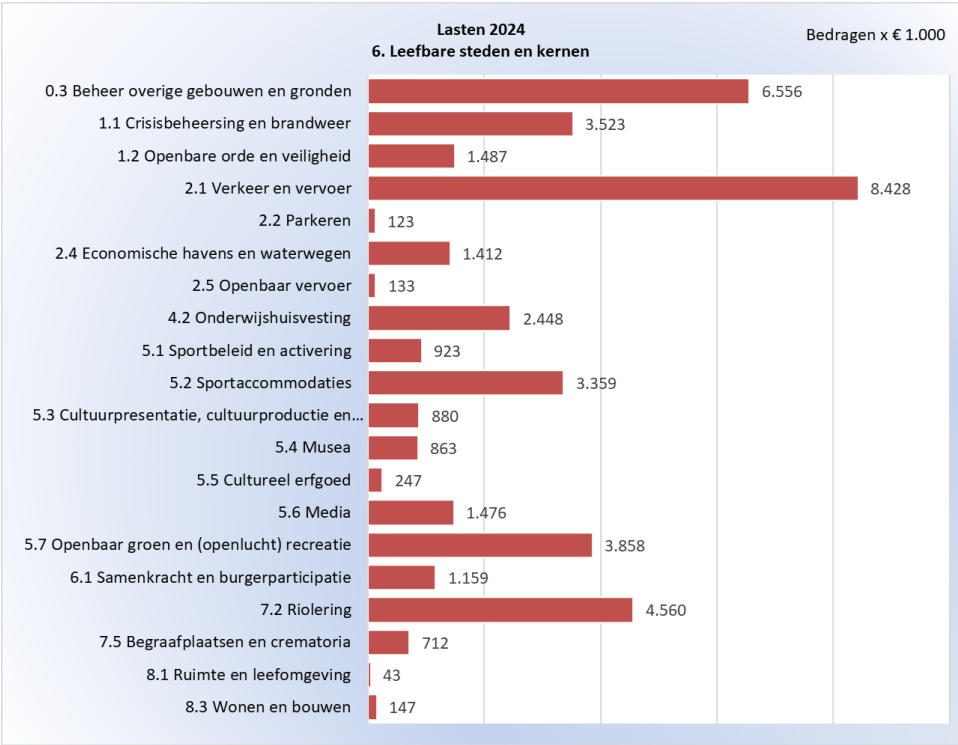
Steenwijkerland is een grote plattelandsgemeente, maar tegelijk ook één die nog klein genoeg is om elkaar te kennen, om iets voor anderen te willen betekenen. Groot zijn we dan ook in het opzoeken van elkaar; dat zie je bijvoorbeeld sterk bij de veteranen die zijn verenigd in een stichting. Super mooi. Dit is een gemeente met een eigen "eigenheid" waar iedereen zichzelf kan zijn: leven en laten leven. Leefbaarheid is ook een belangrijke waarde, ik vind het een van onze mooie karaktereigenschappen. Dankzij de saamhorigheid staan we voor elkaar klaar als het nodig is, ook bij crises. Dat is een geruststellende gedachte. Je ziet hier ook een opvallend hoog aantal gedecoreerden; inwoners die over de volle breedte van de gemeente druk zijn met vrijwilligerswerk. Daar heb ik diep respect voor.

Rob Bats

Overzicht baten en lasten programma Leefbare steden en kernen

Waar aan is het geld besteed?

2.7 Financiën en dienstverlening

Financieel Beleid

Het financieel beleid van de afgelopen jaren continueren we. De volgende drie uitgangspunten hanteren we daarbij:

AMBITIE FINANCIEN:	GLOBAL GOALS (o.a.):
- Sluitende meerjarenbegroting. - Voldoende weerstandsvermogen. - Gematigde ontwikkeling lokale lasten.	

Een sluitende begroting voor alle jaren is het uitgangspunt. Dit houdt in dat de structurele uitgaven en inkomsten in evenwicht zijn. Dat lukt niet voor de jaren 2026 en 2027 omdat we vanaf 2026, net als alle andere gemeente, worden geconfronteerd met fors lagere inkomsten van het Rijk. We kiezen ervoor te blijven investeren, omdat we erop vertrouwen dat het Rijk gemeenten op enig moment financieel compenseert of een andere keuze maakt, bijvoorbeeld het uitbreiden van het lokale belastinggebied. De keuze om te blijven investeren (en niet te gaan bezuinigen) is in lijn met het VNG-begrotingsadvies 2024-2027 van juli 2023. De VNG adviseert om voor 2024 en 2025 een sluitende begroting te presenteren en de lasten in de meerjarenramingen voor 2026 realistisch in beeld te brengen. De VNG schrijft daarover: *Baseer deze op het huidige takenpakket, de noodzakelijke investeringen, de inflatie, de stijgende rente, de ambities uit uw coalitieakkoord en geschatte mee- en tegenvallers. Naar verwachting zullen de meerjarenramingen 2026 en 2027 dan duidelijk tekorten aangeven.*

Met het oog op gemeentelijke woonlasten is ons uitgangspunt dat we blijven behoren tot de 25% gemeenten met de laagste lasten. Over 2024 behoorde de gemeente Steenwijkerland tot de top 10 goedkoopste gemeenten van Nederland. Over 2025 is dit wederom het geval.

Dienstverlening

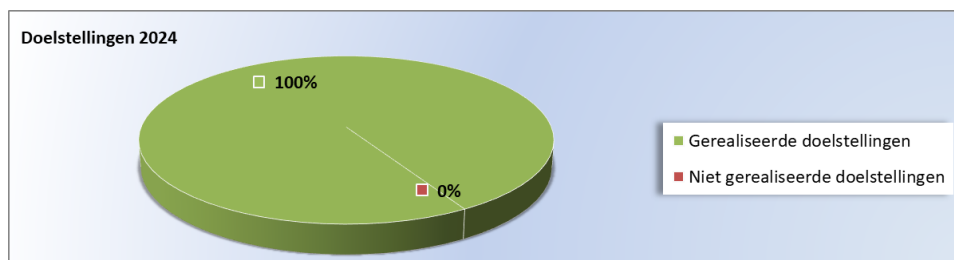
Bij het aansluiten bij de leefwereld van inwoners en ondernemers speelt de gemeentelijke dienstverlening en communicatie een cruciale rol. De volgende drie uitgangspunten voor de dienstverlening hanteren we:

AMBITIE DIENSTVERLENING:	GLOBAL GOALS (o.a.)
- Aansluiten bij de behoefte en beleving van de inwoner of ondernemer. - Open en transparant met elkaar omgaan op basis van vertrouwen. - Snel en simpel waar het kan, persoonlijk waar het hoort.	

❖ Trends en ontwikkelingen

Onderstaand geven we de belangrijkste trends en ontwikkelingen die positief dan wel negatief hebben bijgedragen aan de beoogde resultaten. Dit betreffen zowel zelf tot stand gebrachte als niet-beïnvloedbare zaken waar de gemeente mee is geconfronteerd.

- ▲ De landelijke trend is dat in toenemende mate gebruik wordt gemaakt van ingehuurd personeel. Binnen het personeelsbestand van de Gemeente Steenwijkerland is sprake van het tegenovergestelde. Inhuur van personeel is sinds 2022 gedaald van 12% naar 10% (2023) en 8% over 2024.
- ▲ De rente was dalende en is na een korte stijging nu stabiel rond de 3%
- ▲ Technologische ontwikkelingen (AI)
De ontwikkelingen op het gebied van 'AI' (artificial intelligence oftewel kunstmatige intelligentie) gaan razendsnel. We zien kansen om AI in te zetten bij het verbeteren van onze dienstverlening. Bijvoorbeeld het inzetten van een 'AI chatbot' of 'slim zoeken' op onze website, of AI inzetten voor het versimpelen van onze teksten.
- ▲ Digitalisering
Inwoners en ondernemers doen veel zaken online. Zij verwachten (ook) van de overheid een hoog digitaal dienstverleningsniveau. We zien dat er onder meer vanuit de VNG veel aandacht is voor de ontwikkelingen op digitaal gebied en de omnichannel-aanpak (gericht op het samenspel van kanalen in plaats van kanalen afzonderlijk te optimaliseren). Ontwikkelingen waar we bij aanhaken.
- ▲ Toegankelijkheid
Als overheidsorganisatie moeten we websites en apps digitaal toegankelijk zijn. Zo sluit je niemand buiten. De rijksoverheid vraagt daar meer aandacht voor en gaat ook controleren. Digitale toegankelijkheid van onze websites en apps is en blijft daarom een belangrijk aandachtspunt. Tegelijkertijd staat het soms op gespannen voet met de wens voor visueel aantrekkelijke content.
- ▲ Persoonlijk contact
Ook al doen inwoners steeds meer online, persoonlijk contact blijft nodig. Omdat mensen minder digitaal vaardig zijn, omdat de vraag of het onderwerp zich niet leent voor digitaal (aan)vragen of omdat sommige mensen nu eenmaal liever persoonlijk contact hebben. In onze dienstverlening houden we daar rekening mee.
- ▲ Proactieve dienstverlening
Privacy blijft een actueel onderwerp. Soms lijkt het wettelijk kader rondom het delen van informatie op gespannen voet te staan met onze dienstverlening. We zien dat er hiervoor landelijk meer aandacht ontstaat en er onderzocht wordt welke mogelijkheden er zijn voor zogenaamde proactieve dienstverlening oftewel dienstverlening die we als overheid actief aanbieden (bijvoorbeeld een tegemoetkoming in kosten) in plaats van dat we wachten op een aanvraag. Een wetsvoorstel proactieve dienstverlening is in de maak. Dit zorgt voor een juridische basis om persoonsgegevens uit te mogen wisselen tussen SVB, UWV en gemeenten.
- ▼ Er is nog steeds geen zicht op financiële compensatie van het Rijk voor de gemeentelijke tekorten vanaf 2026. Onzeker is wat een toekomstig kabinet gaat doen en wat daarvan de financiële gevolgen zijn voor gemeenten.
- ▼ Privacy
Privacy blijft een actueel onderwerp. Als gemeente staan we voor een goede beveiliging van de persoonlijke gegevens van onze inwoners en ondernemers. Dit is ook wettelijk geregeld in de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Dat betekent dat we gegevens niet 'zomaar' kunnen delen met andere (semi-) overheidsorganisaties. Daarnaast ligt er ook op ons gebruik van persoonsgegevens een wettelijke bescherming. Die nemen we serieus.
- ▼ Verharding
Ook dit jaar hebben we weer meerdere voorbeelden van inwoners die medewerkers telefonisch of fysiek onheus bejegenen. Een deel ervan komt door inwoners met psychische klachten. Om het gevoel van veiligheid bij onze medewerkers te vergroten, zijn medio 2024 overspringbeveiligingen geplaatst bij de balies van burgerzaken. En registreerden we de incidenten in een register om inzicht op te doen en het proces van het afhandelen van de meldingen te borgen.
- ▼ Oekraïne(burgerzaken)
De oorlog in Oekraïne duurt nog altijd voort. Dit betekent dat er ook nog steeds nieuwe vluchtelingen komen die opvang nodig hebben én ingeschreven moeten worden in de BRP.

Financieel Beleid

Verantwoord omgaan met financiële middelen

Een sluitende begroting voor alle jaren is het uitgangspunt. Dit houdt in dat de structurele uitgaven en inkomsten in evenwicht zijn.

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
		Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	
Via alle mogelijke (bestuurlijke) kanalen, ook in regioverband, aandacht vragen voor de financiële problemen vanaf 2026.	Sluitende begroting voor alle jaren is uitgangspunt	De beschreven acties zijn uitgevoerd. Echter is daarmee niet gelukt om een sluitende begroting 2025-2028 voor alle jaren op te stellen. Dit omdat we nog steeds worden geconfronteerd met fors lagere inkomsten van het Rijk vanaf 2026. Het aanvankelijke tekort voor 2028 van ruim € 10 mln. is met de vaststelling van de begroting teruggebracht naar € 4,8 mln. Dit is exclusief de voordelige effecten van de september circulaire.	●

Voldoende weerstandsvermogen

Om financiële tegenvallers op te kunnen vangen is voldoende weerstandsvermogen nodig. Bij een waarde van de weerstandsratio (het kengetal hiervoor) van minimaal 2 is daar sprake van (waarde in begroting 2024: 4,6).

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
		Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	
Bij een weerstandsratio < 1 treffen we indien nodig maatregelen.	>1	De weerstandcapaciteit van de gemeente Steenwijkerland wordt gevormd door de "Algemene Reserve vaste buffer" en de ruimte van de onbenutte belastingcapaciteit. Dat is de ruimte om de tarieven van de OZB te verhogen tot de artikel 12 norm. Met het kengetal zetten we de weerstandcapaciteit af tegen de gewogen risico's. Eind 2024 is de weerstandsratio berekend op 3,7 en ligt boven de minimale waarde van 1.	●

Lokale (woon)lasten relatief laag

Behoren tot de top 25% gemeenten van Nederland met de laagste lasten. Steenwijkerland staat 7e van de 342 gemeenten (Coelo-atlas 2024).

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
		Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	
Geen bovengemiddelde stijgingen van de tarieven OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing.	Top 25% van gemeenten met de laagste lasten	De lasten zijn met gemiddeld 1,9% tot 2,4% gestegen voor inwoners van de gemeente Steenwijkerland. In de COELO atlas 2024 staat de gemeente op de 7 ^e plek van de 342 gemeente en behoort hierdoor bij de top 2% gemeenten van Nederland met de goedkoopste lasten.	●

❖ Ontwikkeling doelstellingen

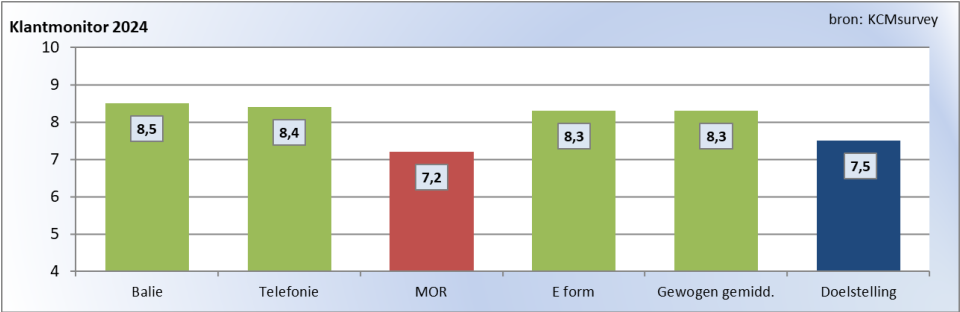
Op basis van de Jaarrekening 2024 en de begroting 2025-2028 kunnen we concluderen dat we er tot en met 2025 goed voor staan: we hebben voldoende buffers om financiële tegenvallers op te kunnen vangen en we staan in de top van gemeenten met de laagste lokale lasten. Vanaf 2026 ('financieel ravijnjaar') zijn de vooruitzichten onzeker zoals hierboven onder 'trends en ontwikkelingen' is toegelicht.

Dienstverlening

Gemeentelijke dienstverlening sluit aan bij de behoefte

Rapportcijfer voor klanttevredenheid minimaal een 7,5.

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
		Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	
Uitkomsten monitoring klantcontacten (telefonie, balie, online diensten, vergunningverlening/ruimtelijke ordening, terugbelverzoeken) en het websitegebruik worden gebruikt voor betere dienstverlening.	≥7,5	We gebruiken de uitkomsten van de enquêtes en analysetool voor de website om waar mogelijk onze dienstverlening te verbeteren. Afgelopen jaar was de waardering voor onze dienstverlening nog hoger dan in 2023. Gemiddeld kregen wij een 8,3 van onze inwoners. Ook voor de behandeling van meldingen openbare ruimte krijgen we een hoger cijfer. Al is dat nog niet de gewenste 7,5 of hoger, we zien wel een stijgende lijn in de waardering.	●
We onderzoeken de mogelijkheden voor toekomstgerichte software die onze dienstverlening (beter) ondersteunt		We hebben onderzocht welke stappen in welke volgorde we kunnen zetten om omnichannel dienstverlening (gericht op het samenspel van kanalen in plaats van kanalen afzonderlijk te optimaliseren) mogelijk te maken. En daarbij de dienstverlening nog beter aan te laten sluiten bij de behoefte. Een van de eerste dingen die we gaan doen is de introductie van een chatbot als extra dienstverleningsoptie die 24/7 beschikbaar is.	●
We brengen minimaal 1 klantreis (de route die een klant aflegt als deze een product of dienst koopt) voor een bepaald product in kaart om gericht een dienst te verbeteren.		We hebben eind 2024 inwoners bevestigd over het maken, veranderen en afzeggen van een afspraak. Met de uitkomsten hiervan kunnen we gericht onderzoeken welke verbeteringen we kunnen doorvoeren in onze werkwijze en communicatie.	●

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Afgelopen jaar hadden we te maken met het begin van de zogenaamde 'paspoortenpiek'. De afgelopen jaren hadden we minder vraag naar een nieuw paspoort of ID-kaart omdat de geldigheid verlengd werd van 5 naar 10 jaar. Afgelopen jaar kwamen de eerste aanvragen van die langer geldige reisdocumenten. Dat zorgde en zorgt ook de komende jaren voor extra drukte aan de balies. Ondanks deze drukte bij de balies, is de waardering voor onze dienstverlening aan de balies zelfs nog iets hoger geworden.

Onze communicatie is actief, omgevingsgericht en in duidelijke taal

Steeds meer brieven, formulieren en teksten zijn in eenvoudig Nederlands geschreven ('B1-niveau').

Wat wilden we bereiken in 2024?	Norm 2024	Wat is er bereikt in 2024? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2024 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Uitvoering project Duidelijke Taal, waarbij ook tenminste 3 keer per jaar ons Testpanel wordt ingezet		Het Testpanel kwam in 2 keer bij elkaar (februari en oktober). Daarnaast kreeg het Testpanel een online enquête. De uitkomsten gebruiken we om onze teksten te verbeteren. Uw raad ontving een informatienota over de aanpak van het project Duidelijke Taal. Onderdeel van dat project zijn het Versimpelteam en Taalteam. In 2024 bereidden we de start daarvan voor. In 2025 plukken we daar de eerste vruchten van.	●
Uitvoeren onafhankelijke audit op toegankelijkheid van onze website.		Eind 2024 vond een onafhankelijke audit op de toegankelijkheid van de website plaats. De eindrapportage daarvan ontvangen we begin 2025.	●
Uitvoeren social media scans om te weten wat er leeft en speelt bij inwoners en samenleving (omgevingsanalyse).		Social media scans worden continu uitgevoerd.	●

❖ Ontwikkeling doelstellingen

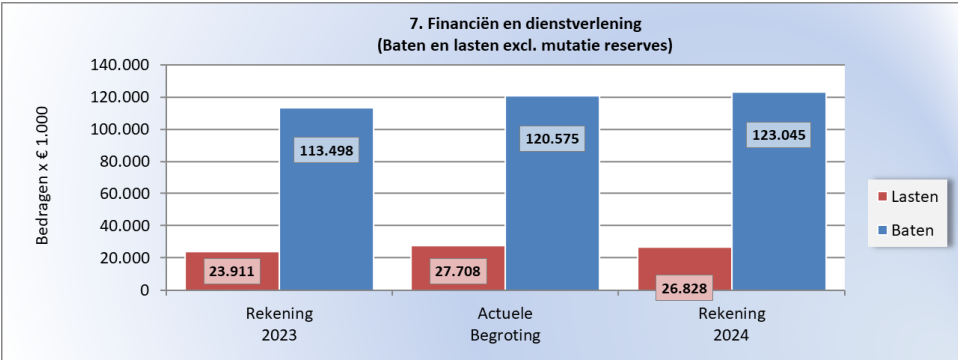
In 2024 was de start van het project Duidelijke Taal. We vroegen intern aandacht voor dit onderwerp. Dat deden we onder meer met een terugkerende quiz op ons intranet. En we maakten een start met het Versimpelteam en Taalteam. Het Testpanel -een groep inwoners die met ons mee willen denken over het verbeteren van teksten- is ook onderdeel van Duidelijke Taal.

'Paspoortenpiek soepel'

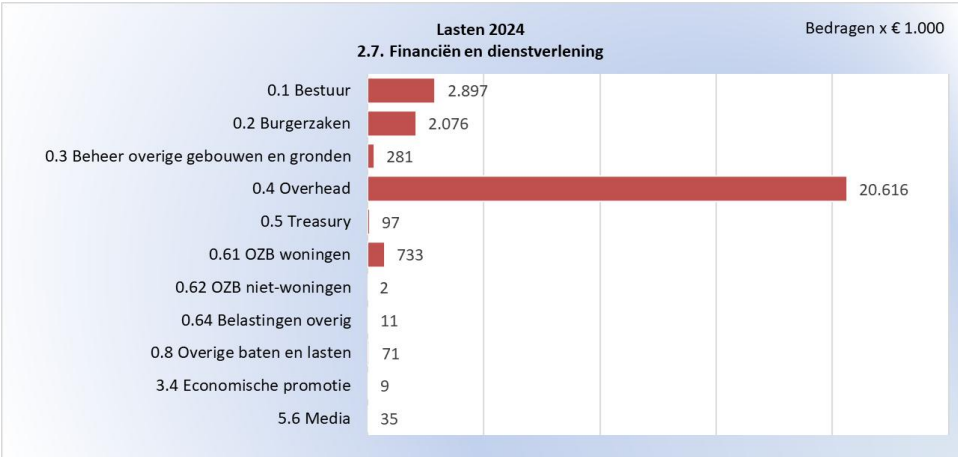
Sinds 2014 zijn paspoorten voortaan tien, in plaats van vijf jaar geldig. Dus toen wisten we al: in 2024 krijgt onze gemeente te maken met een paspoortenpiek. Er zijn vorig jaar 7818 reisdocumenten – paspoorten en identiteitsbewijzen – verwerkt dat is bijna verdubbeld ten opzichte van 2023 (toen waren het er 3541). We waren hierop voorbereid en konden qua inzet goed en soepel inspelen op het verwachte grote aantal aanvragen. Daardoor was er geen extra wachttijd voor inwoners, en is de waardering voor onze dienstverlening ongewijzigd hoog gebleven.

Marcel Scheringa

Overzicht baten en lasten programma Financiën en Dienstverlening

Waarom is het geld besteed?

3. Specifieke paragrafen

3.1 Lokale heffingen

De lokale heffingen zijn een belangrijke inkomstenbron voor onze gemeente geweest. Bij het verkrijgen van deze inkomsten is de gemeente aan regels gebonden.

De lokale heffingen zijn onder te verdelen in twee categorieën:

- de belastingen en
- de rechten.

Belastingen zijn heffingen waar geen aanwijsbare tegenprestatie van de gemeente tegenover staat.

Beleidsuitgangspunt belastingen

De belangrijkste functie van belastingen is de budgettaire functie. Dit houdt in dat de opbrengst van de heffing bedoeld is voor het financieren van collectieve goederen en diensten waarvan de politiek bepaalt dat zij algemeen toegankelijk moeten zijn. Te denken valt onder andere aan wegen, onderwijs, politie, etc... De raad heeft een grote mate van vrijheid bij het vaststellen van de belastingtarieven. Op de bestaande opbrengsten is de inflatiecorrectie toegepast.

Beleidsuitgangspunt rechten

Door het karakter van de rechten als bestemmingsheffing bestaat er een duidelijke relatie tussen de opbrengst van de rechten en de kosten van de door de gemeente geleverde prestatie. Uitgangspunt is een kostendekkend tarief. Zowel voor de afvalstoffenheffing als de rioolheffing geldt dat de tarieven maximaal 100% kostendekkend mogen zijn. De overschotten en tekorten worden verrekend met de equalisatievoorziening. De middelen zijn niet toegevoegd aan algemene middelen, maar gestort in de voorziening riolering. Hiermee wordt invulling gegeven aan het uitgangspunt (BBV artikel 44 lid 2) dat deze door derden verkregen middelen specifiek ingezet worden. De tarieven voor de rioolrechten als de afvalstoffenheffing zijn ten opzichte van 2023 met respectievelijk 2,4% en 1,7% verhoogd.

Kwijtscheldingsbeleid

Het kwijtscheldingsbeleid is vastgelegd in de Invorderingswet 1990, de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 en de Nadere regels kwijtschelding gemeentelijke en waterschapbelastingen. Kwijtschelding wordt verleend over de onroerende zaakbelastingen, rioolheffing en afvalstoffenheffing. Wat de afvalstoffenheffing in 2024 betreft was het mogelijk dat een inwoner maximaal € 191,79 kwijtschelding kon krijgen over het vaste tarief met GFT (zonder GFT € 160,90) en € 20,15 (13 x € 1,55) over het variabele deel. Voor de rioolheffing was kwijtschelding voor de gebruiker mogelijk voor een bedrag van € 90,50. Daarnaast bestond de mogelijkheid om kwijtschelding te verlenen voor eigenaren als de woning "onder water" staat. Verder zijn er nog kwijtscheldingen verleend over 2023 in verband met de afrekening van de afvalstoffenheffing voor maximaal € 20,15 (13 x € 1,55).

Er zijn ook voorlopige kwijtscheldingen van de afvalstoffenheffing verleend. De definitieve afrekening van de afvalstoffenheffing zijn pas in januari 2025 verzonden. In 2024 zijn 822 aanvragen binnengekomen, waarvan er 611 deels of volledig zijn gehonoreerd. 211 verzoeken zijn afgewezen.

bedragen x € 1.000

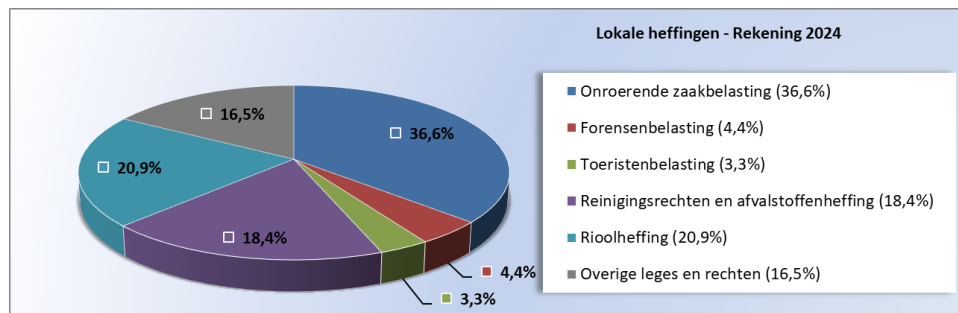
Kwijtscheldingen	Actuele Begroting	Rekening 2024	Verschil	Rekening 2023
Bedrag				
Lasten	- 195	- 161	34 V	- 178
Aantal				
Aantal binnengekomen verzoeken	750	822	72	805
Aantal (deels) gehonoreerde verzoeken	750	611	- 139	624

Het totale beeld van belastingen en heffingen ziet er als volgt uit:

bedragen x € 1.000

Lokale belastingen en heffingen	Actuele Begroting	Rekening 2024	Vershil	Rekening 2023
Belastingen				
Onroerende zaak belasting gebruikers	1.345	1.355	11 V	1.290
Onroerende zaak belasting eigenaren	7.174	7.324	149 V	6.889
Toeristenbelasting	892	767	- 124 N	891
Forensenbelasting	881	1.045	165 V	916
Totaal Belastingen	10.291	10.492	200 V	9.987
Heffingen				
Rioolheffing	4.845	4.949	104 V	4.732
Reinigingsrechten en afvalstoffenheffing	4.359	4.359	0 V	4.288
Marktgeden	28	24	- 3 N	26
Totaal Heffingen	9.232	9.332	101 V	9.046
Leges en rechten				
Secretarieleges burgerzaken	532	570	38 V	377
Begraafplaatsrechten	612	700	88 V	563
Overige leges en rechten	2.110	2.271	160 V	3.460
Totaal Leges en rechten	3.255	3.541	286 V	4.400
Kwijtscheldingen				
Kwijtscheldingen	- 195	- 161	34 V	- 178
Totaal Kwijtscheldingen	- 195	- 161	34 V	- 178
Totaal lokale belastingen en heffingen	22.583	23.203	621 V	23.254

In onderstaande cirkeldiagram wordt het aandeel van de belastingsoorten en verschillende heffingen in het totaal van de gemeentelijke belastingen in beeld gebracht.

Woonlasten 2024

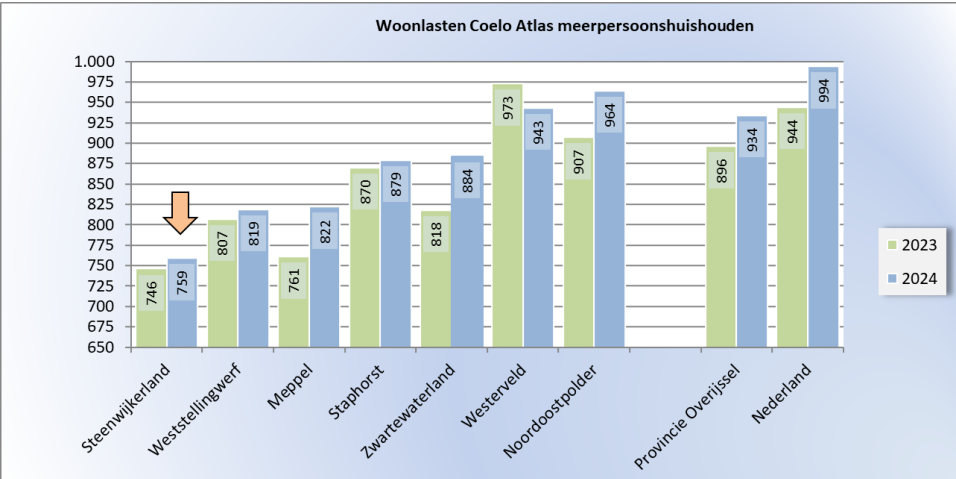
In het collegeprogramma was afgesproken dat de tarieven van de gemeentelijke belastingen alleen maar trendmatig mochten worden verhoogd met het jaarlijks inflatiepercentage. Uitzondering hierop zijn echter de rioolheffingen en de afvalstoffenheffingen. Deze zijn aangepast in verband met een aantal ontwikkelingen.

Woonlasten eigenaar en gebruiker	2024	2023	Lasten- stijging (€)	Lasten- stijging (%)
Eigenaar en gebruiker				
OZB eigenaar	€ 236,42	€ 230,88	€ 5,54	2,4%
Afvalstoffenheffing, inclusief GFT	€ 219,69	€ 216,11	€ 3,58	1,7%
Rioolrechten/rioolheffing	€ 208,22	€ 203,39	€ 4,83	2,4%
Woonlasten eigenaar en gebruiker	€ 664,33	€ 650,38	€ 13,95	2,1%
Gebruiker				
Afvalstoffenheffing, inclusief GFT	€ 219,69	€ 216,11	€ 3,58	1,7%
Rioolrechten/rioolheffing	€ 90,51	€ 88,39	€ 2,12	2,4%
Woonlasten gebruiker	€ 310,20	€ 304,50	€ 5,70	1,9%

De gemiddelde woonlasten voor eigenaren en gebruikers zijn met 2,1% gestegen, voor alleen gebruikers is de stijging 1,9%. De lokale belastingdruk is hierdoor voor de eigenaar met € 13,95 toegenomen en voor de gebruiker met € 5,70.

Jaarlijks wordt door het Centrum voor Onderzoek van Economie voor Lagere Overheden (COELO) een uitgave verzorgd met de woonlasten per gemeente. In deze monitor worden de lasten van de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing berekend. Steenwijkerland is gestegen van plek 9 naar 7. Dit houdt in dat de gemeente tot de goedkoopste gemeenten van Nederland behoort. Ter vergelijking hieronder een aantal omliggende gemeenten met de plaats in de COELO atlas voor 2023 en 2024.

Woonlasten Coelo Atlas meerpersoonshuishouden	2024	2023	Ranglijst 2024	Ranglijst 2023
Steenwijkerland	759	746	7	9
Weststellingwerf	819	807	21	39
Meppel	822	761	22	15
Staphorst	879	870	59	81
Zwartewaterland	884	818	61	46
Westerveld	943	973	116	211
Noordoostpolder	964	907	148	132
Provincie Overijssel	934	896		
Nederland	994	944		

3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In de nota van aanbidding hebben we gemeld dat het noodzakelijk is dat er een goed inzicht bestaat in de risico's die de gemeente loopt. Op basis hiervan kan een juiste analyse worden gemaakt voor de beoordeling en beheersing van de risico's. In deze paragraaf geven we aan hoe robuust de begroting is geweest. Opgemerkt wordt dat het proces van risico control nog de nodige aandacht verdient. Daarom heeft het college de volgende doelstellingen gehanteerd:

- dat het optreden van risico's geen effect mag hebben op de uitvoering van bestaand beleid en op de gemeentelijke voorzieningen;
- dat er een koppeling bestaat tussen het risicoprofiel en de omvang van de weerstandscapaciteit;
- dat de (project)risico's worden beheerst;
- dat het bewust denken in risico's een onderdeel is van de beleidsprocessen.

Risicomanagement

Dit is het identificeren en kwantificeren van risico's en ook het vaststellen van beheersmaatregelen om risico's zoveel mogelijk te voorkomen. Belangrijk is dat bewust nagedacht moet worden over mogelijke risico's bij onze beleidsprocessen. Bij het opstellen van de begroting 2024 is getracht het risicomanagement verder te verbeteren. Belangrijke aandachtspunten die hierbij een rol spelen zijn:

- processen binnen onze organisatie zodanig in te richten en op te zetten, zodat risico's worden voorkomen, c.q. worden weggenomen dan wel in een vroeg stadium worden onderkend en herkend;
- risico-inventarisatie zo goed mogelijk te voorzien van een plan van aanpak om deze risico's te beheersen. Dit houdt in dat maatregelen worden genomen om risico's weg te nemen.

Overigens kan het ook voorkomen dat voor niet-beïnvloedbare risico's, dus risico's waar de gemeente niets aan kan doen, vooraf geen maatregelen getroffen kunnen worden.

Bij de begroting is een inventarisatie gemaakt van de risico's die zich op verschillende beleidsterreinen voordoen om te komen tot een risicoprofiel voor onze gemeente. Hieronder treft u een beschrijving aan van de actuele risico's.

Wet open overheid (Woo)

De Wet open overheid (Woo) regelt welke informatie de gemeente op eigen initiatief (actief) of op verzoek (passief) naar buiten moet brengen. In de wet staat welke categorieën actief openbaar moeten worden gemaakt; de minister bepaalt per categorie vanaf wanneer deze verplichting geldt. Ook dit jaar is het de bedoeling dat de gemeente op eigen initiatief informatie openbaar maakt. Het is op dit moment nog niet duidelijk om welke informatie dit gaat.

Het aantal Woo-verzoeken is de afgelopen twee jaren verdubbeld en ook de omvang ervan is sterk toegenomen. Er zijn geen aanwijzingen dat deze ontwikkeling op korte termijn wijzigt. De forse stijging leidt tot een grote werkdruk en kan binnen de huidige formatie niet worden opgevangen. Voor de uitvoering van de Woo ontvangt de gemeente weliswaar geld van het rijk, maar deze (tijdelijke) bijdrage is vooral bedoeld – en nodig – om de kosten voor de actieve openbaarmaking en de (nieuwe) functie van Woo-contactpersoon te dekken. Als we Woo-verzoeken zorgvuldig willen (blijven) behandelen zijn extra middelen nodig. Per 1 december 2024 is voor een periode van een jaar tijdelijk iemand ingehuurd voor de administratie en coördinatie voor de Woo. Dit wordt gefinancierd uit de Rijksmiddelen. Daarnaast is er op dit moment een vacature voor juridisch (beleids)adviseur Woo vanwege het vertrek van de huidige juridisch adviseur. Mogelijk moet dit tijdelijk worden ingevuld door inhuur. Het risico wordt ingeschat als ruim.

Toenemende onkruiddruk door warmer en natter weer

Door structureel warmer en natter weer zijn extra inspanningen benodigd om de basiskwaliteit van de openbare ruimte te behouden. Er is een trend in de weersontwikkeling, waarbij het, het hele jaar door, warmer en natter is. Daardoor neemt de onkruiddruk in plantsoenen en op verhardingen toe. Dit vraagt om een grotere inspanning in het onderhoud om aan het basis onderhoudskwaliteitsniveau te blijven voldoen. Door te veel onkruid in goten en verharding verslechterd ook de waterafvoer. Plantsoenen bezwijken onder de onkruiddruk of beschadigen door te zware ingrepen in het onderhoud. Daardoor was eerder groot onderhoud (vervangen of nieuwe aanplant) nodig. De onderhoudsinspanning, het onderhoudsbeeld en de kwaliteit van de plantsoenen en onkruid op de verhardingen zijn gemonitord. Er zijn planten, bomen en struiken toegepast die beter tegen extreme weersomstandigheden kunnen. Bij het voorbereiden van het nieuwe meerjarige onderhoudscontract met de NWG is er al sprake van hogere onderhoudskosten als gevolg van een verlengd groeiseizoen door klimaatverandering. Ook in de toekomst blijft dit risico onverminderd aanwezig.

Planschade bestemmingsplannen

Het risico op planschade is beperkt gebleven.

Dividenduitkering nutsbedrijven (Enexis, Vitens en Rendo)

Doordat het Weighted Average Cost of Capital percentage laag is, staan de dividenduitkeringen van de nutsbedrijven onder druk. Zij hebben immers te maken met beperkte winstmogelijkheden. In het slechtste geval moeten zij te veel gemaakte winst terugbetalen via de tarieven. Dit is bij met name Vitens al een keer het geval geweest. Verder zijn hierdoor de mogelijkheden om te investeren beperkt, terwijl de vraag naar bijvoorbeeld drinkwater en stroom wel toeneemt. Dit heeft tot gevolg gehad dat we van Vitens weer geen dividenduitkering over 2023 hebben ontvangen. Verwacht wordt dat deze situatie in ieder geval zo zal blijven tot 2030. Van Enexis hebben we in 2024 over 2023 een bedrag van € 73.511 ontvangen. Dat bedrag was aanzienlijk lager dan vorig jaar (€ 333.623). Wel wordt opgemerkt dat dit bedrag inclusief de verkoopopbrengst was van Fudura B.V. Van de Rendo hebben we een bedrag van € 1.027.238 ontvangen. Dit was hoger dan de oorspronkelijke raming van € 799.200 en werd deels veroorzaakt door een bijzondere bate.

Rioolheffing (lopende bezwaarprocedures)

Woonconcept heeft de bezwaren tegen de aanslagen 2016 tot en met 2020 ingetrokken. Dit risico is hierdoor niet meer van toepassing.

Toename van het aantal inwoners met hulpvraag

Door de stijgende inflatie is er een reële kans op toename van het gebruik van gemeentelijke regelingen en toeslagen door inwoners en ondernemers. Deze financiële impact is vooralsnog ingeschat op € 250.000 in de categorie laag. In de tabel hieronder is dit risico verder toegelicht.

Verhoogde taakstelling huisvesting statushouders

Verhoging van de taakstelling statushouders vergroot de financiële risico's omdat een deel een beroep doet op minimaregelingen. Ervan uitgaande dat 25% van de statushouders hiervan gebruik maakt is het financiële risico uit op ongeveer € 400.000. In de tabel hieronder is dit risico verder toegelicht.

Verhoogde deelname voorschoolse educatie

Nieuw risico: Kinderen mogen deelnemen aan voorschoolse als zij een indicatie van de jeugdgezondheidszorg hebben. Wanneer het aantal kinderen dat deelneemt aan voorschoolse educatie toeneemt – bijvoorbeeld ten gevolge van een stijging in het aantal nieuwkomers in onze gemeente - dreigt de begroting voor onderwijsachterstanden overschreden te worden.

Impact: de kosten voor VVE bedragen maximaal € 8.800 per peuter per jaar. Bij een stijging van 15% van het aantal doelgroepkinderen bedraagt het risico dan maximaal € 112.000.

Beheersmaatregelen: in 2025 voeren we onderzoek uit naar de gehanteerde doelgroep wat is gedefinieerd: richten we ons op de kinderen voor wie VVE daadwerkelijk nodig en effectief is?

Opvang Oekraïense ontheemden

Inmiddels is de oorlog in Oekraïne zijn 4e jaar ingegaan. In Steenwijk vangen we 585 ontheemde op in gemeentelijke opvanglocaties. Bij een tweetal medewerkers die zijn ingehuurd via derden om voor ons de begeleiding van deze groep te doen lopen we tegen de maximale inhuurtermijn van drie jaar aan. Na drie jaar is de uitlenende partij, als wij de inhuur willen voortzetten, verplicht deze medewerkers vast in dienst te nemen. De uitlenende partij is hiertoe niet bereid. Omdat wij als gemeente graag met deze medewerkers door willen nemen wij ze in dienst (boven de sterkte) en lopen we daarmee het risico dat op het moment dat de gemeentelijke verplichting tot opvang van Oekraïense ontheemden komt te vervallen er sprake zal zijn van boventalligheid en er begeleidings- en mogelijke WW-rechten ontstaan. De kosten hiervan bedragen circa € 320.000. Wij schatten dit risico, mede als gevolg van de huidige krappe arbeidsmarkt en de brede inzetbaarheid van deze medewerkers, in als laag.

Rentestijging

De rente bevond zich tot eind 2023 rond de 3%. In de programmabegroting 2025-2028 hebben we eveneens een marktrente opgenomen (besluit uit de perspectiefnota 2023). Inmiddels is vanwege de stabilisering van de inflatie in Europa de rente aan het dalen. Toch blijven onzekere factoren een belangrijke rol spelen, die we niet kunnen beïnvloeden. In Duitsland en Frankrijk zijn de regeringen gevallen en komen er verkiezingen. Ondanks deze onzekerheid kunnen we zeker stellen dat het renterisico nihil is op dit moment. Hier speelt ook nog mee dat het Rijk de gemeentemiddelen beschikbaar stelt voor Speciale uitkeringen die pas over langere periode tot besteding komen waardoor onze liquiditeitspositie heel erg gunstig is.

Jaarlijks wordt voor de begroting op basis van de rentegegevens per 1 september een herberekening gemaakt van de rentecomponent. Eind december 2024 is de rente voor 30 jaar vast ongeveer 2,5% en schatten we het renterisico dan ook in op nihil. Dit ondanks de hoge omvang van de nog uit te geven restantkredieten.

Nieuwe meerjarenovereenkomst met de NWG

Het is niet gelukt om met de Noordwestgroep een nieuwe meerjarenovereenkomst vanaf 2025 op te stellen voor het dagelijks onderhoud van de openbare ruimte. Dit heeft onder andere te maken met het feit dat de NWG al een aantal jaren heeft aangegeven de uit te voeren werkzaamheden niet meer binnen de bestaande prijsafspraken te kunnen doen. De intentie is om voor 2025 een overbruggingsovereenkomst te sluiten en u in Q2 een apart voorstel voor te leggen waarin we terugkomen op een

Met opmerkingen [A1]: Sjoerd Hamstra en Rogier Timmer

Met opmerkingen [A2R1]: Woonconcept heeft de bezwaren tegen de aanslagen 2016 tot en met 2020 ingetrokken. Dit risico kan helemaal komen te vervallen.

meerjarenovereenkomst met de NWG vanaf 2026. De financiële consequenties zullen vervolgens integraal afgewogen moeten worden bij de Perspectiefnota (2025 – 2029).

Essentaksterfte

De essentaksterfte is voor een aantal grotere boomstructuren in de gemeente een bedreiging. Door het droge voorjaar van de afgelopen jaren heeft de veroorzakende schimmel minder bomen aangetast. Het is echter niet uit te sluiten dat het aantal aantastingen, met uiteindelijk afsterven van bomen tot gevolg, weer gaat toenemen. Grote laanstructuren in de polders en de boomstructuren langs de paden in Giethoorn bestaan uit essen. Het wegvallen van deze boomstructuren zal leiden tot ernstige kwaliteitsverlies, herplanting zal altijd nodig zijn om de landschapskarakteristiek en het dorpskarakter te behouden.

Het wegvallen van de boomstructuur langs de paden in Giethoorn leidt tot onaanvaardbare aantasting van het beschermde dorpsgezicht. Ook is het verwijderen van grote bomen op deze locatie complex door de moeilijke bereikbaarheid. Tot op heden worden alle uitgevallen bomen vervangen. Zo blijft de kwantiteit en de kwaliteit van het dorp Giethoorn en het polderlandschap (o.a. Polder Giethoorn en polder IJsselham) behouden. In 2024 is het restantkrediet voor het vervangen van afgestorven bomen uitgeput. Wanneer er in de toekomst opnieuw op grote schaal bomen ziek worden zal er een nieuw krediet beschikbaar gesteld moeten worden. De essen in de gemeente inspecteren we jaarlijks zodat er goed zicht is op de vitaliteit en eventuele nieuwe aantastingen.

Budgetoverschrijding Europese aanbesteding SMP

Er is een Europese aanbesteding gehouden voor het opstellen van een Soortmanagementplan (SMP). Zowel de uitvoeringskosten als de kosten voor monitoring en coördinatie vielen fors hoger uit dan het beschikbare budget. Er kon niet worden overgegaan tot gunning, de aanbesteding is afgebroken. Gunning had geleid tot een overschrijding van het budget en er zouden structurele lasten zonder dekking worden aangegaan. Daarmee zou voorbij worden gegaan aan het budgetrecht van de gemeenteraad. Bij een nieuwe aanbesteding wordt gezocht naar meer kostenefficiëntie in het onderzoek en monitoring. Het is echter onzeker of dit werkelijk zal leiden tot aanzienlijke kostenreductie van het onderzoek en de monitoring.

Onderhoud wegen

Eens per twee jaar wordt de kwaliteit van onze wegen geïnspecteerd. Deze inspectieresultaten zijn de basis voor de (meerjaren) onderhoudsplanning. Uit de recente meerjarenplanning blijkt dat de kosten die nodig zijn om het kwaliteitsniveau basis te handhaven zijn toegenomen door prijsstijgingen in de GWW-branche. Op basis van de leeftijd van onze wegen en de verwachte technische levensduur ontstaat het risico dat wegen aan vervanging toe zijn. In de gebieden met zettingsgevoelige grondslag is de kans op sneller verval van een weg groter. Veelal kunnen we met levensduur verlengende maatregelen vervangingen uitstellen.

Tegenvallen inkomsten NEDVANG

De inkomsten per ton zijn uiteindelijk hoger uitgevallen dan begroot. Voor de toekomst blijft er onzekerheid door de lastige onderhandelingen tussen VNG en verpakkingsindustrie. Er is nog geen langjarige overeenkomst afgesloten, waardoor het risico wordt beperkt. Ook blijft er voor de toekomst nog steeds het risico voor een hoge mate van afkeur.

Fiscale procesbeheersing

De organisatie is zich niet altijd bewust van fiscale risico's en kansen waardoor mogelijk onnodige risico's worden gelopen. Het is daarom van belang om vast te leggen hoe de organisatie met de fiscaliteit omgaat. Als college hebben we ons gecommitteerd aan het horizontaal toezicht (HT) door ondertekening van een convenant met de Belastingdienst. Dit convenant gaat uit van een transparante relatie tussen de gemeente en Belastingdienst en een goede beheersing van onze fiscale processen. Er is een Fiscaal beleidsplan opgesteld en besproken en er is een risicoanalyse opgesteld. Hierin zijn nadere afspraken en verbeterpunten opgenomen. Jaarlijks worden beheersmaatregelen, controles en gedane onderzoeken en procesverbeteringen met de Belastingdienst besproken.

BTW-compensatiefonds (BCF)

We declareren samen met alle andere gemeenten Btw terug bij het Rijk op grond van het Btw-compensatiefonds. Voor dit fonds is wel een maximum aan declaraties (het plafond) ingevoerd. Met het Rijk is de afspraak gemaakt dat wanneer het plafond aan declaraties door gemeenten niet wordt bereikt, het resterende bedrag gestort wordt in het Gemeentefonds. Uitbetaling van dit bedrag aan gemeenten vindt dan plaats via de verdeelsleutel die geldt voor de Algemene uitkering Gemeentefonds. Andersom geldt de gemaakte afspraak dan natuurlijk ook. Als gemeenten meer declareren dan het plafond, vindt een korting plaats binnen het Gemeentefonds. De afgelopen jaren is het plafond overigens nooit bereikt en heeft uitbetaling aan de gemeenten plaatsgevonden. In de begroting 2024 is een structureel te ontvangen bedrag aan Btw-compensatie opgenomen ter hoogte van € 295.000. Uiteindelijk hebben wij in een bedrag ontvangen van € 1.677.000.

Participatiewet (uitkeringen en rijksbijdrage)

De gemeente is volledig financieel verantwoordelijk voor het bijstandsgedeelte van de Participatiewet. Van het Rijk wordt hiervoor jaarlijks wel een bijdrage ontvangen, het zogenaamde BUIG-budget. Het in de begroting 2024 opgenomen te ontvangen budget betreft een voorlopige inschatting van hetgeen door het Rijk toegekend gaat worden. In oktober 2024 is het definitieve budget bekend gemaakt.

De hoogte van het budget is onder andere afhankelijk van de conjuncturele ontwikkelingen op landelijk niveau. Bij minder verstrekte bijstandsuitkeringen dan van tevoren is ingeschat wordt het budget naar beneden bijgesteld, bij meer verstrekte bijstandsuitkeringen wordt het budget naar boven bijgesteld. Daarnaast spelen de door de gemeenten uitbetaalde Loonkostensubsidies een rol bij de berekening van het BUIG-budget. In de (aangepaste) begroting 2024 is een bedrag voor BUIG opgenomen van € 14.432.000. Het werkelijk ontvangen budget bedraagt € 15.481.587.

In de begroting 2024 werd rekening gehouden dat er in dat jaar gemiddeld 660 bijstandsuitkeringen zouden worden verstrekt en gemiddeld 30 loaw/loaz uitkeringen. De begrote uitgaven bedroegen hierdoor € 10.599.240 en € 525.000. De werkelijk verstrekte bijstandsuitkeringen bedroegen gemiddeld 689 en bij de loaw/loaz gemiddeld 25. Hierdoor zijn de uitkeringskosten bij de jaarrekening 2024 uitgekomen op een bedrag van € 11.271.000, respectievelijk € 456.000. De verhoogde instroom van statushouders heeft aan deze overschrijding bijgedragen.

Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028

De hervormingsagenda bevat een omvangrijk pakket aan afspraken met als doel de jeugdzorg te verbeteren, maar financieel goedkoper te maken. Hiervoor dient er landelijk ongeveer €1 miljard bezuinigd te worden. Beperking van de reikwijdte van de jeugdwet, verschuiving van specialistische zorg naar regio's komen hierbij in beeld. Het financiële risico is berekend op € 400.000.

Inmiddels heeft de commissie van Ark een notitie gepubliceerd met hierin de financiële tekorten die bij gemeenten optreden als gevolg van de tekortkomende financiering van deze gedecentraliseerde taken. In het voorjaar van 2025 is tussen de VNG en het kabinet over de impact overleg gevoerd. Belangrijk is of er in de meicirculaire aanpassingen in de financiering zal worden opgenomen. In de tabel hieronder is dit risico verder toegelicht.

Uitgavenoverschrijding verplaatsing scouting

De verplaatsing van de scouting is in 2024 niet gerealiseerd. Realisatie van deze verplaatsing zal een financieel risico met zich meebrengen van ongeveer € 700.000 en is afhankelijk van het onderzoek naar mogelijke alternatieven.

Lopende rechterlijke procedure Vermakelijkhedenretributie (VMR)

Er lopen momenteel 29 beroepsprocedures tegen aanslagen VMR 2021 en VMR 2022. De eerste zitting in de beroepsprocedure is gehouden op 7 maart 2024. De rechter heeft de gemeente daarbij in het gelijk gesteld. Inmiddels zijn de 29 ondernemers in hoger beroep gegaan. Het juridisch vervolgttraject kan vele jaren in beslag nemen.

In de jaarrekening 2021 is een bedrag van € 347.000 opgelegd, waarvan thans nog ruim € 30.000 aan inkomsten openstaat, in 2022 werd € 416.000 opgelegd, waarvan thans nog ruim € 47.000 openstaat en over 2023 werd € 440.000 opgelegd waarvan thans nog bijna € 155.000 openstaat. In totaal staat over 2021, 2022 en 2023 nog € 232.000 open.

Nieuwe CAO gemeentepersoneel

Per 31 maart 2025 loopt de CAO af. De onderhandelingen voor een nieuwe CAO tussen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de gezamenlijke bonden zijn in 2024 gestart maar nog niet afgerond. In de programmabegroting 2025-2028 is een loonstijging van 4,4% opgenomen. Het risico bestaat dat we in 2025 worden geconfronteerd met hogere loonstijging. Gezien de publicatie van het CEP 2024¹ moet dit niet worden uitgesloten. De kans hierop wordt voorsnóg hoog ingeschat. Als bijvoorbeeld de loonstijging uitkomt op 6,0% betekent dit een structureel effect van €600.000 voor de begroting.

Ontwikkeling Algemene uitkering uit het gemeentefonds

Gemeenten ontvangen het grootste gedeelte van hun inkomsten uit de Algemene uitkering van het gemeentefonds. Door het Rijk is besloten dat het gemeentefonds vanaf 2024 geïndexeerd wordt op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp = De totale geldelijke waarde van alle producten en diensten die gedurende een bepaalde periode in Nederland geproduceerd worden. Dus alles wat de mensen bij elkaar hebben verdiend), in plaats van groei op basis van de gerealiseerde rijksuitgaven; ook wel getypeerd als "samen de trap op en samen de trap af". De volumeontwikkeling van het fonds wordt nu gebaseerd op een 8-jaars historisch gemiddelde van het bbp, waardoor de bedragen in het gemeentefonds minder gaan schommelen.

In de primitieve begroting is voor het jaar 2024 een ontvangst geraamd van € 103,8 mln. Uiteindelijk is er een bedrag van € 108,4 mln. ontvangen. In diverse informatienota's is er gerapporteerd over de te ontvangen bedragen in 2024.

Informatieveiligheid

Moderne informatie- en communicatietechnologieën (IT) hebben de samenleving ingrijpend gewijzigd. We raken steeds meer bedreven en afhankelijk van IT. Digitale veiligheid, of cybersecurity is dan ook van vitaal belang voor een stabiele samenleving. Het belang van informatiebeveiliging wordt gevoeld door toenemende dreigingen. Zo heeft de oorlog in Oekraïne de verhoudingen tussen de

¹ Verantwoordingsdocument Centraal Economisch Plan (CEP) 2024 van het Centraal Planbureau, p. 13.

verschillende staten op scherp gezet met als gevolg dat verhoogde aantallen cyberaanvallen plaatsvinden. Deze aanvallen zijn onder meer gericht tegen Nederlandse vitale infrastructuur, overheid, bedrijven, gemeenten en universiteiten. Hierdoor worden cyberaanvallen "niet meer zeldzaam maar eerder het nieuwe normaal" genoemd. Onze systemen waren in staat de cyberaanvallen te weerstaan en hebben we hier geen extra kosten voor hoeven te maken. Verhogen van de gemeentelijke digitale weerbaarheid, zoals invulling geven aan het basisbeveiligingsniveau door implementatie van de Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO), het continu aanbrengen van technische en organisatorische maatregelen en monitoren van (externe en interne) bedreigingen was en is in de toekomst noodzakelijk.

Grondexploitatie

Uitmo van elk jaar worden de grondexploitaties op basis van de jaarrekening geactualiseerd. Het risicoprofiel van alle grondexploitaties is bij de jaarrekening 2024 ongeveer € 1,3 mln. (2023: 1,1 mln.). In de programmabegroting was nog rekening gehouden met een risicoprofiel van € 1,1 mln. Stikstof is weer opgenomen als onzekere factor waardoor het afzetrisico in een aantal individuele grondexploitaties is toegenomen.

Inflatie

De inflatie is weer teruggekeerd tot de lagere niveaus die we voorheen kenden. Voor de lonen geldt dat niet. Het Centraal Planbureau (CPB) verwacht nog steeds hoge loongroei in 2025²: Het aandeel van de inflatiecompensatie in deze loonontwikkeling zal door de lagere inflatie een minder grotere rol gaan spelen in de loononderhandelingen voor 2025 en verder. Indirect zal er wel een kostenstijging optreden. In de meerjarenbegroting 2025-2028 is een prijsinflatie van 2% opgenomen. Dit percentage geldt voor alle diensten die we als gemeente afnemen. Niet uitgesloten moet worden dat indirect de loonontwikkelingen binnen sectoren tot hogere inflatie, lees lasten, voor de gemeente zal leiden. Globaal schatten we dit risico in op 2% met een omvang van afgerond € 700.000. Voor de gemeenschappelijke regelingen en sociaal domein houden we rekening met andere indexen. (zie PPN pagina 47) hier is het risico een stuk minder. Daar speelt met name de volumetoename in het sociale domein een essentiële rol.

Aansprakelijkheden

Er zijn een aantal aansprakelijkheden in behandeling, die nog niet zijn voorzien van een onderbouwing en hierdoor niet afgedaan kunnen worden.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente de beschikking had, c.q. kon beschikken om onverwachte tegenvallers op te vangen mochten deze zich voordoen. Uit onderstaande tabel blijkt dat de weerstandscapaciteit in 2024 € 347 per inwoner bedroeg en bijna gelijk aan die in 2023 (€ 348). De daling ten opzichte van de begroting 2024 is de aanpassing van de norm van de omvang van de reserve vaste buffer zoals is vermeld in de nota reserves en voorzieningen.

bedragen x € 1			
Weerstandscapaciteit	Begroting 1-1-2024	Rekening 31-12-2024	Rekening 31-12-2023
Weerstandscapaciteit vermogen			
Algemene reserve vaste buffer	€ 15.692.000	€ 10.793.779	€ 10.268.779
Storting vanuit de algemene reserve vrij besteedbaar	€ 1.155.000	€ 0	€ 0
Weerstandscapaciteit exploitatie			
Onbenutte belastingcapaciteit	€ 4.449.000	€ 5.073.000	€ 5.580.000
Totaal weerstandscapaciteit	€ 21.296.000	€ 15.866.779	€ 15.848.779
Aantal inwoners	45.370	45.717	45.478
Weerstandscapaciteit per inwoner	€ 469	€ 347	€ 348

De weerstandscapaciteit van de gemeente bestaat uit een eenmalig en een structureel element, te weten de reserve vaste buffer en de onbenutte belastingcapaciteit. Deze omvang bedraagt respectievelijk € 10,8 mln. en bijna € 5,1 mln. Deze omvang is op balansdatum van voldoende omvang om de continuïteit van de gemeente te waarborgen.

Diverse kengetallen

² Verantwoordingsdocument Centraal Economisch Plan (CEP) 2024 van het Centraal Planbureau, p. 13.

Op grond van regelgeving is de gemeente sinds 2015 verplicht om inzicht te geven in de financiële kengetallen. De cijfers van deze kengetallen geven in samenhang de raad een globaal inzicht van de verwachte financiële ontwikkelingen in de gemeente bij het jaarverslag. Er zijn geen landelijke normen voor de kengetallen omdat deze afhankelijk zijn van de lokale situatie. Wel kan de raad eigen normen stellen voor deze kengetallen. Ook kan zij bij belangrijke raadsbesluiten laten opnemen wat het effect is op de financiële kengetallen en de afgesproken normen.

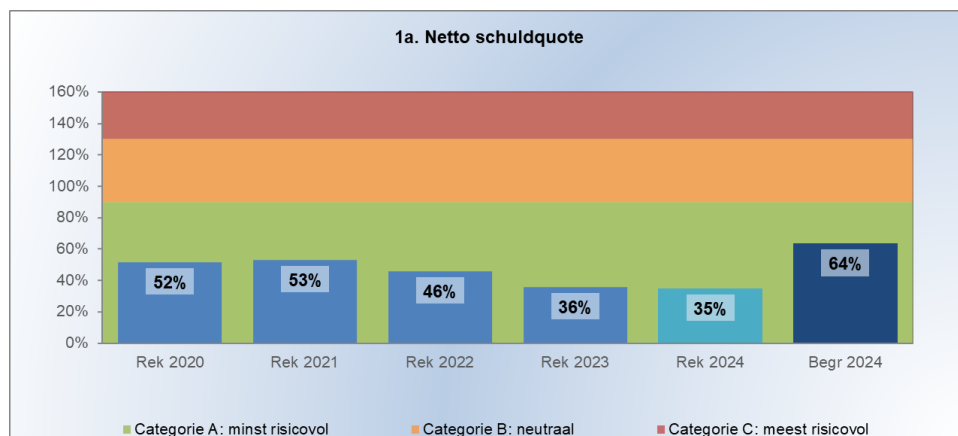
Hierbij gaat het om de volgende kengetallen:

1. Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen;
2. Solvabiliteitsratio;
3. Grondexploitatie;
4. Structurele exploitatieruimte;
5. Belastingcapaciteit en
6. Weerstandsratio.

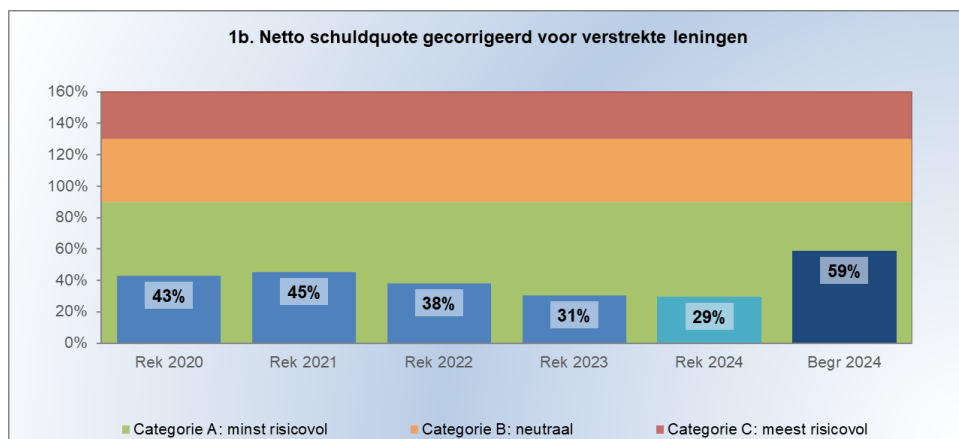
Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen.

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schulden ten opzichte van de eigen inkomsten van de gemeente. Als regel geldt dat hoe hoger de inkomsten zijn des te meer schuld een gemeente mag hebben. Normaal bevindt deze schuldquote zich in de bandbreedte tussen 0% en 100%. Een laag percentage is gunstig. Doordat er bijvoorbeeld grote investeringen of een flinke meevaller is geweest kan de netto schuldquote hoger of lager zijn.

De schuldquote geeft een vertekend beeld door uitgeleende gelden aan derden en verbonden partijen. Met name de verstrekte leningen aan de woningcorporatie Wetland Wonen Groep, nutsbedrijf N.V. Enexis Holding en N.V. Rova Holding zijn hiervan een goed voorbeeld. Daarom moet de netto schuldquote nog worden gecorrigeerd voor uitgeleende gelden. In de volgende grafiek is de ontwikkeling van beide schuldquotes weergegeven.

Zoals u ziet is de netto schuldquote in de periode 2020-2024 gedaald van 52% naar 35%. De schuldquote wordt bepaald op basis van de baten in 2024. De daling is dan ook niet zo opmerkelijk indien enerzijds de investeringen die achterblijven en anderzijds de algemene uitkering die ten opzichte van de primitieve begroting met € 3,6 mln. is gestegen. Ook zijn er compensatiebudgetten ontvangen voor energie armoede en opvang ontheemden Oekraïne.

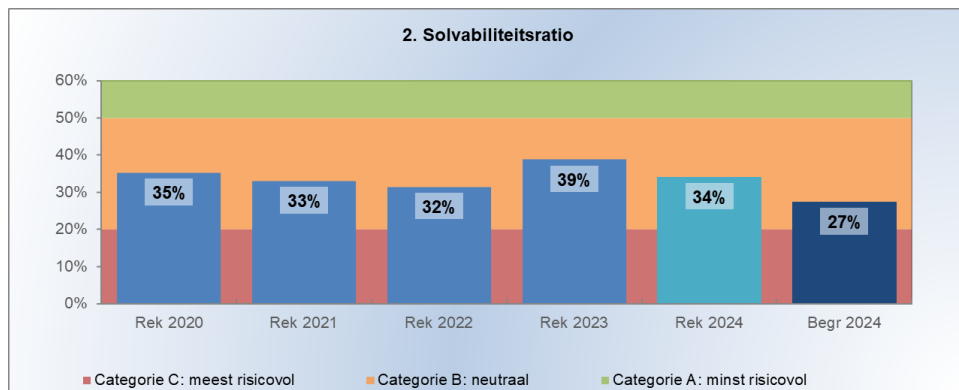

Zoals u ziet is de gecorrigeerde netto schuldquote gecorrigeerd in de periode 2020-2024 gedaald van 43% naar 29%. Het percentage bij de rekening 2024 is lager dan het genoemde percentage in de programmabegroting 2024-2027. De oorzaken zijn nagenoeg gelijk zoals vermeld bij 1a netto schuldquote.

Schommelingen in inkomsten kunnen dus het kengetal van de netto schuldquote beïnvloeden. Er ontstaat dan het zogenaamde noemer effect. Vaak betreft het kleine schommelingen, met lichte trendbreuken tot gevolg. In 2024 liggen de inkomsten € 30 mln. hoger dan in de primitieve begroting.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft aan in hoeverre het bezit van de gemeente op de balans is afbetaald. Ook geeft deze ratio inzicht of de gemeente in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Normaal bevindt de solvabiliteitsratio van een gemeente zich tussen de 30% en 80%. Bij een ratio boven de 80% heeft de gemeente per saldo geen schulden. Bij een ratio onder de 20% heeft de gemeente veel schuld. Dus hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstvisie weer. In de nota "Weerstandsvermogen en risicomanagement 2019" wordt een minimumpercentage genoemd van 20%.

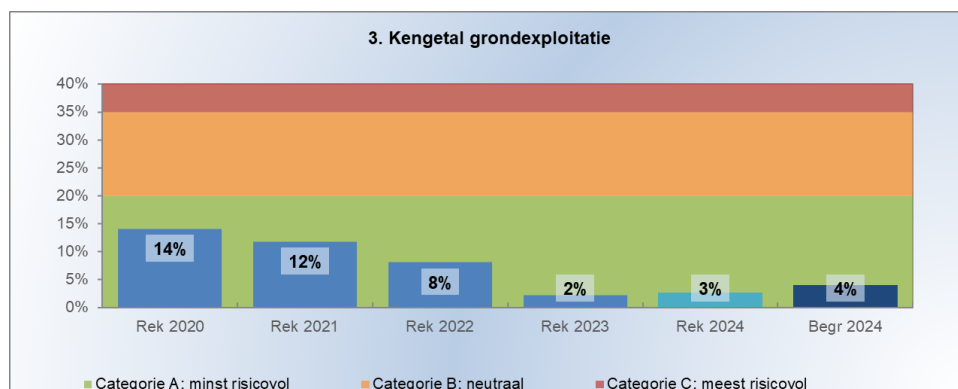

We hebben eind 2024 een solvabiliteitsratio van 34%. Zoals u ziet is de solvabiliteit hoger ten opzichte van de programmabegroting 2024-2027. Dit heeft te maken met de uitvoering van alle restantkredieten zoals opgenomen in bijlage 7 van de jaarrekening.

Grondexploitatie

Voor de gemeente betekent het aanhouden van voorraden bouwgrond een risico. Het is immers altijd de vraag of de bouwgrond met winst verkocht kan worden. Om de hoogte van dit financiële risico in beeld te brengen, is het kengetal grondexploitatie vastgesteld. Dit

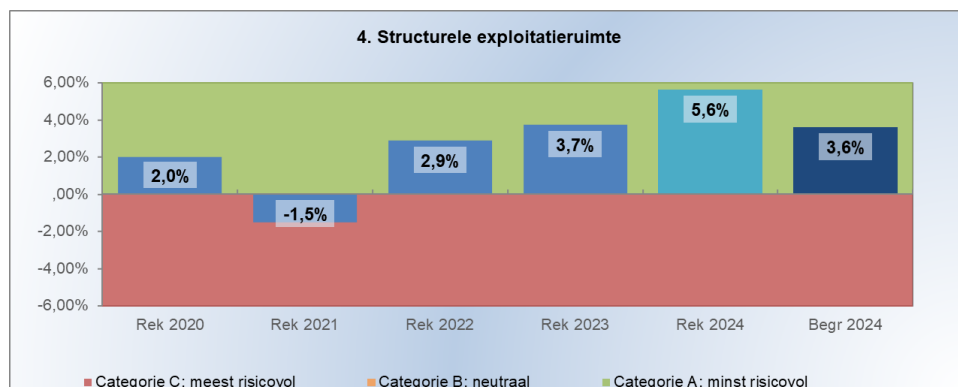
kengetal geeft de verhouding aan tussen de waarde van de voorraden bouwgrond en de jaarlijkse inkomsten. Hoe hoger dit kengetal hoe meer risico er wordt gelopen. Opgemerkt wordt dat naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, dit rentekosten en risico's met zich meebrengt. Een grondexploitatie van 10% of hoger wordt beschouwd als kwetsbaar.

Het kengetal voor de grondexploitatie bedraagt eind 2024 3%. Dit percentage wijkt af van het percentage dat meegenomen is bij de programmabegroting 2024-2027. Dit ondanks het feit dat de boekwaarde met bijna € 1,0 mln. is gestegen, mede door winstnemingen € 0,9 mln. in 2024. Omdat het percentage evenals bij de schuldquote wordt berekend door de boekwaarde uit te drukken in een percentage ten opzichte van de totale baten van de gemeente (exclusief reserves) wordt het percentage ook gunstig beïnvloed door de extra inkomsten door een hogere algemene uitkering, Rijksbijdragen Oekraïne van totaal ongeveer € 30 mln.

Structurele exploitatieruimte

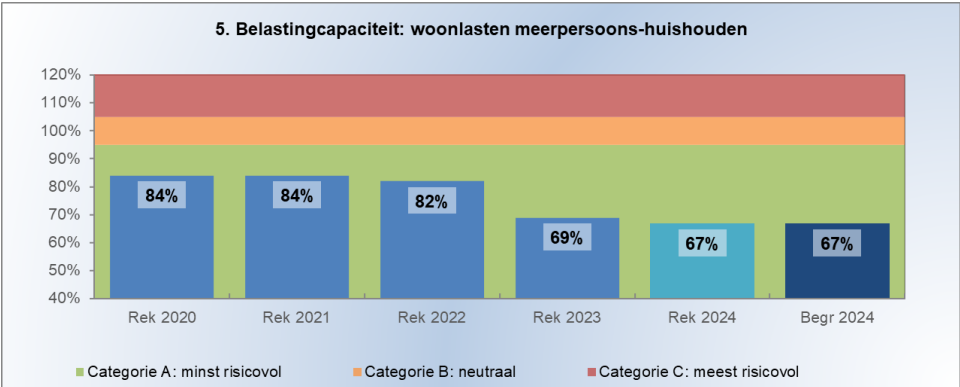
De structurele exploitatieruimte is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte er is om de eigen lasten te kunnen dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. De structurele exploitatieruimte wordt berekend door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten. Op deze manier ontstaat er een percentage voor de structurele exploitatieruimte. Als dit percentage negatief is, betekent dit dat de structurele baten onvoldoende ruimte bieden om de structurele lasten te dekken. Dus hoe hoger dit percentage is, des te beter het gaat met de gemeente.

Het kengetal voor de structurele exploitatieruimte bedraagt eind 2024 5,1% (2023: 3,7%). Dit percentage geeft een sterk vertekend beeld omdat dit de indruk zou kunnen wekken dat de gemeente er florissant voor staat. De ontwikkeling van deze structurele ruimte is sterk afhankelijk van zowel de ontwikkeling in de structurele lasten en van de inkomsten van het Rijk voor de gemeente Steenwijkerland.

Belastingcapaciteit

Het kengetal belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Door de hoogte van de woonlasten (ozb, rioolheffing en afvalstoffenheffing) in de gemeente te vergelijken met het landelijk gemiddelde kan een indicatie worden gegeven van de belastingcapaciteit. Het kengetal vergelijkt de woonlasten in jaar t met de landelijk gemiddelde woonlasten (COELO) in jaar (t-1). Als dit percentage lager dan 100% is betekent dit dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt is een beleidskeuze. Als indicatie kan worden gegeven dat hoe lager dit percentage is, des te beter het met de gemeente gaat. Voor 2024 komt dit cijfer uit op 67%.

Zoals u ziet was in deze grafiek een stabiele trend waarneembaar. Dit betekent dat de woonlasten gedurende de gehele periode zich onder het landelijk gemiddelde bewegen en de belastingcapaciteit is toegenomen en de laatste jaren redelijk stabiel blijft.

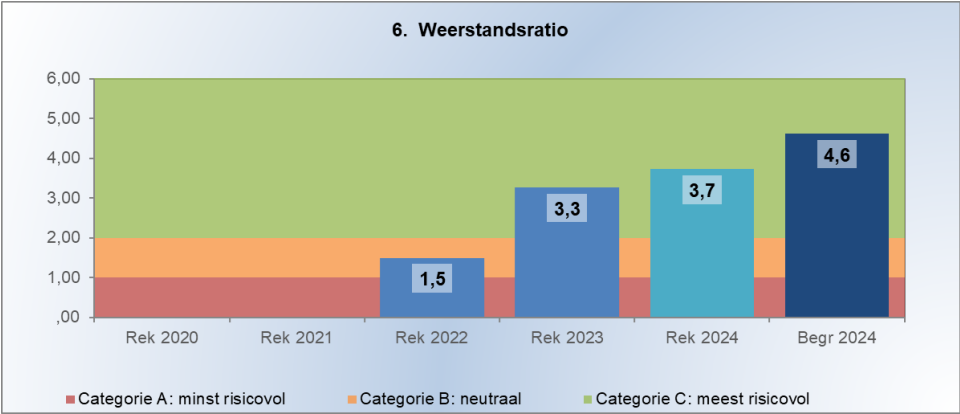
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit			Rekening 2023	Actuele Begroting	Rekening 2024
A. OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	+		231	236	236
B. Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	+		203	208	208
C. Afvalstoffenheffing voor een gezin	+		216	220	220
D. Eventuele heffingskorting voor een gezin	-		-	-	-
E. Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde			650	664	664
F. Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in laatst bekende begrotingsjaar	/		944	994	994
Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde			69%	67%	67%

Weerstandsratio

In de raadsvergadering van 21 mei 2019 is de nota weerstandsvermogen en risicomanagement vastgesteld. Hierin is een nieuwe signaleringswaarde opgenomen, te weten de weerstandsratio. Dit is de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de totale omvang van de gewogen risico's. Het minimum van deze ratio is bepaald op 1,0.

De beschikbare weerstandscapaciteit wordt gevormd door alle reserves, tenzij er (juridische) verplichtingen zijn aangegeven, de stille reserves en de onbenutte belastingcapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald op basis van risico's, die de gemeente loopt. Voor de berekening worden omvang en kans van de risico's in een risicomodel ingevoerd. Zie hiervoor hoofdstuk 4.2 van de programmabegroting 2024-2027. Deze ratio wordt bepaald door de algemene reserve vaste buffer en de onbenutte belastingcapaciteit uit te drukken in een ratio/getal in welke mate de gekwantificeerde risico's kunnen worden betaald/opgevangen. In de begroting 2024 is een gewogen ratio van 4,6 opgenomen. Het zegt iets over het vermogen van de gemeente om financiële tegenvallers op te vangen.

Bij de bepaling van het weerstandsvermogen eind 2024 hebben wij de in de begroting van 2025 opgenomen risico's nader beoordeeld. De risico's zijn eind 2024 toegenomen, maar belangrijker in dit verband is de aanpassing van de omvang van de reserve vaste buffer zoals is besloten met de vaststelling van de nota reserves en voorzieningen.

De gewogen weerstandratio bedraagt eind 2024 3,7 (2024 begroot: 4,6). Dit betekent dat de gemeente in staat is om de op dit moment bekende financiële tegenvallers op te vangen en haar taken kan blijven uitvoeren.

Resumé

Kengetallen	Rekening 2023	Actuele Begroting	Rekening 2024
Verplichte kengetallen			
1a. Netto schuldquote	36%	64%	35%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	31%	59%	29%
2. Solvabiliteitsratio	39%	27%	34%
3. Grondexploitatie	2%	4%	3%
4. Structurele exploitatieruimte	4%	4%	6%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	69%	67%	67%
Overige kengetallen			
6. Weerstandratio	3,3	4,6	3,7

Signaleringswaarden kengetallen	Categorie A minst	Categorie B neutraal	Categorie C meest
Verplichte kengetallen			
1a. Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	< 90%	90 - 130%	> 130%
2. Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
3. Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
4. Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%
Overige kengetallen			
6. Weerstandratio	> 2	1 - 2	< 1

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen zijn voorzieningen in de openbare ruimte waarvoor investeringen zijn gedaan. Het gaat hierbij om voorzieningen zoals wegen, groen, water, riolering en gebouwen. Het onderhoud aan deze voorzieningen is van groot belang voor de leefbaarheid, veiligheid, vervoer en recreatie. Het onderhoud is ook nodig om kapitaalvernietiging te voorkomen. Onderhoudsmaatregelen of investeringen doen we op basis van assetmanagement zoals beschreven in NEN-ISO 5500. Hiervoor maken we gebruik van een beheerpakket dat aan de hand van inventarisaties en inspecties in het veld up-to-date wordt gehouden. Uitgangspunt voor het gewenste kwaliteitsniveau is de Integrale Visie Openbare Ruimte (IVOR). Een nadere uitwerking hiervan is vastgelegd in verschillende beleidsdocumenten. Met betrekking tot het onderhoud van kapitaalgoederen dient het beleidsplan voor wegen en maatschappelijk vastgoed periodiek, elke vier jaar, te worden geactualiseerd. In deze paragraaf onderhoud kapitaalgoederen zal per onderdeel de situatie van 2024 worden besproken.

Wegen

Areaal

Het wegenareaal bestaat uit:

Areaal Wegen	Oppervlakte	%
• Asphalt	181 ha.	42,6%
• Cementbeton	21 ha.	4,9%
• Elementen	188 ha.	44,2%
• Onverhard	35 ha.	8,2%
Totaal	425 ha.	100,0%

Beleidskader

Het beleidskader voor onze wegen is vastgelegd in het Beleidsplan 'Overwegen' (april 2017) en het beleidsplan Verkeer (2017). We beschouwen ons uitgebreide, grotendeels historische, netwerk van wegen, paden en pleinen als een waardevol bezit en als een belangrijk middel om het dagelijkse woon-, werk- en recreatieve verkeer mogelijk te maken en veilig, efficiënt en duurzaam af te wikkelen. Het beleidsplan kent de thema's:

- Wegennet up to date,
- Onderhoud op maat,
- Inspirerend partnerschap.

Wij zien de inbreng van inwoners, ondernemers en partijen als uitgangspunt, óók voor onze wegbeheertaak. Opvolging van wettelijke (wegbeheer)taken en behoud/versterking van sociale-, milieu en kapitaalswaarde ("People, Planet, Profit") zijn daarbij essentiële randvoorwaarden. Wij richten onze wegbeheertaak daarom vraaggestuurd, risicobewust en gebiedsgericht in. Voor het wegenonderhoud heeft de raad ingestemd met het kwaliteitsniveau "basis". Hierbij wordt het risicoprofiel "laag" aangehouden.

Uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties

De financiële consequenties van het vastgestelde kwaliteitsniveau zijn berekend in het beleidsplan "Overwegen" 2017-2020". Door middel van jaarlijkse inspecties wordt de houdbaarheid van het beleid regelmatig tegen het licht gehouden. Iedere weg wordt minimaal eens per twee jaar geïnspecteerd, waarbij de wegen worden beoordeeld op verschillende schadebeelden. De inspectiegegevens worden met het geautomatiseerde wegbeheerpakket vertaald naar benodigde maatregelen.

Vertaling van de financiële consequenties in de begroting

Met het vaststellen van het beleidskader "Overwegen" in 2017 heeft de gemeenteraad ingestemd met het benodigde wegenbudget voor het kwaliteitsniveau "basis" en besloten tot het instellen van een voorziening. Bij de jaarrekening wordt ieder jaar beoordeeld of er voldoende budget is. Dit tekort/overschot wordt verwerkt in de jaarrekening.

Openbare verlichting

Areaal

Het openbare verlichtingsareaal bestaat uit:

Areaal openbare verlichting	Aantal	Eenheid
• Lichtmasten	10.977	stuks
• Armaturen	10.992	stuks

Beleidskader

Uitgangspunt voor het beleidsplan Openbaar Licht (2017) is 'donkerte'. "Even dimmen graag" is het devies. De volgende ambities zijn in dit beleidsplan benoemd: de veiligheid van inwoners staat voorop, ruimte voor donkerte en duurzaamheid. Communicatie over openbare verlichting is daarbij een belangrijk aandachtspunt. De openbare verlichting wordt onderhouden op het niveau basis. In 2026 verwachten we 80% van de openbare verlichting te hebben vervangen door energiezuinige Ledverlichting.

Uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties

In het beleidsplan Openbaar Licht is niet alleen het beleidskader vastgelegd, maar zijn ook de financiële consequenties bepaald. Uiteindelijk is gekozen voor het niveau basis. Per jaar worden de concrete plannen die gebaseerd zijn op het beleidsplan Openbaar Licht opgenomen in het Uitvoeringsplan Openbare Ruimte.

Vertaling van de financiële consequenties in de begroting

De financiële consequenties van het beleidsplan Openbaar Licht zijn één op één verwerkt in de programmabegroting.

Riolering

Areaal

De areaalgegevens van het riool zijn als volgt:

Areaal Riool	Aantal	Eenheid
• Vrijverval riolering	413	km
• Persleiding	67	km
• Drukriolering	261	km
• Gemalen	152	stuks
• Randvoorzieningen	12	stuks
• Minigemalen	1.205	stuks

Beleidskader

In 2022 is een nieuw Riool en Water Programma (RWP) Fluvius 2023-2028 opgesteld en vastgesteld door de gemeenteraad. Een belangrijk aandachtspunt voor het nieuwe Riool en Water Programma is het onderwerp klimaatadaptatie en dan specifiek de aspecten van klimaatadaptatie die verband houden met een gemeentelijke zorgplicht voor hemelwater. Klimaatadaptatie is opgepakt in zowel regionaal verband (Fluvius) als in lokaal verband. Besluitvorming over de LAS (Lokale Adaptatie Strategie) met bijbehorende lokale uitvoeringsagenda heeft plaatsgevonden begin 2023. Deze lokale uitvoeringsagenda is voor de onderdelen wateroverlast en droogte verwerkt in het RWP.

Uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties

In het Riool en Water Programma (RWP) is niet alleen het beleidskader vastgelegd, maar zijn ook de financiële consequenties bepaald. Per jaar worden de concrete plannen die gebaseerd zijn op het Riool en Water Programma opgenomen in het teamplan Openbare Ruimte.

Vertaling van de financiële consequenties in de begroting

De financiële consequenties van het watertakenplan zijn één op één verwerkt in de programmabegroting en in overeenstemming met de programmabegroting uitgevoerd.

Water en kunstwerken

Areaal

Het areaal water- en kunstwerken bestaat uit:

Areaal water	Aantal	Eenheid
• Watergangen stedelijk gebied	46	km
• Niet schouwsloten	119	km
• Schouwsloten	207	km
• Greppels	100	km
• Duikers	1.500	stuks

Areaal Kunstwerken	Aantal	Eenheid
• Kunstwerken (bruggen, steigers en voorzieningen)	335	stuks
• Havens	11	stuks
• Beschoeiingen	ca.120	km

Beleidskader

Het gewenste kwaliteitsniveau van de water- en kunstwerken in de gemeente is vastgelegd in diverse beleidsnota's en plannen. De volgende documenten liggen ten grondslag aan het nagestreefde kwaliteitsniveau:

- Beleidsplan oeverconstructies Steenwijkerland (2022-2026);
- Beleidsplan oeververbindingen Steenwijkerland (2022-2027);
- Beheerplan Havens (2022-2027);
- Riool en Water Programma (2023-2028)

In 2020 is het beleidsplan oeverconstructies 2022-2026 door de raad vastgesteld. Gekozen is voor een variant waarbij, daar waar beschoeiing echt nodig is, bij vervanging wordt gekozen voor kunststof. Dit is een duurzaam en financieel gunstig scenario. Voor de oeverconstructies is gekozen voor kwaliteitsniveau basis.

In 2022 is door de raad het beleidsplan Oeververbindingen 2022-2027 vastgesteld met de daarbij benodigde middelen. Hierbij is gekozen voor het onderhoudsscenario basis.

In 2021 heeft de raad het beheerplan havens vastgesteld. Het beheerplan havens 2022-2026 vormt het kader om het beheer en onderhoud van de havens op kwaliteitsniveau basis te krijgen en te behouden. Het bijbehorende budget zorgt ervoor dat de hierbij benodigde onderhouds- en vervangingsmaatregelen kunnen worden gerealiseerd.

Uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties

De financiële consequenties van de verschillende beleidsplannen en de bijbehorende kwaliteitsniveaus zijn becijferd.

Vertaling van de financiële consequenties in de begroting

Ten aanzien van het beheer van het stedelijk water (waterwegen en beschoeiingen) is door middel van het vaststellen van het Riool en Water Programma voorzien in een gedeeltelijke dekking van de benodigde middelen. Voor de oeverconstructies geldt dat het benodigde geld beschikbaar is gesteld. In het Beheerplan Baggeren 2023- 2038 is de baggeropgave voor een periode van 15 jaar uitgewerkt. Op basis van deze opgave zijn de bijbehorende benodigde middelen bepaald en voor het stedelijk gebied opgenomen in het Riool en Water Programma. en voor het landelijk gebied uit de algemene begroting. Ten aanzien van oeververbindingen geldt dat het budget behorende bij het onderhoudsscenario basis beschikbaar is gesteld. Ten aanzien van de havens zijn de benodigde middelen beschikbaar gesteld voor het beheer en onderhouden op basisniveau.

Openbaar groen en speelvoorzieningen

Areaal

Het areaal groen, sport- en speelvoorzieningen bestaat uit:

Areaal Groen en speelvoorzieningen	Aantal	Eenheid
• Bomen	36.165	stuks
• Gazon	75	ha
• Kruidenrijk gras	90	ha
• Bermen	260	ha
• Hagen	33.000	m2
• Plantsoen	16	ha
• Landschappelijk groen (bos en houtwallen)	95	ha
• Speelplekken	178	stuks
• Speel -en sporttoestellen	1.100	stuks

Beleidskader

Openbaar groen heeft betrekking op boombeheer, plantsoenbeheer, maaibeheer en dierenweides. Hierbij zijn de volgende nota's en plannen van belang:

- De Integrale Visie Openbare Ruimte (IVOR);
- Meerjarenprogramma Groen (MJP Groen), 2011
- Kwaliteitshandboek onderhoud openbare ruimte gemeente Steenwijkerland.

Voor de speelvoorzieningen zijn de volgende nota's van belang:

- Speelplekkenbeleid (2009);
- Meerjarenplan Spelen (2014).

In de beleidsnota Groen worden de beheerambities met betrekking tot het groen beschreven. Een basis onderhoudsniveau is daarbij het uitgangspunt. Naast het dagelijks beheer zijn er ambities op het gebied van duurzaamheid, streekeigen beplanting en een schone en veilige omgeving. Het meerjarenplan Groen geeft aan hoe aan deze ambitie invulling kan worden gegeven.

In 2014 heeft de gemeenteraad op basis van een evaluatie besloten om de lijn van het speelplekkenbeleid uit 2009 ('Plekken om (mee) te spelen') te continueren. In dit plan is vastgesteld dat de gemeente spelen en bewegen stimuleert en dat daarvoor voldoende speelruimte aangeboden wordt. Het onderhoud van de speelvoorzieningen zal op het basisniveau van 'schoon heel en veilig' worden uitgevoerd.

De uitgangspunten voor het beheer en onderhoud van de gemeentelijke sportvelden zijn vastgelegd in:

- Visie op beheer en onderhoud gemeentelijke sportvelden (raadsbesluit d.d. 20-10-2020);
- Gebruiks- en onderhoudsreglement gemeentelijke buitensportaccommodaties Steenwijkerland 2021 (collegebesluit d.d. 20-7-2021).

In oktober 2020 is de visie op het beheer en onderhoud van de sportvelden vastgesteld door de raad. Een van de speerpunten uit deze visie is het vergroten van het eigenaarschap van buitensportverenigingen als het gaat om "hun" accommodatie en velden.

Hiertoe is een aantal zaken doorgevoerd, onder meer de overdracht van een aantal taken van gemeente naar vereniging en de introductie van de Right to Challenge. Verenigingen kunnen in dit kader op eigen initiatief aangeven dat zij meer taken van de gemeente willen overnemen (aanvullend op de taken die vanuit de visie zijn overgedragen) en kunnen hiertoe een bijdrage verwachten. Deze mogelijkheid en wijziging in taken en verantwoordelijkheden zijn door vertaald in het gebruiks- en onderhoudsreglement van de buitensportaccommodaties in onze gemeente.

Uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties

In de beleidsnota Groen is niet alleen het beleidskader vastgelegd, maar zijn ook de financiële consequenties bepaald. Per jaar worden de concrete plannen die gebaseerd zijn op de beleidsnota Groen opgenomen in het teamplan Openbare Ruimte.

In het meerjarenplan Spelen is voor een periode van 10 jaren becijferd hoeveel geld er nodig is om het vastgestelde beleid te kunnen uitvoeren. De financiële consequenties die voortvloeien uit de visie beheer en onderhoud gemeentelijke sportvelden zijn vertaald in de begroting.

Vertaling van de financiële consequenties in de begroting

De financiële consequenties van de beleidsnota Groen zijn één op één verwerkt in de programmabegroting.

In 2014 is voor het onderhoud van de speelvoorzieningen besloten tot het instellen van een voorziening, met als doel kosten die in de toekomst worden verwacht te kunnen opvangen. Bij de jaarrekening wordt ieder jaar beoordeeld of er voldoende budget is. Een eventueel tekort/overschot wordt verwerkt in de jaarrekening. De financiële consequenties die voortvloeien uit de visie en beheer en onderhoud gemeentelijke sportvelden zijn één op één verwerkt in de programmabegroting.

Gebouwen

Areaal

Hieronder is een overzicht gegeven van de verschillende gebouwen die door de gemeente worden beheerd:

Areaal Gebouwen	Aantal	Eenheid
• Binnensport accommodaties	8	stuks
• Buitensport accommodaties	9	stuks
• Gemeentelijke panden	1	stuks
• Werkplaatsen	2	stuks
• Brandweer	6	stuks
• Musea	2	stuks
• Panden, leegstaand / in afwachting van ontwikkeling	15	stuks
• Wijkgebouwen	2	stuks
• Jeugdhonken	1	stuks
• Begraafplaatsen	16	stuks
• Woningen	1	stuks
• Recreatie / hvengebouwen	16	stuks
• MFC	3	stuks
• Theater	1	stuks
• Overige panden	35	stuks
• Zwembaden	2	stuks

Beleidskader

Voor de gebouwen die de gemeente in onderhoud heeft zijn onderhoudsplannen opgesteld. Hierin is het te verrichten onderhoud voor meerdere jaren vastgelegd, inclusief de onderhoudskosten waarmee rekening moet worden gehouden. Een onderliggend beleidsplan wordt in 2025 opgesteld, waardoor wordt voldaan aan de uitgangspunten van het BBV. Uitgegaan wordt van drie categorieën onderhoud. Het klachtenonderhoud betreft dagelijks voorkomende calamiteiten en storingen. Daarnaast is er het onderhoud waarvoor servicecontracten zijn afgesloten. Dit betreft voornamelijk technische installaties. Tenslotte is er het planmatig onderhoud.

Uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties

Op basis van bovengenoemde onderhoudsplannen is voor een periode van minimaal 10 jaar een Meerjarenplan Maatschappelijk Vastgoed opgesteld. Deze plannen worden ieder jaar bij de jaarrekening geactualiseerd. Bij de laatste actualisatie is becijferd dat de jaarlijkse kosten aan planmatig onderhoud gemiddeld ongeveer € 1.660.000 bedragen. Uitbreidingen en duurzame maatregelen vallen buiten dit planmatig onderhoud en zullen via investeringen moeten worden gerealiseerd.

De zwembaden zijn aan de voorziening toegevoegd. De daarvoor benodigde middelen zijn opgenomen in het meerjarenplan. Verder is er voor het verduurzamen van het vastgoed incidenteel geld beschikbaar gesteld.

Vertaling van de financiële consequenties in de begroting

Het Meerjarenplan Maatschappelijk Vastgoed is verwerkt in de begroting. Voor het Maatschappelijk Vastgoed is een voorziening ingesteld. Bij de jaarrekening wordt ieder jaar beoordeeld of er voldoende budget is. Dit tekort/overschot wordt verwerkt in de jaarrekening.

3.4 Financiering

De financieringsparagraaf bevat informatie over het financieringsgedrag van de gemeente. In het kader van de Wet FIDO (Financiering Decentrale Overheden) zijn regels vastgesteld, die van kracht zijn voor het beheersen van financiële risico's op aangetrokken en uitgezette middelen. De Wet FIDO is een raamwerk die de risico's in het financieringsbeleid van de gemeente binnen de perken moet houden en tegelijkertijd flexibiliteit en transparantie in de financieringsstructuur mogelijk maakt. De Wet FIDO is voor onze gemeente nader uitgewerkt in het "Treasurystatuut gemeente Steenwijkerland". Dit statuut is op 10 maart 2020 door de raad vastgesteld. Een gevolg hiervan is dat de kaders met betrekking tot het beheren en beheersen van de geldstromen zijn vastgesteld. Verder geeft de financieringsparagraaf informatie over algemene ontwikkelingen en concrete beleidsplannen van het risicobeheer, de gemeentefinanciering en het kasbeheer.

De gemeente Steenwijkerland streeft naar het zo zorgvuldig mogelijk (doeltreffend en doelmatig) benutten van de beschikbare financiële middelen. Daarom wordt gestreefd dat benodigde leningen tegen zo laag mogelijke kosten worden aangetrokken, waardoor de renterisico's kunnen worden beheerst. Bij het afsluiten van leningen wordt rekening gehouden met de bestaande leningenportefeuille, maar ook met de rentevisie en de renterisiconorm. Wel wordt opgemerkt dat het aantrekken van gelden, en ook de hoogte van het bedrag, afhankelijk zijn van de inkomende en uitgaande geldstromen bij de gemeente.

Risicobeheer

Bij onze leningenportefeuille loopt de gemeente een risico in verband met renteherziening en een risico in verband met herfinanciering. Dit risico is de afgelopen jaren ingeperkt door te kiezen voor leningen met een lange looptijd, zonder renteaanpassing. Nu de rente weer is gestegen is het van belang om af te wegen of leningen met tussentijdse renteaanpassingen goedkoper is of juist meer financieel risico met zich meebrengt.

We hebben in beperkte mate te maken gehad met zgn. kredietrisico's. Dit zijn risico's die zich kunnen voordoen bij het verstrekken van leningen aan onder andere publieke instellingen. Daarnaast zijn er 19 duurzaamheidsleningen verstrekt. De totale omvang van deze leningen bedroeg op 1 januari 2024 afgerond € 6,0 mln., exclusief startersleningen. Per 31 december 2024 bedroeg de restantschuld afgerond € 5,7 mln., eveneens exclusief startersleningen.

Renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is om tot een zodanig opbouw van de leningenportefeuille te komen dat het renterisico door renteaanpassing en herfinanciering in voldoende mate worden beperkt. Als de leningenportefeuille gelijkmatig is opgebouwd, zal ook het renterisico over de vaste schuld gelijkmatig in de tijd zijn gespreid. Als bovengrens wordt 20% van het begrotingstotaal per 1 januari 2024 gehanteerd. Als de jaarlijks te herfinancieren bedragen onder de norm blijven is er sprake van een beheerste en overzienbare situatie. Zoals uit onderstaande tabel blijkt bedraagt de ruimte onder de risiconorm in 2024 ongeveer € 27,6 mln.

bedragen x € 1.000

Renterisico	Rekening 2024	Rekening 2023
Renterisico vaste schulden		
Renteherziening o/g	-	-
Vervroegde aflossing	-	-
Betaalde aflossingen	3.985	4.203
Renterisico vaste schulden	3.985	4.203
Toegestane renterisiconorm		
Omvang begroting 2024 (=grondslag)	157.687	137.692
Renterisiconorm (in % van de grondslag)	20,0%	20,0%
Toegestane renterisiconorm	31.537	27.538
Toets renterisiconorm		
Ruimte onder renterisiconorm	27.552	23.336
Overschrijding renterisiconorm		

Met de toename van de restantkredieten zal er tijdig moeten worden gekeken of er een langlopende geldlening moet worden aangetrokken om een overschrijding van de renterisiconorm te voorkomen.

Kasgeldlimiet

Ieder kwartaal wordt een opgave gedaan aan het CBS via informatieverstrekking derden (lv3). Hieruit kunnen gegevens worden gehaald met betrekking tot de gemiddelde netto vlottende schuld. Dit bedrag mag de kasgeldlimiet –dit is de maximaal toegestane netto vlottende schuld- niet overschrijden. Het percentage voor de kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal, zijnde afgerond € 158 mln., waarbij rekening is gehouden met stortingen uit de reserves. Het bedrag van de kasgeldlimiet bedraagt afgerond € 13,4 mln.

bedragen x € 1.000				
Kasgeldlimiet	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Netto vlottende schuld				
Omvang vlottende schulden	9.633	814	381	428
Omvang vlottende middelen	918	1.718	1.042	1.647
Netto vlottende schuld	8.715	- 904	- 661	- 1.219
Toegestane kasgeldlimiet				
Omvang begroting 2024 (=grondslag)	157.687	157.687	157.687	157.687
Kasgeldlimiet (in % van de grondslag)	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Toegestane kasgeldlimiet	13.403	13.403	13.403	13.403
Toets kasgeldlimiet				
Ruimte onder kasgeldlimiet	4.688	14.307	14.065	14.623
Overschrijding kasgeldlimiet				

Zoals u ziet is de kasgeldlimiet per saldo in de kwartalen van 2024 niet overschreden. Als de overschrijding meer dan twee kwartalen voortduurt, kan de toezichthouder ons "verplichten" een langlopende geldlening af te sluiten.

Koersrisico

De gemeente heeft geen overtoollige middelen uitgezet.

Kasbeheer

Het kasbeheer bestaat uit het saldo- en liquiditeitenbeheer en het beheer van de geldstromen van de debiteuren en crediteuren. Dagelijks wordt erop toegezien dat de liquiditeitspositie van voldoende omvang is om te garanderen dat de verplichtingen tijdig worden nagekomen. Het betalingsverkeer wordt elektronisch uitgevoerd door de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Naast een rekening bij de BNG heeft de gemeente nog een betaalrekening bij de Rabobank voor de internetontvangsten van burgerzaken. In verband met een effectief saldobehoor en ter voorkoming van extra rentelasten worden positieve saldi regelmatig overgeboekt naar de betaalrekening van de BNG.

Toegestane instrumenten bij het aantrekken van kortlopende middelen zijn daggeld, kasgeldleningen en kredietlimiet op rekeningcourantrekening. Voordat middelen worden aangetrokken met een looptijd korter dan 1 jaar, maar langer dan een maand, moet bij minimaal twee instellingen een offerte worden gevraagd. Kasgeldleningen met een looptijd korter dan een maand worden uit praktische overwegingen meestal afgesloten bij de huisbankier (BNG). Het kasbeheer bestaat naast het liquiditeitenbeheer uit het beheer van de geldstromen van de debiteuren en crediteuren. De wettelijke betaaltermijn voor inkomende facturen bedraagt 30 dagen na dagtekening van de factuur, tenzij er redenen zijn om hiervan af te wijken. Als gemeente hanteren we een betaaltermijn van 0 dagen. Dit betekent dat zodra de factuur is gefiatteerd door de budgethouder en indien van toepassing door de prestatieverklaarder de betaling meegaat met de eerstvolgende betaalbatch. Verder wordt in principe drie keer in de week een betaalbatch aangemaakt, te weten op maandag, woensdag en vrijdag.

Het debiteurenbeheer omvat het zorg dragen voor een tijdige ontvangst van betalingen. De betaaltermijn van uitgaande nota's bedraagt standaard 14 dagen na dagtekening van de factuur, tenzij anders is aangegeven. Te denken valt hierbij aan nota's voor bijvoorbeeld kosten begraven, grafrechten. De termijn die hier wordt gehanteerd is 30 dagen.

De inning van belastingdebiteuren geschiedt zoveel mogelijk door middel van automatische incasso. Gemiddeld maakt 65% van de belastingdebiteuren gebruik hiervan. Verder komt het nog steeds voor dat er automatische incasso's worden ingetrokken wegens onvoldoende saldo op de rekeningen van de belastingdebiteuren. Verwacht wordt dan ook dat dit percentage nagenoeg niet verder zal stijgen.

Financieringspositie

Net als in het bedrijfsleven is het bij de gemeente belangrijk om te weten of zij haar kortlopende en langlopende verplichtingen na kan komen. Hierbij wordt gekeken naar de stand van de investeringen enerzijds en de aanwezige financieringsmiddelen anderzijds. Als de boekwaarde van de investeringen groter is dan de aanwezige financieringsmiddelen, is er sprake van een financieringstekort. Van een financieringsoverschot is sprake als er minder is geïnvesteerd dan de aanwezige financieringsmiddelen. De gemeente beschikt over de volgende financieringsmiddelen: algemene en bestemmingsreserves, voorzieningen en langlopende leningen.

bedragen x € 1.000

Financieringsbehoefte	Begroting 1-1-2024	Rekening 1-1-2024	Rekening 31-12-2024	Vershil
Boekwaarde				
Boekwaarde vaste activa incl. voorraden	136.038	119.856	126.741	6.885
Boekwaarde leningen u/g	12.669	9.278	10.028	751
Totaal boekwaarde	148.707	129.133	136.769	7.636
Aanwezige financieringsmiddelen				
Eigen vermogen				
Reserves	33.135	48.917	50.929	2.012
Resultaat boekjaar		8.930	6.405	- 2.525
Totaal eigen vermogen	33.135	57.847	57.334	- 513
Vreemd vermogen				
Voorzieningen	14.066	9.301	15.428	6.127
Langlopende leningen	60.461	57.267	68.282	11.014
Totaal vreemd vermogen	74.527	66.568	83.709	17.142
Totaal financieringsmiddelen	107.662	124.415	141.044	16.629
Financieringstekort (-/-) c.q. overschot (+/+)	- 41.045	- 4.719	4.275	8.993

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt is het financieringstekort eind 2024 ten opzichte van eind 2023 met € 9,0 mln. toegenomen, maar niet in die mate die was voorzien. Dit wordt met name veroorzaakt door het niet realiseren van alle investeringskredieten. De omvang van de nog te realiseren investeringen bedraagt € 41 mln.³.

³ zie bijlage 7 van de rekening

Treasury

Het renteresultaat bedraagt € 107.000 positief en kan als volgt worden gespecificeerd.

bedragen x € 1.000				
Renteschema		Actuele Begroting	Rekening 2024	Verschil
a. Externe rentelasten over de korte en lange financiering	(-)	- 1.323	- 1.322	1 V
b. Externe rentebaten	(+)	328	417	89 V
Totaal door te rekenen externe rente		- 995	- 905	90 V
c1. Rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	(+)	31	31	- 0 N
c2. Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	(+)	- 162	- 162	0 V
c3. De rentebaat van aangetrokken en weer verstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	(-)	162	162	- 0 N
Saldo door te rekenen externe rente		- 964	- 874	90 V
d1. Rente over eigen vermogen	(-)	-	-	-
d2. Rente over voorzieningen (contante waarde)	(-)	-	-	-
Totaal werkelijk aan taakvelden toe te rekenen rente		- 964	- 874	90 V
e. Aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	(+)	1.074	1.091	17 V
f. Renteresultaat op het taakveld treasury		109	216	107 V

EMU saldo

Op grond van artikel 3 van het Besluit Begroting en Verantwoording moet het EMU-saldo in de jaarstukken worden opgenomen. Genoemd artikel vereist dat ook de jaarstukken inzicht bieden dat een verantwoord oordeel kan worden gevormd over de financiële positie en over de baten en lasten.

In Europees verband is afgesproken dat het overheidstekort maximaal 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP) mag bedragen. Binnen ons land is dit tekort van 3% verdeeld tussen de verschillende overheden. Decentrale overheden mogen als afgeleide hiervan een tekort hebben van 0,5% van het BBP. Het aandeel hierin voor gemeenten is 0,37% van het BBP en bedraagt voor 2024 € 2.911 mln.

Bij een positief EMU-saldo krijgt de gemeente via reële transacties meer geld binnen dan dat ze uitgeeft. Dit schept ruimte om schulden af te lossen, te sparen en de reservepositie te verhogen. Daarmee draagt zij positief bij aan het EMU-saldo van Nederland. Als het EMU-saldo grenst aan 0 dan krijgt de gemeente via reële transacties ongeveer evenveel geld binnen als dat er wordt uitgegeven. Bij een negatief EMU-saldo geeft de gemeente via reële transacties meer geld uit dan dat er binnenkomt. Gemeente maakt schulden, trekt leningen aan en spreekt het gespaarde geld aan. Ook nemen de reserves af. Hiermee draagt zij bij aan het EMU-saldo van Nederland.

In onderstaande tabel is het EMU-saldo van onze gemeente over het jaar 2024 weergegeven. In 2024 hebben wij een negatief EMU-saldo van € 1,271 mln.

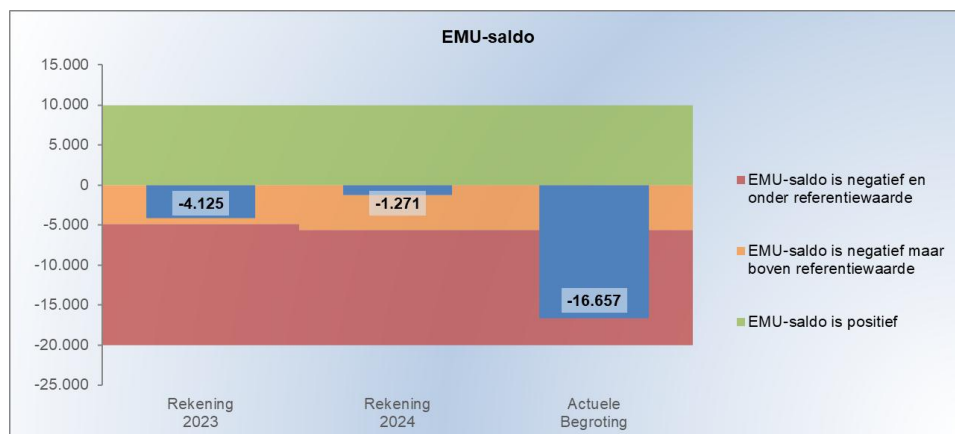
bedragen x € 1.000

Berekening EMU-saldo via exploitatie en balans (volgens EMU-enquête)			Rekening 2023	Rekening 2024	Actuele Begroting
1.	(+)	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c).	6.294	- 513	- 16.009
2.	(-)	Mutatie (im)materiële vaste activa	8.756	6.036	- 3.154
3.	(+)	Mutatie voorzieningen	- 4.058	6.127	- 458
4.	(-)	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	- 2.395	849	3.343
5.	(-)	Boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	-	-	-
Berekend EMU-saldo			- 4.125	- 1.271	- 16.657

In onderstaande tabel is het EMU-saldo afgezet tegen de referentiewaarde. Dit is de waarde die is vastgesteld voor de gemeente Steenwijkerland en gepubliceerd in de septembercirculaire 2022 van het gemeentefonds. Opgemerkt wordt dat in de septembercirculaire 2023 geen referentiewaardes voor 2024 zijn vastgesteld. De individuele EMU-referentiewaarde betreft een indicatie van het aandeel dat een gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft. We blijven ruim binnen de referentiewaarde.

bedragen x € 1.000

EMU-saldo referentiewaarde	Rekening 2023	Rekening 2024	Actuele Begroting
EMU-saldo volgens berekening	- 4.125	- 1.271	- 16.657
EMU-SALDO referentiewaarde	- 4.843	- 5.617	- 5.617
EMU-saldo blijft onder referentiewaarde	718	4.346	
EMU-saldo overschrijdt referentiewaarde			- 11.040

De rekening 2024 laat een onderschrijding zien van de referentiewaarde met € 4,346 mln. (2023 € 0,718 mln.) Verder laat de actuele begroting van 2024 zien dat we de referentiewaarde van de EMU-tekortnorm op begrotingsbasis fors overschrijden, te weten met een bedrag van € 11,04 mln. Dit wordt veroorzaakt doordat geplande investeringen niet zijn uitgevoerd

Op dit moment is geen sprake van een sanctiemaatregel omdat landelijk de tekortnorm van 0,27% van het BBP van toepassing is. Deze optie is wel in beeld en geldt voor alle gemeenten indien landelijk de tekortnorm wordt overschreden. Daarbij is niet van belang of een gemeente hierin wel of niet heeft bijgedragen.

Projectmatig werken

In 2024 is de Steenwijkerlandse manier van projectmatig werken ontstaan. Eén vaste methode, met afspraken over sturing en voortgang van en verantwoording over projecten. Hiermee is er uniformiteit. Daarnaast is uitgewerkt wat de verschillende rollen bij het projectmatig werken en hun bevoegdheden zijn. Dit alles biedt veel meer overzicht om op basis daarvan prioriteiten te kunnen stellen. Onze capaciteit is tenslotte niet onbeperkt. De uitrol vindt vanaf begin 2025 plaats.

Fraudebeheersing

Er is in toenemende mate aandacht voor het voorkomen en beperken van fraude binnen overheidsorganisaties. In het afgelopen jaar zijn de beheersmaatregelen geïnventariseerd om fraude en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Deze inventarisatie op procesniveau heeft in samenwerking met alle teams plaatsgevonden en is zowel in het DT als in het college besproken en vastgesteld.

Communicatie

In 2023 hebben we 'De koers van communicatie' vastgesteld. In aansluiting daarop hebben we ons gericht op het updaten van ons social mediabeleid. Dat heeft geleid tot het koersdocument 'Steenwijkerland in verbinding'. Die verbinding zoeken we op de online platformen waarop ook onze inwoners en ondernemers én jongeren te vinden zijn. Onze social media zijn daarnaast belangrijke voelsprietten in de samenleving. Hierdoor weten we wat er leeft en speelt en kunnen we door een goede online monitoring 'buiten nog meer naar binnen halen'.

In 2025 gaan we verder met concrete activiteiten die voortvloeien uit de 'De koers van communicatie'. We investeren in de communicatieve vaardigheden van onze organisatie. Ook gaan we een sterkere nadruk leggen op visuele communicatie in de wetenschap dat we daarmee meer mensen bereiken.

Wet open overheid

De grootste verandering door de komst van de Wet open overheid (Woo) is de actieve openbaarmaking van informatie. In de wet staat welke informatie moet worden verstrekt zonder dat erom hoeft te worden gevraagd. Hier is een begin mee gemaakt. De verwachting is dat er meer categorieën door de minister worden aangewezen om openbaar te maken. Als organisatie dienen wij hieraan te voldoen. Vooruitlopend hierop wordt in 2025 onderzocht op welke wijze Woo-verzoeken openbaar kunnen worden gemaakt op onze eigen website.

De hoeveelheid informatie die we op verzoek van een aanvrager – passieve informatieverstrekking – verstrekken neemt enorm toe. In 2024 zijn 77 verzoeken op grond van de Woo binnengekomen. Dit is een verdubbeling ten opzichte van eerdere jaren. Verwachting is dat deze stijging zich in 2025 gaat voortzetten. De interne rolverdeling voor het behandelen van Woo-verzoeken is verder geoptimaliseerd. In 2025 zal hier meer uitvoering aan worden gegeven.

Informatievoorziening

Afgelopen jaar zijn grote stappen gezet om verdere invulling te geven aan onze cloud-strategie. Dit heeft het voor ons mogelijk gemaakt om nieuwe ontwikkelingen veel sneller in gebruik te nemen en veel flexibeler te zijn. Verder zijn op gebied van archivering goede stappen gezet, wat ook blijkt uit de rapportage van de toezichthouder. Het grootste IT-project was de migratie naar de nieuwe belastingapplicatie. Dit is binnen planning en budget afgerond.

Marktontwikkelingen ICT

In de software-industrie is het onrustig. Er is sprake van overname van partijen en verschuivingen van software tussen partijen. De investeringen om ontwikkelingen bij te houden zijn groot en gebeuren door deze partijen niet altijd en vanwege onzekerheden behouden ze het personeel niet. We merken dat partijen daardoor niet (meer) altijd het afgesproken resultaat behalen of niet eens (kunnen) reageren op uitvragen in de markt. Afgelopen jaar hebben we hier bij meerdere softwareleveranciers ook last van gehad. Dit heeft vooral geleid tot vertragingen in vernieuwingen of slecht werkende software. Een oplossingsrichting waar we afgelopen jaar verder mee bezig zijn geweest is om zelf meer low-code applicaties te maken. Afgelopen jaar is bijvoorbeeld onze eigen 'Bel Mij Terug' App voor terugbelverzoeken live gegaan. Daarnaast kijken we niet meer alleen naar de gebruikelijke gemeentelijke softwareleveranciers maar overwegen we eerst de wereldwijd veel gebruikte platforms.

Samenleving

Dienstverlening

Goede dienstverlening vinden we belangrijk. We vragen onze inwoners hoe zij onze dienstverlening bij de balies, telefonie, meldingen openbare ruimte en e-diensten hebben ervaren. We krijgen hiervoor gemiddeld een 8,3. Dit is een resultaat waarop we trots zijn. Zeker in het licht van de 'paspoortenpiek' die zorgt voor extra drukte aan de balies.

Voldoende bezetting aan de balies was en is een uitdaging, zeker in tijden van krapte op de arbeidsmarkt. Door een aantal medewerkers van het KCC op te leiden voor burgerzaken hebben we daarin voor een deel zelf voorzien. KCC-medewerkers stroomden niet alleen door naar burgerzaken, maar ook naar andere onderdelen in de organisatie. Die doorstroom en uitstroom door medewerkers die met pensioen gaan, zorgt ervoor dat ook voor het KCC de bezetting een belangrijk aandachtspunt was en is.

Afgelopen jaar hebben we extra aandacht besteed aan het op tijd terugbellen van inwoners met een terugbelverzoek. Hiervoor is een eigen Bel-mij-terug-app ontwikkeld door team I&A. Door terugbelverzoeken en de afhandeling ervan te registreren, kunnen we beter monitoren en kunnen teamleiders gericht sturen. En afgelopen jaar hebben we ook extra aandacht besteed aan het versimpelen van teksten. Dat deden we door uitvoering van het project Duidelijke Taal. Dat project loopt door in 2025.

In 2024 stonden de verkiezingen voor het Europees Parlement op de agenda. Het centraal tellen bleek afgelopen jaar (weer) een prettige(r) manier van werken.

Verduurzaming bedrijfsvoering

Als belangrijke (regionale) opdrachtgever met een inkoopkracht van meer dan € 50 mln. kan de gemeente Steenwijkerland bij het opdrachtgeven en inkopen duurzame keuzes maken. De basis hiervoor is gelegd in het inkoop- en aanbestedingsbeleid 2018 en het inkoop- en aanbestedingsprotocol 2024. Met het ondertekenen van het manifest Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) in juli 2022, hebben we ons als gemeente gecommitteerd aan het opstellen van een actieplan. Dit actieplan is december 2024 vastgesteld door het college. Er zijn in de organisatie al een aantal mooie voorbeelden van het toepassen van MVOI. Hergebruik, social return on investment (SROI) en duurzaamheid zijn bij verschillende inkooptrajecten al op innovatieve wijze toegepast. Het doel bij het uitvoeren van dit Actieplan is dat maatschappelijk verantwoord inkopen steeds meer de standaard wordt in onze organisatie en het geborgd wordt in ons inkoopproces.

Voor ons eigen vastgoed is gewerkt aan een dashboard energie maatschappelijk vastgoed. Aan de hand van een uitgebreid onderzoek en analyse is een planning opgesteld van verduurzamingsmaatregelen. Ook zijn mogelijkheden voor een zonnecarport bij het gemeentehuis onderzocht, zijn fossiele voertuigen vervangen door elektrisch, en hebben we gedetailleerd inzicht in de CO2-uitstoot van onze zakelijke dienstreizen. Tijdens de klimaat- en duurzaamheidsweek konden collega's laagdrempelig kennismaken met nieuwe duurzaamheidsonderwerpen en is samen met facilitair gewerkt aan een duurzame oplossing voor het foliegebruik in het werkcafé. Tot slot zijn de herbruikbare koffiebekers uitgebreid met theeglazen.

Medewerkers tevreden

Huisvesting

Zowel een advies verduurzaming gemeentehuis als een plan van aanpak voor de huisvesting/inrichting zijn opgeleverd. Beiden zijn gepresenteerd aan de gemeenteraad in een werkvergadering. Gezien de financiële situatie heeft het college moeten besluiten alleen financiële middelen te vragen voor noodzakelijk onderhoud. De uitvoering vindt in 2025 plaats.

Eigenaarschap

Medewerkers voelen zich betrokken en verantwoordelijk. Daar zit de kracht van de organisatie. Een thema dat voor alle overheden enorm van belang is, is eigenaarschap. Om het eigenaarschap te stimuleren is in 2024 een eerste groep gestart met een programma gericht op het versterken van eigenaarschap. Vanuit een positieve benadering met de nadruk op het zoeken naar overeenkomsten in plaats van het versterken van verschillen. Daarnaast is een nieuwe opzet ontwikkeld en geïmplementeerd rondom de overlegstructuren en zijn opdrachtgever en opdrachtnemerschap versterkt.

Vitaliteit en de duurzaam inzetbare medewerker

Het vitaliteitsprogramma is geïmplementeerd. Dit programma is ontwikkeld met een lange termijnvisie. Per kwartaal zijn er verschillende activiteiten aangeboden. Het biedt medewerkers praktische handvatten om hun vitaliteit, werkvermogen en duurzame inzetbaarheid te verbeteren.

Medewerkersonderzoek

Medewerkers willen graag werken bij onze gemeente en dragen dit ook uit. Dit is een van de resultaten uit het organisatiebrede medewerker onderzoek dat in het najaar van 2024 plaatsvond. Medewerkers denken en praten positief over de organisatie als werkgever. Vergeleken met 2,5 jaar geleden is het aantal medewerkers dat de werkgever actief promoot fors toegenomen zelfs boven de benchmark. De organisatie is gegroeid ten opzichte van het onderzoek in 2022. Op bijna alle modules werd hoger gescoord. Iets om

trots op te zijn! We zijn als organisatie gegroeid in samenwerking en leiderschap. De sociale veiligheid is groot. Medewerkers geven aan zichzelf te kunnen zijn. Meer aandacht wordt gevraagd voor ontwikkelmogelijkheden en inzet en behoud van talenten. Werkdruk en herstelbehoefte scoren niet lager dan de benchmark van vergelijkbare organisaties en blijven wel aandacht vragen. Een belangrijk thema in de huidige arbeidsmarkt is behoud van medewerkers. We investeren in ontwikkelmogelijkheden om medewerkers langer inzetbaar te houden in de organisatie en aan ons te binden. Dit bevordert bevologenheid en betrokkenheid en draagt bij aan het verminderen van stress. De aandacht voor vitaliteit, gezondheid en arbeidsomstandigheden dragen ook bij aan reductie van werkdruk en herstelbehoefte. Het vitaliteitsprogramma geeft een aanzet om bewust om te gaan met je eigen vitaliteit. Eigenaarschap is hierbij belangrijk en hier zelf verantwoordelijkheid voor te nemen.

Personele gegevens

Formatie en bezetting

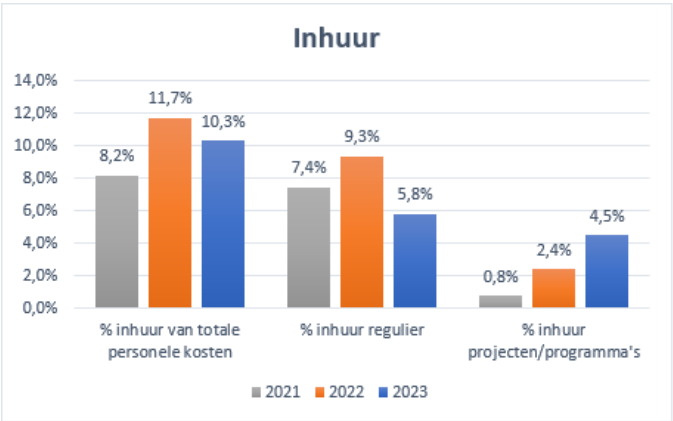
	2022	2023	2024
Aantal mdw/ fte op Peildatum	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
Aantal medewerkers	432	457	473
Bezetting (aantal mdw in fte)	378,8	403,7	418,1
Formatie (begroting in fte)	407,5	423,7	434,5
Verschil formatie bezetting (fte)	28,7	42,1	16,4

Aantal stagiaires	25	23	18
-------------------	----	----	----

Aantal medewerkers inhuur	78	62	57
Totaal aantal medewerkers inclusief inhuur	510	494	530

fte= full time medewerker

De formatie in de begroting is het afgelopen jaar gestegen met ca. 10 fte. Dit betreft onder andere meer projectleiders in het ruimtelijk domein (2 fte), tijdelijke uitbreiding van de formatie voor het programma vitaal platteland (2,8 fte) en extra formatie voor recreatie en toerisme, verkeer, duidelijke taal en controle openbare ruimte. Door deze ontwikkelingen en door de invulling van openstaande vacatures is het aantal medewerkers met 16 gestegen.

De kosten voor inhuur in lagen op 8% van de totale loonkosten. Dat percentage ligt flink lager dan de gemiddelde inhuur bij gemeenten (18,1% in 2023). Een van de oorzaken van de lage inhuur is dat het gelukt is om veel vacatures tijdig in te vullen. Daardoor is minder inhuur nodig.

In-, door-, uitstroom

aantal mdw	2022	2023	2024
instroom (aantal nieuwe mdw)	54	69	71
doorstroom (intern andere functie)	7	11	11
uitstroom (aantal mdw uit dienst)	40	44	54
% uitstroom	9%	10%	11%

aantal vacatures*	50	82	89
lopend		11	3
ingevuld		59	82
niet ingevuld		12	4

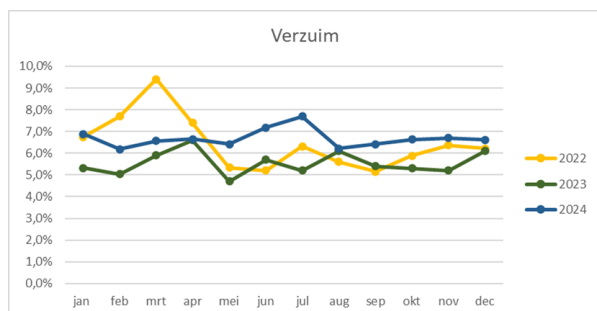
*detail gegevens beschikbaar vanaf maart 2022 i.v.m. nieuw systeem

De uitstroom was hoger dan de jaren daarvoor. De instroom is vergelijkbaar met 2023. Ook de interne doorstroom is vergelijkbaar: 11 medewerkers intern gestart in een andere functie. In 2024 is actief ingezet op het vakgebied recruitment. Dit heeft geresulteerd in het vervullen van bijna alle openstaande vacatures in dit jaar.

Verzuim

	2022	2023	2024
verzuim %	6,4%	5,5%	6,7

exclusief zwangerschaps- en bevallingsverlof

Na een daling in 2023 is het verzuim weer gestegen. Om deze trend te doorbreken is eind 2024 gestart met de inzet van verzuimtrainingen om zowel preventieve als begeleidende verzuimgesprekken te verbeteren.

Vitaliteit en de duurzaam inzetbare medewerker

Voorgaand jaar was sprake van een bemoedigende daling, na enkele jaren van een toename in verzuim. Het verzuimcijfer is daarentegen toegenomen tot 6,7%. We hebben het pre-pandemische niveau (onder de 5%) nog niet bereikt. Dit doel vergt meer tijd om te realiseren.

Het verlagen van het ziekteverzuimpercentage heeft een directe, positieve invloed op de werkdruk en de slagkracht van de organisatie. Wanneer een medewerker ziek is en niet kan werken, moeten de taken die deze persoon zou hebben uitgevoerd, vaak worden overgenomen door andere teamleden. Dit kan leiden tot een verhoogde werkdruk voor deze medewerkers, omdat zij naast hun eigen werkzaamheden ook extra taken moeten uitvoeren. Ziekteverzuim brengt kosten met zich mee voor de organisatie, niet alleen door het verlies aan productiviteit maar ook door de kosten voor vervanging, overwerk voor andere medewerkers, en mogelijk de kosten voor ziekteverzuimbegeleiding en re-integratietrajecten.

Bevindingen rechtmatigheidsverklaring van het college

Sinds het verslagjaar 2023 geeft het college een rechtmatigheidsverklaring af.

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in beginsel onrechtmatig tot stand zijn gekomen, echter op basis van de verordening financieel beleid acceptabel worden geacht.

De rechtmatigheidsverklaring kent 3 onderdelen: het begrotingscriterium, het voorwaardencriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium. Bij het laatste criterium zijn geen bevindingen.

Begrotingscriterium

De overschrijdingen die onrechtmatig zijn, bedragen in totaal € 3,644 mln. Hiervan kan € 2,962 mln. conform ons financieel beleid als acceptabel beschouwd worden. De begrotingsonrechtmatigheden betreffen:

- 1) overschrijdingen in het sociaal domein van € 2,750 mln. Dit komt volledig door gedecentraliseerde wettelijke taken, ook wel open-einde regelingen genoemd.
- 2) overschrijdingen in afgesloten projecten en restantkredieten van € 235.000. Als raad wordt u hierover bij de jaarrekening geïnformeerd.

Hiervan is 1 overschrijding, die zowel niet rechtmatig als niet acceptabel is, omdat u niet voor de behandeling van de jaarrekening hierover bent geïnformeerd. Deze afwijking heeft betrekking op openbare verlichting armaturen (€ 23.000), waarvoor in 2025 budget beschikbaar is. De overige overschrijdingen zijn wel acceptabel.

Voorwaardencriterium

Aan inkopen is € 638.548 onrechtmatig besteed. Deze zijn ten onrechte niet Europees aanbesteed. Het gaat om:

- € 572.430 onderhoudscontract;
- € 66.118 ICT-diensten.

De bestedingen voor de ICT-diensten waren over 2023 ook al als onrechtmatig gekwalificeerd. Het budget voor de nieuwe aanbesteding is in 2024 geregeld. Vanaf het 2^e kwartaal 2025 zal er een marktverkenning plaatsvinden, waarna er een inkoop- en aanbestedingstraject zal worden gestart of aangesloten zal worden bij een door de VNG uitgevoerde collectieve aanbesteding.

Wat betreft het onderhoudscontract heeft er een overschrijding van het maximale volume plaatsgevonden. Dit maximale volume dient vermeld te worden in raamovereenkomsten. Het contract loopt tot 1 juli 2025. Er is reeds gestart met een nieuwe aanbesteding. Om de rechtmatigheidsfout voor 2025 zoveel mogelijk te beperken zal er overleg met inkoop en de leverancier plaatsvinden. Het contract geeft mogelijkheden om het maximale volume te verhogen waardoor de rechtmatigheidsfout beperkt wordt.

3.6 Verbonden partijen

Op 9 februari 2016 heeft de raad de nota "Verbonden partijen" vastgesteld. Het proces van deelnemingen is echter een dynamisch gebeuren. Regelmatig moet deze nota dan ook worden herzien. Hieronder treft u de belangrijkste resultaten en wijzigingen aan welke binnen de kaders van de al vastgestelde nota passen. Bij de begroting is al aangegeven welke voornemens de gemeente had met haar aandelenbezit, namelijk het streven naar een zo hoog mogelijk rendement in de vorm van dividend.

Landelijke, regionale of plaatselijke ontwikkelingen hebben geen aanleiding gegeven bovengenoemde standpunten los te laten en over te gaan tot vervreemding. Afhankelijk van de mate van verbondenheid (bijv. geplaatst aandelenkapitaal) zijn we in staat om invloed op het beleid van de betreffende verbonden partij uit te oefenen. De genoemde verbonden partijen kennen hun eigen risicopositie. Daar waar sprake is van een aanzienlijk, niet afgedekt, risico wordt dit meegenomen bij de paragraaf weerstandsvermogen. De op 1 april 2025 ontvangen jaarstukken van verbonden partijen zijn opgenomen. Van een aantal verbonden partijen zijn nog geen jaarstukken over 2024 beschikbaar en deze ontbreken dan ook in deze paragraaf.

De bijlage is volgens het raadsvoorstel van 9 februari 2016 opgesteld en worden in de volgende categorieën gepresenteerd (zie ook paragraaf 4.2):

- vennootschappen en coöperaties;
- stichtingen en verenigingen en
- gemeenschappelijke regelingen.

De 4e categorie, de "overige verbonden partijen" is momenteel niet aanwezig.

Onder verwijzing naar bovenvermelde notitie "Verbonden partijen" geven wij onderstaand de posities per ultimo van het rekeningjaar weer. Deze zijn aangevuld met ontwikkelingen en risico's.

1. Vennootschappen en coöperaties

1.1 BNG

bedragen x € 1.000

Bank Nederlandse Gemeenten N.V.					
Vestigingsplaats:		Den Haag			
Aantal Aandelen:		129.675			
Zeggenschap:		0,24%			
Vertegenwoordiger:		wethouder Scheringa			
Jaar	Dividend	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Tier-1 ratio	Bedrijfsresultaat
2020	235	5.097.000	155.262.000	39%	221.000
2021	296	5.062.000	143.995.000	38%	236.000
2022	324	4.615.000	107.459.000	37%	300.000
2023	280	4.721.000	110.819.000	46%	254.000
2024	325	4.777.000	123.614.000	43%	294.000

Opgemerkt wordt dat de dividenduitkeringen pas worden uitgekeerd in het jaar daarop. Zo zal de dividenduitkering over 2024 in 2025 worden ontvangen.

Ontwikkelingen	De hoofdlijnen van de strategische koers blijft onverminderd van kracht. De bank is financier van het publieke domein en biedt scherpe tarieven aan. Verder investeert zij in verduurzaming en onderscheid zij zich als een bank met een maatschappelijke impact. In 2025 gaat zij haar ambitie versterken en verrijken met een duidelijke focus op kernthema's. Zo wordt de nadruk gelegd op onder meer het versnellen van de transitie naar betaalbare duurzame energie via warmtenetten en het adressen van het woningtekort. Daarnaast heeft zij als duidelijke taak om sneller, efficiënter en wendbaarder te opereren. Door processen te optimaliseren, de organisatie te versterken, meer in te zetten op digitalisering en verder te investeren in robuuste IT-infrastructuur wordt gezorgd dat de klant optimaal wordt bediend.
----------------	--

	De sterke kapitaal- en liquiditeitspositie vormt een solide basis voor de bank en geeft vertrouwen om vooruit te kijken. Met een groot marktaandeel en een groeiende kredietportefeuille bewijst zij dat de gekozen aanpak werkt. De bank blijft investeren in duurzaamheid en sociale vooruitgang, samen met klanten, partners en haar medewerkers bouwt zij aan een leefbare toekomst. De verwachting is dat de bank ook in 2025 financieel sterk blijft. De hoogte van de nettowinst is met onzekerheden omgeven. De bank kan dan ook geen voorspelling doen over de ontwikkeling van de ongerealiseerde marktwaardeveranderingen. Een betrouwbare schatting van de nettowinst voor 2025 kan de bank daarom dan ook niet maken.
Risico's	Beperkt, tot deelname aandelenkapitaal. Financiers hebben vertrouwen in de bank dat het risico van kredietverlening aan de BNG bank beperkt is, gezien het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de staat.

1.2 Enexis N.V.

bedragen x € 1.000

Enexis Holding N.V.						
Vestigingsplaats:	Den Bosch					
Aantal Aandelen:	304.012					
Zeggenschap:	0,207%					
Vertegenwoordiger:	wethouder Scheringa					
Jaar	Dividend	Rente inkomsten	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfs-resultaat
2020	152	-	4.116.000	4.635.000	47%	108.000
2021	202	14	4.241.000	5.091.000	45%	199.000
2022	392	14	5.441.000	4.907.000	53%	1.300.000
2023	73	14	5.320.000	5.140.000	51%	72.000
2024	258	14	5.538.000	5.949.000	48%	254.000

Opgemerkt wordt dat de dividenduitkeringen pas worden uitgekeerd in het jaar daarop. Zo zal de dividenduitkering over 2024 in 2025 worden ontvangen.

Ontwikkelingen	Enexis beheert het energienetwerk voor elektriciteit en aardgas in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,3 mln. klanten (huishoudens, bedrijven en overheden) voor gas en 2,9 mln. klanten voor elektriciteit. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. In het voorjaar van 2024 heeft de aandeelhoudersvergadering ingestemd met aanpassing van het strategisch plan (2022) in verband met de nieuwe wet collectieve warmtevoorziening. Enexis treft op basis daarvan voorbereidingen voor een actieve rol bij de ontwikkeling van initiatieven in haar verzorgingsgebied. In het strategisch plan is verder gekozen voor focus op kerntaken met drie hoofddoelen. 1. Wij sturen op maatschappelijk optimale energiekeuzes. Mede richting geven aan maatschappelijk optimale keuzes voor een duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem van de toekomst en een haalbare weg daarnaartoe. 2. Wij bieden iedereen altijd toegang tot energie. Voor iedereen een toegankelijke, veilige energie-infrastructuur met behoud van een hoge leveringszekerheid en tegen de laagst mogelijk kosten. 3. Klanten weten wat ze aan ons hebben. Transparante, betrouwbare en efficiënte dienstverlening aan klanten en marktpartijen. Deze missie komt voort uit maatschappelijke ontwikkelingen die een materiële impact op Enexis hebben: klimaatverandering & energietransitie; participatie en vertrouwen in instituties (burgers willen meer invloed op hun directe leefomgeving); digitale transformaties
Risico's	Het risico voor de aandeelhouders is gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V. Wettelijk is minimaal 40% eigen vermogen vereist. Enexis heeft op dit moment 50% eigen vermogen. Het risico dat de gemeente hierbij loopt is laag. Een aanvullend risico is het achterblijven van de geraamde dividendinkomsten. Het risico is echter gemitigeerd met een overeengekomen streefwaarde van € 100 mln. voor het jaarlijkse dividend.

1.3 Rendo Holding N.V. Cijfers komen week van 12 mei

bedragen x € 1.000

N.V. Rendo Holding					
Vestigingsplaats:	Meppel				
Aantal Aandelen:	198				
Zeggenschap:	19,98%				
Vertegenwoordiger:	wethouder Scheringa				
Jaar	Dividend	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfs-resultaat
2020	1.498	76.899	98.621	44%	9.555
2021	999	76.024	101.110	43%	6.589
2022	1.099	76.941	103.373	43%	nnb
2023	1.027	78.688	109.465	42%	7.300
2024	1.103	80.328	113.916	41%	8.044

Opgemerkt wordt dat de dividenduitkeringen pas worden uitgekeerd in het jaar daarop. Zo zal de dividenduitkering over 2024 in 2025 in drie termijnen worden ontvangen.

Ontwikkelingen	De strategie 2022-2026 is vertaald in een 10 puntenplan voor de Rendogroep. Deze is in 2024 geactualiseerd en waar nodig aangescherpt. Deze liggen tevens aan de basis van de jaarplannen 2025 die volgens het Objectives Goals Strategies Measures (OGSM) model zijn opgezet. De doelstellingen en acties die hierin zijn opgenomen en op een directe wijze bijdragen aan het verwezenlijken van het 10-puntenplan worden toegelicht in de begroting, kwartaalrapportages en de jaarrekening. Over 2024 verwacht Rendo een resultaat van plm. € 8 mln.
Risico's	N.V. Rendo Holding is de moedermaatschappij van verschillende vennootschappen. Re-Flex Beheer B.V. is een dochteronderneming en bestaat uit Enavi B.V., N-Tra B.V., Rendo Netwerken B.V., Re-Net B.V. en Rendo Duurzaam. Rendo Netwerken beheert en onderhoudt het gas- en elektriciteitsnetwerk. Verder houdt zij zich ook bezig met warmte en glasvezelprojecten. Gezien de aard van de activiteiten is Rendo een vrij stabiele vennootschap. Bij een eventuele overname in verband met sectorordening vervalt het dividend. De opbrengst is naar verwachting (aanzienlijk) lager dan de huidige dividendopbrengst.

1.4 Vitens N.V.

bedragen x € 1.000

Vitens N.V.						
Vestigingsplaats:	Zwolle					
Aantal Aandelen:	60.227					
Zeggenschap:	1,042%					
Vertegenwoordiger:	wethouder Scheringa					
Jaar	Dividend	Rente inkomsten	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfs- resultaat
2020	-	10	559.200	1.340.100	29%	23.900
2021	-	7	600.300	1.387.800	30%	19.400
2022	-	-	649.500	1.446.600	31%	8.200
2023	-	-	677.700	1.560.000	30%	27.200
2024	-	-	713.600	1.685.000	30%	72.900

Vanaf 2019 heeft Vitens geen dividend meer uitgekeerd.

Ontwikkelingen	Voor de komende jaren is de verwachting dat Vitens geen dividend zal uitkeren als gevolg van de lage WACC (Weighted Average Cost of Capital of vermogenskostenvoet) en het hoge investeringsniveau voor de komende jaren. De afgelopen jaren heeft Vitens samen met andere drinkwaterbedrijven en met hulp van de aandeelhouders gelobbyd bij het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en de Tweede Kamer voor een betere invulling van de WACC (zogenoeten Weighted Average Cost of Capital). Dit resulteerde erin dat de minister medio 2022 een WACC heeft vastgesteld van 2,95% voor de periode 2022-2024. Op korte termijn biedt deze maatregel enige ruimte, maar voor de lange termijn is dit percentage niet voldoende. Met de bestaande systematiek voor het vaststellen van de WACC ontstaan na 2026 problemen met het financieren van het investeringsprogramma. We zien dat door inflatie de prijzen flink stijgen, het investeringsprogramma een stijgend volume aangeeft en de doorkijk voor de komende jaren aangeeft dat de solvabiliteit en de andere ratio's verder onder druk staan. Dit en de toekomstige financieringsstrategie, waarin mogelijk een beroep op de aandeelhouders en kapitaalmarkt zal worden gedaan, maakt dat het uitkeren van dividend helaas een logisch besluit is. Verder heeft zij te maken met externe ontwikkelingen, zoals klimaatverandering, verdroging, verdergaande digitalisering, cybersecurity, verslechterde kwaliteit van de bronnen, demografische ontwikkelingen en krappe arbeidsmarkt.
Risico's	De deelneming brengt voor de gemeente een gering risico met zich mee. Vitens opereert maar zeer beperkt in een concurrerende omgeving, de marktrisico's zijn daarom beperkt. De operationele risico's zijn niet klein omdat het product moet voldoen aan hoge kwaliteitseisen.

1.5 Rova N.V.

bedragen x € 1.000

N.V. Rova Holding						
Vestigingsplaats:	Zwolle					
Aantal Aandelen:	579					
Zeggenschap:	8,24%					
Vertegenwoordiger:	wethouder Scheringa					
Jaar	Dividend	Rente inkomsten	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfs-resultaat
2020	239	81	35.111	58.067	38%	5.057
2021	238	81	36.497	62.663	37%	5.133
2022	211	81	37.637	66.772	36%	4.369
2023	195	81	39.348	63.662	38%	5.384
2024	195	81	40.712	67.028	38%	4.820

Opgemerkt wordt dat de dividenduitkeringen pas worden uitgekeerd in het jaar daarop. Zo wordt de dividenduitkering over 2024 in 2025 ontvangen.

Ontwikkelingen	Ook in de komende jaren heeft Rova te maken met stijgende uitvoeringskosten en volatiele grondstofmarkten. Het is daarom belangrijk om strak te sturen op de uitvoeringskosten. Met name personeelskosten en kosten voor materieel en activa zullen de komende jaren verder stijgen. De kostenstijging bij materieel en activa worden deels veroorzaakt voor investeringen in verduurzaming (transitie naar zero-emissie). Dit alles vraagt een actieve sturing op kosten en jaarplannen, zowel in de uitvoerende afdelingen als bij de indirecte functies (Holding). Hierover is Rova voortdurend in gesprek met de deelnemende gemeenten. Dit om te voorkomen dat we voor verrassingen komen te staan. Daarom worden tijdig beheersmaatregelen getroffen om de kosten voor de inwoners van de gemeenten beheersbaar te houden. Naast genoemde kosten hebben de gemeenten ook te maken met dalende opbrengsten van grondstoffen en met stijgingen van verwerkingskosten. In de komende jaren zal onder andere doorvoering van een CO2-heffing op het verbranden van restafval doorwerken in de gemeentelijke afvalstoffenheffing. Verder wordt er nog gekeken naar de plannen van het Rijk om via maatwerkafspraken met afvalverbranders verduurzaming en de circulaire economie te stimuleren. Op dit moment kan nog niet worden ingeschat wat dat gaat betekenen, maar wel is duidelijk dat verdere reductie van restafval door preventie en betere afvalscheiding in de nabije toekomst steeds urgenter wordt. Rova zet zich verder volop in de transitie van afvalinzamelaar naar grondstoffenleverancier. Met een duidelijke visie op toekomstig afvalbeheer investeert Rova in nieuwe vormen van afvalinzameling om meer grip te krijgen op de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen. Verder zijn er nog ontwikkelingen op de inzamelmarkt die ervoor zorgen dat meerdere gemeenten op zoek gaan naar een nieuw inzamelbedrijf en daarom overwegen om zich aan te sluiten bij publieke afvalbedrijven zoals Rova.
Risico's	Beperkt tot deelname aandelenkapitaal.

1.6 Wadinko N.V.

bedragen x € 1.000

Wadinko N.V.					
Vestigingsplaats:	Zwolle				
Aantal Aandelen:	130				
Zeggenschap:	5%				
Vertegenwoordiger:	wethouder Harmsma				
Jaar	Dividend	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfs-resultaat
2020	-	65.496	5.454	92%	- 3.375
2021	163)*	74.147	6.923	92%	8.651
2022	82	82.569	8.542	91%	12.923
2023	82	82.924	8.721	91%	1.855
2024	82	85.007	10.249	89%	3.586
)* interimuitkering					

Opgemerkt wordt dat de dividenduitkeringen pas worden uitgekeerd in het jaar daarop. Zo wordt de dividenduitkering over 2024 in 2025 ontvangen.

Ontwikkelingen	Wadinko zet het bestaand beleid voort met enige accentverschuivingen waarbij thema's duurzaamheid en digitalisering meer aandacht krijgen. Ook zullen de (post)coronaeffecten in de regionale economie een rol spelen bij haar investeringsbeleid. Verder is er een besluit genomen in de aandeelhoudersvergadering van 11 juni 2022 dat de komende 5 jaar een bedrag van € 1,5 mln. per jaar zal worden uitgekeerd aan de aandeelhouders. Het resultaat van Wadinko wordt sterk bepaald door de gevolgen van mogelijke verkopen van belangen en noodzakelijke afwaarderingen bij de participaties. Daarnaast verwacht Wadinko dat het resultaat in 2025 positief zal zijn. Verder verwacht zij dat het aantal medewerkers bij de participaties waarin Wadinko deelneemt nagenoeg gelijk zal blijven.
Risico's	Verbonden met de taken van Wadinko zijn er ondernemingsrisico's. De participatiemaatschappij zorgt dat zij invloed uitoefent op de ondernemingen waarin zij participeert via een Raad van Commissarissen of een aandeelhoudersovereenkomst. Het is echter niet te zeggen welke risico's Wadinko precies loopt met betrekking tot de aangegeven participaties. De afgelopen jaren is een positief financieel resultaat gedraaid. Dit wil echter niet zeggen dat het bedrijf financieel gezond blijft, vanwege de afhankelijkheid van de financiële posities van de participerende partijen. Vooralsnog is het eigen vermogen (liquide middelen) hoog genoeg om risico's op te vangen.

1.7 Noordwestgroep N.V.

bedragen x € 1.000

Noordwestgroep N.V.					
Vestigingsplaats:		Steenwijk			
Aantal Aandelen:		1.200			
Zeggenschap:		100%			
Vertegenwoordiger:		wethouder Jongman-Smit			
Jaar	Bijdrage	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfs- resultaat
2020	1180*)	1.045	2.479	30%	-
2021	988**)	1.045	2.386	31%	-
2022	1.050	1.045	2.858	27%	-
2023	960	1.045	3.019	26%	-
2024	1.492	1.045	3.173	25%	-
*) excl. corona € 294.500 **) € 164.000					

Ontwikkelingen	In september 2021 heeft de gemeenteraad ingestemd met het collegevoorstel dat NWG en de USD dé uitvoeringsorganisaties zijn in het sociaal domein en dat NWG een breed arbeidsontwikkelbedrijf is voor SW, doelgroepen, Beschut Werk en nieuwkomers voor een periode van 6 jaar (tot en met 2027). Afgelopen jaren is hard gewerkt om NoordWestGroep toekomstbestendig te maken. Het WSW-bedrijf is definitief voorbij. Nu richt zij zich op het zijn van sociale onderneming en leerwerkbedrijf, waarin de samenwerking met ondernemers, onderwijs en overheid centraal staat. De gerealiseerde omzet over 2024 bedraagt € 7.656.000 en is daarmee € 954.000 gestegen ten opzichte van voorgaand jaar (14%). Alle activiteiten van NWG lieten in 2024 een stijging zien in omzet. Met name de omzetten van NWG Hoveniers (€ 562.000) en NWG Kopwerk (€ 147.000) droegen bij in absolute zin. De groei op NWG Hoveniers is in zoverre opmerkelijk dat dit onderdeel een relatief stabiele sector is qua productiebezetting. Toch zien we hierin de investering in verbetering van het proces ook waarde genereren. Dit komt zowel terug in een hoger volume als ook betere tarieven. Waarbij aangetekend dat 2024 het laatste contractjaar was voor het gemeentelijk groencontract met vaste contractafspraken. Voor het gemeentelijke contract blijft de omzet in 2024 verder achter qua prijsniveau. De inflatie is gedurende de looptijd van het contract significant hoger geweest dan de prijscorrectie op het contract (2024: 2,4%), waardoor het prijsniveau achter loopt. Voor komend jaar zal dit opnieuw bepaald moeten worden, mede doordat het huidige contract afloopt. De groei is daarmee gerealiseerd op andere opdrachten (buiten gemeentewerk). Ook de andere activiteiten lieten een omzetstijging zien. Stap voor stap zullen verbeteringen worden doorgevoerd die de dienstverlening verder optimaliseren. NoordWestGroep combineert daarin maatschappelijk verantwoord ondernemen met een uitdagende zakelijke ambitie, waarbij gewerkt wordt aan een gezonde bedrijfsvoering, met een jaarlijks verbeterend resultaat door omzetgroei, kostenreductie en efficiency. Hiermee stelt zij zich in staat om ook in de toekomst nog meer van betekenis te zijn in haar opdracht om zoveel mogelijk mensen werk te bieden.
Risico's	Jaarlijkse verlaging van de rijksbijdrage betekent een financieel risico voor de gemeente als Noordwestgroep hier geen nieuwe inkomsten tegenover zet. Bijkomend risico is dat het huidige bestand niet genoeg krimpt.

1.8 Vennootschappen na verkoop Essent

In 2009 werd het productie- en leveringsdeel van Essent verkocht aan RWE. Bij de verkoop zijn een aantal tijdelijke B.V.'s opgericht om de belangen van de aandeelhouders te behartigen. De CBL Vennootschap B.V., Verkoop Vennootschap B.V. en Vordering op Enexis B.V. zijn in 2020 opgeheven.

bedragen x € 1.000

CSV Amsterdam B.V.					
Jaar	Agio uitkering	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfs-resultaat
2020	16	393	27	94%	172
2021	-	312	23	93%	- 43
2022	-	210	13	94%	- 102
2023	-	84	64	57%	- 125
2024	-	8.580	7	100%	8.096

bedragen x € 1.000

Publiek Belang Electriciteitsproductie B.V.					
Jaar	Agio uitkering	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfs-resultaat
2020	-	1.569	20	99%	- 20
2021	-	1.532	7	100%	- 37
2022	-	1.480	10	99%	- 52
2023	-	1.445	32	98%	- 36
2024	2	-	-	0%	-

Ontwikkelingen	CSV Amsterdam B.V. Onderdeel van het finale compromis in 2020 was dat CSV op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid B.V. (vennootschap onder Attero Holding B.V.) een bezwaar/gerechtelijkeprocedure zou voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de opgelegde naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting in 2014. Na eerst een bezwaarprocedure te hebben gevoerd bij de Belastingdienst, waarbij de Belastingdienst bij haar standpunt bleef dat de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting in 2014 terecht was opgelegd, heeft CSV in overleg met de Aandeelhouderscommissie begin 2024 besloten een gerechtelijke procedure tegen de Belastingdienst te starten. Op dinsdag 3 september 2024 heeft de zitting plaatsgevonden bij de Rechtbank Zeeland -West-Brabant. Op 7 oktober 2024 heeft de Rechtbank uitspraak gedaan in deze procedure, waarbij zij CSV in het gelijk heeft gesteld en de Belastingdienst heeft veroordeeld om de opgelegde naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting in 2014 (€ 6.963.648) en de in rekening gebracht belastingrente (€ 1.378.802) terug te betalen. Tevens werd de Belastingdienst verplicht een gedeelte van de proceskosten (€ 12.998) aan CSV te vergoeden. Met de afwikkeling van de gerechtelijke procedure tegen de Belastingdienst naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting in 2014 resteren er geen rechten en plichten meer die zijn voortgekomen uit de verkoop van Attero. Inmiddels is het besluit in voorbereiding om in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 17 april 2025, de vennootschap op te heffen en te liquideren. Verwachting is dat dit besluit zal worden bekrachtigd door de aandeelhouders. De resterende liquide middelen van ongeveer totaal € 8,5 mln. zal dan vervolgens naar rato van het aandelenbelang aan de aandeelhouders binnen 5 werkdagen na het besluit kunnen worden uitgekeerd. Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.
----------------	--

	Ondanks dat het General Escrow Fonds sinds juni 2016 is geliquideerd, moest de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap heeft met het Ministerie van Klimaat en Energie, ZEH Energy B.V. en Energy Resources Holding B.V. in februari 2024 overeenstemming bereikt over het terugtreden van PBE als contractpartij uit het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Daarmee resteren er geen openstaande contractuele verplichtingen meer en kan PBE als vennootschap worden ontbonden. Op 30 september 2009 zijn de aandelen van Essent verkocht aan RWE. Onderdeel van Essent was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele. Ten tijde van deze verkoop is Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV (PBE) opgericht om de resterende rechten en plichten af te wikkelen voor de verkopende aandeelhouders, voortvloeiend uit de deelneming van Essent in EPZ. In de eerste helft van 2024 zijn de laatste contractuele verplichtingen afgewikkeld. Vervolgens is in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVvA) op 25 april jl. het besluit genomen PBE te liquideren. Tevens is in deze vergadering besloten bij de vereffening van PBE, om administratieve lasten te minimaliseren, een kapitaalstorting in CSV Amsterdam BV (CSV) van € 400.000 te verrekenen. CSV heeft dezelfde aandeelhouders als PBE. CSV is opgericht om de rechten en plichten af te wikkelen voor de verkopende aandeelhouders, voortvloeiend uit de verkoop van Attero in 2013. De kapitaalstorting in CSV is benodigd om de nog resterende activiteiten uit te oefenen. Als gevolg van de liquidatie van PBE is er een vereffeningbalans opgesteld. In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 26 september jl. is er ingestemd met deze vereffeningbalans. Een terugbetaling van het gestorte aandelenkapitaal van in totaal netto € € 1.027.541 heeft inmiddels plaatsgevonden. (Op dit bedrag is de kapitaalstorting van € 400.000 CSV reeds in mindering gebracht.)
Risico's	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de gemeente is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal van deze vennootschappen.

2. Stichtingen en verenigingen

2.1. Stichting Weerribben- Wieden

bedragen x € 1.000

Stichting Weerribben-Wieden					
Jaar	Bijdrage	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits- ratio	Bedrijfs- resultaat
2020	-	14	51	21%	-
2021	-	27	210	12%	14
2022	300	457	326	58%	430
2023	303	36	164	18%	- 422
2024	nmb	nmb	nmb	nmb	nmb

De accountant maakt gebruik van de mogelijkheden om de werkzaamheden van haar klanten over het jaar te spreiden, hetgeen tot gevolg heeft dat de Stichting Weerribben-Wieden nog geen opgestelde jaarrekening over 2024 heeft.

Ontwikkelingen	In het meerjaren jaarplan 2024 is de eerste stap gezet vanuit het nieuwe Beleidsprogramma Nationale Parken 2024-2030. Dit programma kent 5 doelen, te weten: - het versterken van de natuur-, landschaps-, erfgoed- en ruimtelijke kwaliteiten van Nationaal Park Weerribben-Wieden; - robuuste natuur- en landschapsgebieden met stevige natuurkernen in Nationaal Park Weerribben-Wieden; - een sterke en unieke natuurbeleving in Nationaal Park Weerribben-Wieden, in balans met de draagkracht van de natuur en leefomgeving; - Nationaal Park Weerribben-Wieden in sterke verbinding met de samenleving en - De herkenbaarheid van Nationaal Park Weerribben-Wieden vergroten, ook als onderdeel van de gezamenlijke nationale parken.
Risico's	De Stichting Weerribben-Wieden is een stichting zonder winstoogmerk. Het financieel risico is laag en beperkt zich tot het leveren van een jaarlijkse financiële bijdrage.

3. Gemeenschappelijke regelingen

3.1. GGD IJsselland

bedragen x € 1.000

Gemeenschappelijke gezondheidsdienst (GGD) IJsselland					
Jaar	Bijdrage	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits- ratio	Bedrijfs- resultaat
2020	1.479	2.916	17.477	14%	293
2021	1.579	2.546	18.302	12%	- 368
2022	1.608	1.763	11.247	14%	- 812
2023	1.882	3.191	12.432	20%	1.146
2024	1.996	4.110	12.419	25%	975

Ontwikkelingen	In vervolg op de projectopdracht 'versterking bedrijfsvoering VR/GGD' in 2023 zijn in 2024 verbeterstappen gezet gericht op het creëren van een basisniveau voor dienstverlening voor de Veiligheidsregio en GGD op het gebied van HRM, facilitair, financiën en ICT. Bij de bepaling van dat basisniveau is kritisch gekeken welke taken onderdeel moeten zijn van de gezamenlijke bedrijfsvoering en welke taken het beste op een andere manier georganiseerd kunnen worden. De onderliggende afspraken zijn begin 2025 vastgelegd in een nieuwe samenwerkingsovereenkomst.
Risico's	Nog niet bekend.

3.2. Veiligheidsregio IJsselland

bedragen x € 1.000

Veiligheidsregio IJsselland						
Jaar	Bijdrage	Opbrengst huur kazernes	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfs- resultaat
2020	2.953	163	7.324	32.545	18%	1.864
2021	2.983	165	8.958	34.692	21%	- 2.583
2022	3.125	167	5.345	33.614	14%	- 410
2023	3.422	178	5.417	39.700	12%	- 652
2024	3.503	191	5.403	37.475	12%	nnb

Ontwikkelingen	De Veiligheidsregio bereidt zich voor op onzekere tijden, rekening houdend met verschillende scenario's. Dit gebeurt vanuit het programma 'Vandaag voorbereid op morgen' en past binnen de reeds ingezette lijn vanuit onze beleidsagenda en het risicogericht werken. Binnen de geprioriteerde thema's staat uitval van onze vitale infrastructuur en dreigingen digitale infrastructuur als rode draad centraal. Het gaat erom hoe we als samenleving weerbaarder worden tegen datgene wat op ons afkomt, zodat we hier veerkrachtig op kunnen reageren. Dat is een taak van ons allemaal. Door ons te richten op de effecten (bijvoorbeeld overbelasting van de zorg) kunnen we ons effectief voorbereiden, ongeacht de oorzaak (een cyberaanval, een oorlog in de Baltische staten of een overstroomde eerste hulp). Het algemeen bestuur heeft daarom de veiligheidsregio twee opdrachten gegeven: 1. Regisseer het risicogericht werken in het brede veiligheidsnetwerk 2. Organiseer het strategisch crisismanagement. Met het programma 'Vandaag voorbereid op morgen' wordt invulling gegeven aan deze twee opdrachten. Ons programma bestaat uit drie onderwerpen. • Risico's in beeld: De regio wil weten wat er op ons afkomt, wat de risico's zijn, wat dat voor ons kan betekenen en welke partijen betrokken zijn. Het Veiligheidsinformatieknooppunt (VIK), wat op dit moment opgericht wordt, is een belangrijke manier om de risico's in beeld te krijgen. Samenwerking met ketenpartners is hiervoor noodzakelijk. • Risicoreductie: De regio wil proactief met haar partners de juiste acties bepalen om de risico's die we in beeld hebben te verminderen. Bijvoorbeeld door de omgeving anders in te richten, meer te handhaven of een publiekscampagne te starten. • Voorbereiden incidenten: De regio wil op basis van benoemde risico's goed voorbereid zijn op een inzet van de crisisorganisatie en de samenwerking met partners. Dit gaat ook over mensen, middelen, het delen van kennis en het spreken van dezelfde taal.
Risico's	Veiligheidsregio IJsselland voert een actief financieel risicobeleid. De weerstandscapaciteit wordt geëvalueerd op basis van een financiële risico-inventarisatie.

3.3. Omgevingsdienst IJsselland

bedragen x € 1.000

Omgevingsdienst IJsselland					
Jaar	Bijdrage	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits- ratio	Bedrijfs- resultaat
2020	822	327	1.409	19%	313
2021	914	424	1.484	22%	108
2022	925	517	2.416	18%	- 171
2023	1.539	3	2.874	0%	- 313
2024	1.656	507	11.074	4%	191

Ontwikkelingen	De Omgevingsdienst zette volop in op de strategische koers voor de komende jaren en op het landelijke interbestuurlijke programma voor de versterking van het VTH-stelsel (IBP-VTH). Dit deed zij samen met haar deelnemers op bestuurlijk, hoger management en ambtelijk niveau. Daarbij waren twee mijlpalen, te weten: strategische koers en op weg naar Robuuste Omgevingsdienst IJsselland. Op 11 juli 2024 heeft het Algemeen Bestuur ingestemd met de routekaart. De routekaart is het meerjarenplan voor de toekomstige ontwikkeling van de Omgevingsdienst en programmeert de samenhangende opgaven. Verder besloot het Algemeen Bestuur op 19 december 2024 om in te stemmen met de ontwikkelroute naar een robuuste Omgevingsdienst met slimme allianties en daarmee te streven om de taakuitvoering en de organisatie in overeenstemming te brengen met het landelijke robuustheidsbeleid. Het benodigde budget van ca. € 23,3 miljoen (prijspeil 2025) voor het actualiseren van vergunningen en het herstellen van de balans in de toezichtscapaciteit zal worden verwerkt in de Kaderbrief 2026 en de ontwerpbegroting 2026. Over het benodigde structurele budget van ca. € 1 miljoen voor het voldoen aan het landelijke robuustheidsniveau voor strafrechtelijke handhaving en bodemtoezicht, voor het instellen van een structureel innovatiebudget van 1% van de begroting en het ophogen van het opleidingsbudget tot 3% van de loonsom zal aan het Rijk worden gevraagd op welke wijze zij gaat bijdragen aan de financiering van dit budget.
Risico's	Er zijn nog weinig historische gegevens bekend, doordat de Omgevingsdienst IJsselland is gestart in 2018. Per deze datum heeft de gemeente taken ingebracht en voor de daarbij behorende capaciteit wordt betaald. Aanvullende, niet standaard ingebrachte, taken voert de Omgevingsdienst wel voor ons uit. Deze worden apart bij ons in rekening gebracht. Hierbij gaat het in ieder geval om specialistische advisering t.a.v. gaswinning en geluidsmetingen bij evenementen, maar daarnaast bijvoorbeeld ook mogelijke aanvullende metingen (geluid, gevaarlijke stoffen) bij handhavingstrajecten.

3.4. Jeugdzorg IJsselland (RSJ)

bedragen x € 1.000

RSJ IJsselland (regionaal servicepunt)		(vh Bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO) Jeugdzorg IJsselland)			
Jaar	Bijdrage	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfs-resultaat
2020	115	-	2.713		-
2021	132	-	2.065		-
2022	127	-	559		-
2023	134	-	717		-
2024	145	-	512		-

Ontwikkelingen	De uitvoering van de landelijke Hervormingsagenda Jeugd heeft in 2024 ook regionaal inkleuring gekregen. Onder regie van het Ministerie van VWS is begin 2024 een startfoto gemaakt van de regio IJsselland. Op basis hiervan is de jeugdregio aangemerkt als robuuste regio. Dit is ook als zodanig vastgelegd in een landelijke AmvB. Dit betekent dat de jeugdregio voldoende toekomstbesteding is om de komende jaren uitvoering te geven aan de uitdagingen van de Hervormingsagenda jeugd. Het RSJ verzorgt regionaal de procesregie op de Hervormingsagenda. Verder is eind 2024 een regionaal actieplan uitgezet waarin met alle betrokken partijen de koers voor de komende jaren is uitgezet. Verder is in 2024 de organisatie verstevigd, doordat meer medewerkers zijn verbonden aan de organisatie. Daardoor is zij minder afhankelijk van externe inhuur. Dit vergroot de stabiliteit en continuïteit van de organisatie. Ook hebben 11 gemeenten in 2024 met het RSJ de opdracht voor de komende jaren vastgesteld. RSJ blijft uitvoering geven aan inkoop en contractmanagement, de regiovisie en regioagenda en voert daarnaast procesregie op het opstellen van een nieuwe regiovisie en de regionale aanpak voor de Hervormingsagenda Jeugd. Ook is in 2024 het fundament gelegd voor de verdere professionalisering van het contractmanagement. Samen met gemeenten wordt de keuze gemaakt hoe het contractmanagement met de jeugdhulpaanbieders vorm wordt gegeven en hoe wordt omgegaan met mogelijke risico's.
Risico's	De RSJ IJsselland geeft aan dat in de dynamiek van het jeugdstelsel het een uitdaging is om een stabiele bedrijfsvoering te organiseren. Daarom heeft zij geen risicomanagement maar er wordt wel jaarlijks een inschatting gemaakt van de risico's en de mitigerende maatregelen. Gezien de risico's, de mitigerende maatregelen en de huidige bijdrageregeling is het niet nodig om een eigen weerstandsvermogen op te bouwen binnen het RSJ. In de begroting wordt rekening gehouden met de nodige budgetflexibiliteit. Een ander risico betreft de financiële uitkomsten van het nieuwe inkoopmodel. Deze zullen vooraf worden onderzocht en daarna gemonitord.

3.7 **Uitvoering grondbeleid 2024**

Binnen de gemeentelijke grondexploitaties zijn minder particuliere woningbouw kavels verkocht (6) dan de prognose (10). De hogere prognose heeft te maken met de start van de verkoop van de kavels in complex Noordermaten fase A. Echter zijn er nog veel kavels in optie, niet gepasseerd bij de notaris in 2024. Voor bedrijventerreinen geldt dat er meer is verkocht (8.609 m2) dan verwacht (7.000 m2).

Grondverkoppen	Prognose 2024	Realisatie 2024
Woningbouw (particulier)	10	6
Woningbouw (sociale huurwoningen)	-	-
Bedrijventerreinen	7.000	8.609

De prognose van de verwachte grondverkoppen in de grondexploitaties is voor de lange termijn gebaseerd op de historische uitgifte en voor de korte termijn op opties. De verwachtingen voor 2025 en verder voor wat betreft de uitgifte van woningbouw kavels is dat er rond 2026/2027 een piek in verkoop zal ontstaan door de uitgifte van woningbouw kavels in het project Kornputkwartier en Wanneperveen. Voor bedrijventerrein is er op dit moment bijna geen aanbod meer en de verwachting is pas weer stijging in verkoop/beschikbare kavels rond 2026-2027.

Naar aanleiding van achterblijvende grondverkoppen bedrijventerrein is een deel van het bedrijventerrein Boterberg Zuid verhuurd als zonnepark tot 1 januari 2034. Voor deze grondexploitatie is een langere looptijd vastgesteld dan de geldende richttermijn vanuit het BBV van maximaal 10 jaar. Bij de herziening van de grondexploitaties per 1 januari 2025 is dit deel van de grondexploitatie ingerekend in de jaren 2034 tot en met 2038

Nota Grondbeleid 2024-2028

Op 18 december 2024 is door de raad de Nota Grondbeleid 2024-2028 vastgesteld. Voor de visie op het grondbeleid en de wijze waarop het grondbeleid wordt gevoerd wordt verwezen naar de Nota Grondbeleid 2024-2028.

Grondbeleid is in zijn algemeenheid een middel om ruimtelijke doelstellingen te realiseren, bijvoorbeeld op het gebied van volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur, duurzaamheid of maatschappelijke voorzieningen. Het grondbeleid is daarmee een vorm van ‘facetbeleid’ dat volgend/dienend is aan het ‘sectorale beleid’.

Het beleidsmatige uitgangspunt van de gemeente Steenwijkerland is situationeel grondbeleid. Afhankelijk van de situatie moet er gekozen worden voor actief dan wel faciliterend grondbeleid. De gemeente past situationeel grondbeleid toe, zodat de gemeente de vrijheid heeft om per situatie het grondbeleid toe te passen dat het meest geschikt is voor de beoogde situatie.

Belangrijke gebeurtenissen 2024

In 2024 heeft zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan die gevolgen hebben voor de financiële positie van het gemeentelijke grondbedrijf.

De grondprijzenbrief 2025 is in december 2024 vastgesteld door het college en ter kennisname verstuurd naar de raad. De grondprijzen opgenomen in de grondprijzenbrief 2024 zijn verwerkt bij de herziening van de grondexploitaties per 1-1-2025. De grondprijzen van de reeds lopende/bestaande grondexploitaties voor woningbouw en bedrijventerreinen zijn in 2024 verhoogd met 1,5% ten opzichte van 2023. Dit is gelijk aan de jaarlijkse opbrengstenstijging waarmee rekening hebben gehouden in de meerjarenbegroting 2024-2028. De verhoging van de grondprijzen heeft hiermee dus geen effect op de grondexploitatieresultaten.

Om beter inzicht te krijgen in actuele grondprijzen en de verschillen tussen de kernen binnen onze gemeente voor toekomstige/nieuwe grondexploitaties en faciliterende woningbouwprojecten, is een marktanalyse uitgevoerd door de STEC Groep naar de Grondwaardes Wonen Gemeente Steenwijkerland. De vertaling hiervan is nu terug te vinden in de nieuwe Grondprijzenbrief 2025. Waarbij wij nu werken met kernen en bandbreedtes om beter te kunnen inspelen op de marktbehoeftes en locatie-specifieke kenmerken voor alle nieuwe projecten. Ook is er een nieuwe marktanalyse uitgevoerd voor de vaste kavelprijzen sociale huur. De nieuwe vaste kavelprijzen voor sociale huur zijn ook verwerkt in de nieuwe Grondprijzenbrief 2025. De woningbouwcoöperaties zijn hierover geïnformeerd en in de nieuwe prestatieafspraken worden de nieuwe prijzen meegenomen.

De parameter rente en opbrengstenstijging zijn vastgesteld op 1% respectievelijk 1,5%. In verband met de forse kostenstijgingen is de kostenindexatie ingerekend volgens onderstaande tabel:

Kostenindexering	1-1-2025	2025	2026	2027	2028 e.v.
Gewogen gemiddelde (afgerond)	3,5%	3,0%	2,0%	2,0%	2,0%

Programma Woningbouw

Er zijn in totaal 6 woningbouwkavels verkocht (particulier + projectmatig), terwijl de prognose uitging van de verkoop van 10 woningbouwkavels (particulier + projectmatig). Hiermee is minder verkocht dan verwacht. Een positieve ontwikkeling is dat er in december 2024 voor het project woningbouw Wanneperveen een raadsbesluit ligt om de exploitatieberekening om te zetten naar een Grondexploitatie. Hiermee is de start gegeven voor de bouw van in totaal 37 woningen door de gemeente zelf. De grondexploitatie Blokzijl/ Noordermaten waar in totaal 80 woningen worden gerealiseerd is voor fase A de verkoop gestart van in totaal 34 woningen. Daarnaast is er een positieve ontwikkeling voor het Kornputkwartier waar door verkaveling in totaal 116 woningen gebouwd gaan worden en de locatie stormbaan, onderdeel van het Kornputkwartier gaat in totaal 46 sociale huurwoningen krijgen. Daarnaast zijn er positieve ontwikkelingen in Belt-Schutsloot, Kuinre en Scheerwolde. In totaal ligt er nu een harde plancapaciteit van in totaal 562 woningen de komende jaren.

Programma Bedrijventerreinen

Er is in totaal meer m2 bedrijventerrein verkocht dan de prognose. Daar staat tegenover dat afgelopen jaren de werkelijke verkopen aanzienlijk lager waren dan de geschatte 2,3 hectare per jaar volgens het document *Afspraken Regionale Bedrijventerreinen Programmering West Overijssel 2019-2022*. Een positieve ontwikkeling is ook dat er in Vollenhove nieuwe gronden beschikbaar zijn, we zijn in onderhandeling met een ontwikkelaar waarmee we (anterieure) afspraken maken over realisatie.

Resultaten

De prognose van het gezamenlijk resultaat op eindwaarde van de onderhanden grondexploitaties was eind 2023 € 2,8 mln. positief. De prognose van het gezamenlijk resultaat op eindwaarde van de onderhanden grondexploitaties was eind 2024 € 2,9 mln. positief. De lichte stijging is te verklaren door het openen van het nieuwe complex Wanneperveen. In totaal zullen er 2 grondexploitaties afgesloten gaan worden en zal er 1 nieuwe Grondexploitatie geopend worden

Door de mutaties in de grondexploitaties en de invoering van de POC-methode kunnen en moeten er in verschillende complexen winsten genomen worden, terwijl in andere complexen verliezen moeten worden genomen. Omdat wij dit jaar 2 complexen afsluiten zal de winstneming ongeveer € 847.000 zijn voor het grondbedrijf. Met de vaststelling van de Nota Reserves en voorzieningen op 19 december 2017 is de Algemene Reserves Grondexploitatie (ARG) opgegaan in de Algemene Reserve vaste Buffer. Hiermee wordt benadrukt dat het grondbedrijf deel uitmaakt van de algemene dienst en geen apart onderdeel is binnen de financiële huishouding van de gemeente. Het totale risico binnen de grondexploitaties is op basis van de jaarrekening 2024 ca. € 1,29 mln. (2023: € 1,1 mln.).

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt het totale pakket aan risico's gepresenteerd.

4. Verklaring Ensia

In een tijd waarin de urgentie rond digitale weerbaarheid alleen maar groter wordt moeten inwoners en ondernemers kunnen rekenen op een betrouwbare overheid die luistert naar hun zorgen en wensen en vervolgens daarop inspeelt in haar dienstverlening. Digitale weerbaarheid is een cruciaal thema dat momenteel sterk in de belangstelling staat. De toenemende eisen voor digitale veiligheid vanuit Europese wet- en regelgeving vraagt ook lokaal meer aandacht. Tevens is de snelheid waarmee digitale technologieën worden geïntroduceerd en gebruikt een uitdaging voor de organisatie en wordt het uitsluiten van allerlei digitale risico's steeds lastiger. Een betrouwbare overheid en veilige informatievoorziening is daarom essentieel voor het goed functioneren van de gemeente en is de basis voor het beschermen van de rechten van inwoners en ondernemers.

Het College van B&W legt verantwoording af over de kwaliteit van de informatieveiligheid. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de zogenaamde ENSIA^[1] methode. De horizontale verantwoording die hieruit ontstaat bestaat uit een zelfevaluatie en een verklaring van het College van B&W over de (informatie)veiligheid van de diverse informatiesystemen. Het gaat dan over de geselecteerde beveiligingsnormen inzake DigiD^[2], Suwinet^[3], BAG^[4], BGT^[5], BRO^[6], BRP^[7] en PUN^[8].

Privacy, Informatiebeveiliging en informatiebeheer.

Overheidsinformatie moet duurzaam toegankelijk, vindbaar, juist en volledig en veilig en met inachtneming van de regels van persoonsgegevens worden opgeslagen en (tijdig) worden vernietigd. Hierdoor zijn privacy, informatiebeveiliging en informatiebeheer onlosmakelijk aan elkaar verbonden. Om de betrouwbaarheid van de gemeentelijke processen, gebruikte informatiesystemen en de daarin opgeslagen gegevens aantoonbaar te beschermen en te borgen dient een pakket van passende evenredige technische, operationele en organisatorische maatregelen te worden getroffen.

Algemeen beeld en resultaten afgelopen periode

In 2021 is het strategische beleid Privacy, informatiebeveiliging en informatiebeheer 2021-2024 vastgesteld waarmee de basis is gelegd voor het waarborgen van een veilige omgeving en verdere uitwerking in jaarplannen geschied. In 2024 is de verplichte her-audit op de Wet politiegegevens (Wpg) uitgevoerd. Hieruit blijkt dat de organisatie mooie sprongen voorwaarts heeft gemaakt bij het op orde brengen van de noodzakelijke processen. Het opgeleverde audit-verslag is ter kennisname naar de Autoriteit persoonsgegevens verzonden.

Collegeverklaring

Op 18 maart 2025 heeft het college de Ensia verklaring 2024 vastgesteld waarna de IT-auditor hierop assurance heeft verleend.

Meerjarenperspectief

De belangrijkste trends en ontwikkelingen voor de gemeentelijk informatieveiligheid zijn:

1. Indien informatie niet beschikbaar is, leidt dat tot problemen in de dienstverlening en de bedrijfsvoering. Nagenoeg ieder proces, van uitgifte van paspoorten tot het betalen van uitkeringen, wordt uitgevoerd of ondersteund door digitale informatie- en communicatievoorzieningen. In het ergste geval moet de gemeente dienstverleningsprocessen stilleggen. Uitval van dienstverlening en bedrijfsvoering moeten zoveel mogelijk worden voorkomen door het mitigeren van risico's.
2. Met het van kracht worden van de Wet open overheid (Woo) is overheidsinformatie toegankelijker geworden waarmee informatie zoveel mogelijk actief openbaar moet worden gemaakt. Dit betekent dat inwoners en ondernemers en andere belanghebbenden toegang hebben tot informatie over wat de gemeente doet, hoe ze dat doet en waarom. Voor specifieke informatie die nog niet openbaar is gemaakt kan een verzoek worden ingediend. Enerzijds dienen maatregelen te worden getroffen om de toegankelijkheid en vindbaarheid van informatie mogelijk te maken maar anderzijds dienen maatregelen te worden getroffen om te voorkomen dat vertrouwelijke informatie in verkeerde handen valt.
3. Kwaliteit en integriteit van data worden in het algemeen niet direct gezien als doel van informatiebeveiliging. Toch dient dit risico nadrukkelijk op het netvlies te staan van een ieder binnen de organisatie. Want informatiebeveiligingsincidenten kunnen leiden tot fouten in de dienstverlening. Als informatie niet integer is, kan dat leiden tot vertraagde of foute beslissingen, verkeerde handelingen en verspilling van tijd en menskracht.
4. Met de inwerkingtreding van de Cyberbeveiligingswet eind 2025 zullen de verantwoordelijkheden voor de gemeente op het gebied van informatieveiligheid worden uitgebreid. Met deze wetgeving worden gemeentelijke bestuurders niet alleen verantwoordelijk voor de veiligheid van de processen die de gemeente uitvoert, maar ook op het gebied van ketenprocessen en maatschappelijk relevante processen.

^[1] Eenduidige Normatiek Single Information Audit

^[2] Digitale Identiteit

^[3] De Gemeenschappelijke elektronische Voorziening Suwi (GeVS, ook wel Suwinet genoemd)

^[4] Basisregistratie Adressen en Gebouwen

^[5] Basisregistratie Grootchalige Topografie

^[6] Basisregistratie Ondergrond

^[7] Basisregistratie Personen

^[8] Paspoort Uitvoeringsregeling Nederland